

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**YURTTA KALAN VE AİLESİYLE BİRLİKTE
YAŞAYAN LİSE ÖĞRENCİLERİNİN
YALNIZLIK VE SOSYAL DESTEK
DÜZEYLERİNİN
İNCELENMESİ**

Esra KÖSE

**İzmir
2009**

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**YURTTA KALAN VE AİLESİYLE BİRLİKTE
YAŞAYAN LİSE ÖĞRENCİLERİNİN
YALNIZLIK VE SOSYAL DESTEK
DÜZEYLERİNİN
İNCELENMESİ**

Esra KÖSE

**Danışman
Öğretim Görevlisi Dr. Aslı UZ BAŞ**

**İzmir
2009**

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Yurtta Kalan ve Ailesiyle Birlikte Yaşayan Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerinin İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel, ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

05.06.2009

Esra KÖSE

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne

İşbu alışma, j¼rimiz tarafından..... Eğitim Bilimleri.....
..... Anabilim Dalı
..... Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık..... Bilim Dalında
Y¼KSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan Prof. Dr. Feride Ayar Tuba Güneş

Üye Dr. Ali Uf Ras Arslan

Üye Prof. Dr. Arzu TADELENİ KARAYAN SEN

Onay

Yukarıda imzaların, adı geçen ¼đretim ¼yelerine ait olduğunu onaylarım.

23.06.09

Prof. Dr. İ. c. İbrahim ATALAY
Enstit¼ M¼d¼r¼

YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU DÖKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ FORMU

Tez No : **Konu No :** **Üniv.Kodu :**

*** Not: Bu bölüm merkezimiz tarafından doldurulacaktır.**

Tez Yazarının

Soyadı: KÖSE **Adı:** Esra

Tezin Türkçe Adı: Yurtta Kalan Ve Ailesiyle Birlikte Yaşayan Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Ve Sosyal Destek Düzeylerinin İncelenmesi

Tezin Yabancı Dildeki Adı: A Study Of The Loneliness And Social Support Levels Of The High School Students Living In Dormitories And Those Living With Their Families

Tezin Yapıldığı

Üniversite: DOKUZ EYLÜL ÜNV. **Enstitü:** EĞİTİM BİLİMLERİ **Yılı:** 2009

Diğer Kuruluşlar:

Tezin Türü: Yüksek Lisans **Dili:** Türkçe
Sayfa Sayısı: 115
Referans Sayısı: 345101

Tez Danışmanının

Ünvanı: Öğretim Görevlisi Dr. **Adı:** Aslı **Soyadı:** UZ BAŞ

Türkçe Anahtar Kelimeler:

- 1.Yalnızlık
- 2.Sosyal Destek
- 3.Lise
- 4.Öğrenci
- 5.Yurt

İngilizce Anahtar Kelimeler:

1. Loneliness
2. Social Support
3. High School
4. Student
5. Dormitory

TEŞEKKÜR

Yetişmemde emeği geçen değerli hocalarım Prof.Dr. Ferda AYSAN, Prof.Dr.Rengin AKBOY, Yard.Doç.Dr. Şüheda ÖZBEN ve Yard.Doç.Dr. Gülnur BAYEZİD IŞIKER'e, değerli katkılarıyla bana destek veren ve eksiklerimin giderilmesinde yardımcı olan Danışmanım Öğretim Görevlisi Dr.Aslı UZ BAŞ'a, gerekli olan ölçeklerin temini ve literatür desteği için Yard.Doç.Dr. Erdiç DURU'ya, yüksek lisans tezimin yazım aşamasında desteğini benden esirgemeyen Yard.Doç.Dr. Uğur ALTUNAY'a, araştırmaya uygulama kısmında katılım sağlayan bütün öğrencilere, onların öğretmenlerine ve uygulama yaptığım okullardaki Rehberlik Servislerine, tezimi tamamlamam için çalışma motivasyonu veren yakın arkadaşlarıma ve beni destekleyen değerli aileme, yoğun çalışma tempomu paylaşan, daima desteğini gördüğüm sevgili eşime gönülden teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

Yemin Metni	i
Değerlendirme Kurulu Üyeleri	ii
Yüksek Öğretim Kurulu Dökümantasyon Merkezi Tez Veri Formu	iii
Teşekkür	iv
İçindekiler	v
Tablolar Listesi	ix
Özet	xiii
Abstract	xv
1.BÖLÜM : GİRİŞ	1
1.1.Problem Durumu	1
1.2.Amaç ve Önem	2
1.3.Problem Cümlesi	4
1.4.Alt Problemler	4
1.5.Sayıtlar	6
1.6.Sınırlılıklar	6
1.7.Tanımlar	6
1.8.Kısaltmalar	7
2.BÖLÜM : İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR	8
2.1.Yalnızlık Kavramı ve Tanımları	8
2.2.Yalnızlık Türleri	10
2.3. Sosyal Destek Kavramı ve Tanımları	14
2.4.Sosyal Destek Türleri	15
2.5.Ergenlerde Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi	16
2.6. Yalnızlıkla İlgili Yapılan Araştırmalar	21
2.7.Sosyal Destekle İlgili Yapılan Araştırmalar	22
2.8.Yalnızlık ve Sosyal Destek İle İlgili Yapılan Çalışmalar	24
3.BÖLÜM : YÖNTEM	26
3.1.Araştırma Modeli	26
3.2.Evren ve Örneklem	26
3.3.Veritoplama Araçları	29

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	29
3.3.2.U.C.L.A. Yalnızlık Ölçeği	29
3.3.3. S.P.Ö. Sosyal Provizyon Ölçeği	31
3.4.Verilerin Toplanması	32
3.5.Verilerin Çözümlemesi	32
4.BÖLÜM : BULGULAR VE YORUMLAR	33
4.1. Yaşanan Yer Değişkenine Göre Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular	33
4.2. Öğrencilerin Yalnızlık Düzeyleri ile Sosyal Destek Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular	33
4.3. Cinsiyetlerine Göre Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular	34
4.4.Sınıf Düzeylerine Göre Yurtta Kalan ve Ailesiyle Birlikte Yaşayan Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular	35
4.5. Akademik Başarılarına Göre Yurtta Kalan ve Ailesiyle Birlikte Yaşayan Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular	37
4.6.Anne-Baba Birliktelik Durumuna Göre Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular	40
4.7. Kardeş Sayısına Göre Yurtta Kalan ve Ailesiyle Birlikte Yaşayan Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular	41
4.8. Ekonomik Duruma Göre Yurtta Kalan ve Ailesiyle Birlikte Yaşayan Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular	43
4.9. Anne-Baba Eğitim Düzeylerine Göre Yurtta Kalan ve Ailesiyle Birlikte Yaşayan Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular	46
4.10. Anne-Baba Çalışma Durumuna Göre Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular	52
4.11. Yurtta Kalma Sürelerine Göre Yurtta Kalan Lise Öğrencilerinin	

Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular	54
4.12. Aile Bireyleri Tarafından Okulda Ziyaret Edilme Sıklığına Göre Lise Öğrencilerin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular	55
4.13. Okul Personeli ile Sorunlarını Paylaşabilecekleri Birinin Varlığına Göre Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular	58
4.14. Rehberlik Servisi'nden Yardım Alma Durumlarına Göre Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Puanlarına Dair Bulgular	60
4.15. Rehberlik Servisi'nden Yardım Alma Sıklığına Göre Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Puanlarına Dair Bulgular	61
5.BÖLÜM : SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	63
5.1. Yaşanan Yer ile Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi	63
5.2. Yalnızlık ve Sosyal Destek Arasındaki İlişkiler	64
5.3. Cinsiyet İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi	65
5.4. Sınıf Düzeyi İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi	67
5.5. Not Ortalamaları İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi	67
5.6. Anne-Baba Birliktelik Durumu İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi	69
5.7. Kardeş Sayısı İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi	70
5.8. Algılanan Ekonomik Düzey İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi	71
5.9. Ebeveyn Eğitim Düzeyi İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi	72
5.10. Ebeveyn Çalışma Durumu İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi	73
5.11. Yurttan Kalma Süresi İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi	74
5.12. Aile Bireyleri Tarafından Okulda Ziyaret Edilme Sıklığı İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi	75
5.13. Okul Personeli (Öğretmen, Belleci Öğretmen, İdareciler...v.b.) Arasında Özel Sorunlarını Paylaşabilecekleri Birinin Varlığı İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi	76
5.14. Rehberlik Servisinden Yardım Alma Durumu İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi	76

5.15. Rehberlik Servisinden Yardım Alma Sıklığının Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi	77
ÖNERİLER	78
KAYNAKÇA	80
EKLER	92
Ek 1 :Araştırma İzni	93
Ek 2 Valilik Oluru	94
Ek 3 Araştırma Değerlendirme Formu	95
Ek 4 Kişisel Bilgi Formu	96
Ek 5 U.C.L.A. Yalnızlık Ölçeği	97
Ek 6 Sosyal Provizyon Ölçeği	98

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1	Örnekleme Oluşturan Öğrencileri Tanıtıcı Değişkenler	27
Tablo 2	Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Puanlarının Yaşanan Yer Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları	33
Tablo 3	Öğrencilerin Yalnızlık Toplam Puanları ile Sosyal Destek Toplam Puanları Arasındaki İlişki	33
Tablo 4	Öğrencilerin Yalnızlık Düzeylerinin Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları	34
Tablo 5	Öğrencilerin Sosyal Destek Düzeylerinin Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları	35
Tablo 6	Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Göre Yalnızlık Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	35
Tablo 7	Öğrencilerin UCLA Toplam Puanlarının Sınıf Düzeyine İlişkin ANOVA Sonuçları	36
Tablo 8	Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Göre Sosyal Destek Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	36
Tablo 9	Öğrencilerin Sosyal Destek Toplam Puanlarının Sınıf Düzeyine Göre İlişkin ANOVA Sonuçları	37
Tablo 10	Öğrencilerin Not Ortalamalarına Göre Yalnızlık Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	37
Tablo 11	Öğrencilerin UCLA Toplam Puanlarının Not Ortalamasına İlişkin ANOVA Sonuçları	38
Tablo 12	Öğrencilerin Not Ortalamasına Göre Sosyal Destek Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	38
Tablo 13	Öğrencilerin Sosyal Destek Toplam Puanlarının Not Ortalamalarına İlişkin ANOVA Sonuçları	39
Tablo 14	Öğrencilerin Yalnızlık Düzeylerinin Anne-Baba Birliktelik Durumuna Göre t-Testi Sonuçları	40
Tablo 15	Öğrencilerin Sosyal Destek Düzeylerinin Anne-Baba Birliktelik Durumuna Göre t-Testi Sonuçları	41

Tablo 16	Öğrencilerin Kardeş Sayısına Göre Yalnızlık Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	41
Tablo 17	Öğrencilerin Yalnızlık Toplam Puanlarının Kardeş Sayısına İlişkin ANOVA Sonuçları	41
Tablo 18	Öğrencilerin Kardeş Sayısına Göre Sosyal Destek Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	42
Tablo 19	Öğrencilerin Sosyal Destek Toplam Puanlarının Kardeş Sayısına İlişkin ANOVA Sonuçları	43
Tablo 20	Öğrencilerin Ekonomik Durumuna Göre Yalnızlık Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	44
Tablo 21	Öğrencilerin Yalnızlık Toplam Puanlarının Ekonomik Duruma İlişkin ANOVA Sonuçları	44
Tablo 22	Öğrencilerin Ekonomik Durumuna Göre Sosyal Destek Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	45
Tablo 23	Öğrencilerin Sosyal Destek Toplam Puanlarının Ekonomik Duruma İlişkin ANOVA Sonuçları	45
Tablo 24	Öğrencilerin Anne Öğrenim Durumuna Göre Yalnızlık Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	46
Tablo 25	Öğrencilerin Yalnızlık Toplam Puanlarının Anne Öğrenim Durumuna İlişkin ANOVA Sonuçları	47
Tablo 26	Öğrencilerin Anne Öğrenim Durumuna Göre Sosyal Destek Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	48
Tablo 27	Öğrencilerin Sosyal Destek Toplam Puanlarının Anne Öğrenim Durumuna İlişkin ANOVA Sonuçları	48
Tablo 28	Öğrencilerin Baba Öğrenim Durumuna Göre Yalnızlık Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	49
Tablo 29	Öğrencilerin Yalnızlık Toplam Puanlarının Baba Öğrenim Durumuna İlişkin ANOVA Sonuçları	50
Tablo 30	Öğrencilerin Baba Öğrenim Durumuna Göre Sosyal Destek Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	51
Tablo 31	Öğrencilerin Sosyal Destek Toplam Puanlarının Baba Öğrenim Durumuna İlişkin ANOVA Sonuçları	51

Tablo 32	Öğrencilerin Yalnızlık Düzeylerinin Anne Çalışma Durumuna Göre t-Testi Sonuçları	52
Tablo 33	Öğrencilerin Sosyal Destek Düzeylerinin Anne Çalışma Durumuna Göre t-Testi Sonuçları	53
Tablo 34	Öğrencilerin Yalnızlık Düzeylerinin Baba Çalışma Durumuna Göre t-Testi Sonuçları	53
Tablo 35	Öğrencilerin Sosyal Destek Düzeylerinin Baba Çalışma Durumuna Göre t-Testi Sonuçları	54
Tablo 36	Öğrencilerin Yurttan Kalma Sürelerine Göre Yalnızlık ve Sosyal Destek Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	55
Tablo 37	Öğrencilerin Yalnızlık Ve Sosyal Destek Puanlarının Yurttan Kalma Sürelerine İlişkin ANOVA Sonuçları	55
Tablo 38	Öğrencilerin Aile Bireyleri Tarafından Okulda Ziyaret Edilme Sıklığına Göre Yalnızlık Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	55
Tablo 39	Öğrencilerin Yalnızlık Toplam Puanlarının Aile Bireyleri Tarafından Okulda Ziyaret Edilme Sıklığına İlişkin ANOVA Sonuçları	56
Tablo 40	Öğrencilerin Aile Bireyleri Tarafından Okulda Ziyaret Edilme Sıklığına Göre Sosyal Destek Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	57
Tablo 41	Öğrencilerin Sosyal Destek Toplam Puanlarının Aile Bireyleri Tarafından Okulda Ziyaret Edilme Sıklığına İlişkin ANOVA Sonuçları	57
Tablo 42	Öğrencilerin Yalnızlık Düzeylerinin Okul Personeli ile Sorunlarını Paylaşabilecekleri Birinin Varlığına Göre t-Testi Sonuçları	58
Tablo 43	Öğrencilerin Sosyal Destek Düzeylerinin Okul Personeli ile Sorunlarını Paylaşabilecekleri Birinin Varlığına Göre t-Testi Sonuçları	59
Tablo 44	Öğrencilerin Yalnızlık Düzeylerinin Rehberlik Servisi'nden Yardım Alma Durumlarına Göre t-Testi Sonuçları	60
Tablo 45	Öğrencilerin Sosyal Destek Düzeylerinin Rehberlik Servisi'nden Yardım Alma Durumlarına Göre t-Testi Sonuçları	60

Tablo 46	Öğrencilerin Rehberlik Servisi'nden Yardım Alma Sıklığına Göre Yalnızlık Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	61
Tablo 47	Öğrencilerin Yalnızlık Toplam Puanlarının Rehberlik Servisi'nden Yardım Alma Sıklığına İlişkin ANOVA Sonuçları	61
Tablo 48	Öğrencilerin Rehberlik Servisi'nden Yardım Alma Sıklığına Göre Sosyal Destek Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	62
Tablo 49	Yurtta Kalan Öğrencilerin Rehberlik Servisi'nden Yardım Alma Sıklığına Göre Sosyal Destek Puanlarına Dair ANOVA Sonuçları	62

ÖZET

YURTTA KALAN VE AİLESİYLE BİRLİKTE YAŞAYAN LİSE ÖĞRENCİLERİNİN YALNIZLIK VE SOSYAL DESTEK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Esra KÖSE

Bu araştırma yurttan kalan ve ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık ve sosyal destek düzeylerini saptama, aralarındaki ilişkileri belirleme ve çeşitli değişkenlerle olan ilişkisini anlamaya yönelik olarak yapılan betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın modeli karşılaştırma türü ilişkisel tarama modelidir.

Araştırmanın evreni, İzmir ili merkez ilçelerinde bulunan ve yurdu olan liselerdir. Araştırmanın örneklemini ise evreni oluşturan okullardan 2008-2009 eğitim-öğretim yılında okuyan ve yurttan kalanların sayıları değerlendirilerek tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen 670 öğrenci oluşturmuştur.

Araştırmanın bağımlı değişkenleri yalnızlık düzeyi ve sosyal destek düzeyidir. Bağımsız değişkenlerini ise cinsiyet, öğrenim görülen sınıf düzeyi, akademik başarı düzeyi, ebeveynlerin eğitim düzeyi ve sosyoekonomik durumları, anne-baba birliktelik durumu, aile bireyleri tarafından okulda ziyaret edilme sıklığı, okul personeli ile sorunlarını paylaşabilecekleri birinin varlığı, Rehberlik Servisinden yardım alma ve yardım alma sıklığı oluşturmaktadır.

Araştırmada ölçme aracı olarak, Russell, Peplau ve Ferguson tarafından geliştirilen “U.C.L.A. Yalnızlık Ölçeği”, Russell ve arkadaşları tarafından geliştirilen “Sosyal Provizyon Ölçeği” ve psikososyal değişkenler hakkında bilgi toplanması amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

Çalışmada bağımsız değişkenlere verilen yanıtların dağılımına ilişkin frekans analizi yapılmıştır. Ayrıca bağımsız değişkenlerle bağımlı değişkenler arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Gruplar arasında farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla ikili değişkenler için “t” testi, ikiden fazla değişkenler için ise Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Değişkenler arasında belirlenen anlamlı farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için “Tukey” testi uygulanarak araştırmada önem düzeyi .05 olarak alınmıştır. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde SPSS 16.00 programından yararlanılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, yurtda kalan lise öğrencilerinin yalnızlık ve sosyal destek düzeyleri ile ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık ve sosyal destek düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Diğer taraftan, yurtda kalan, ailesiyle birlikte yaşayan ve tüm öğrenciler arasında, yalnızlık ile sosyal destek düzeyi arasında negatif yönde ve yüksek düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu bulunmuştur. Son olarak, öğrencilerin yalnızlık ve sosyal destek düzeylerinin cinsiyetlerine, sınıf düzeylerine, akademik başarılarına, kardeş sayısına, ebeveynlerin çalışma durumu, eğitim ve sosyo-ekonomik düzeylerine, anne-baba birliktelik durumuna, aile bireyleri tarafından okulda ziyaret edilme sıklığına, okul personeli ile sorunlarını paylaşabilecekleri birinin varlığına, Rehberlik Servisi’nden yardım alma durumlarına ve yardım alma sıklığına göre anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur.

Araştırmadan elde edilen bulgular literatür ışığında tartışılmış ve ileride yapılacak çalışmalar ve rehberlik hizmetlerine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler : Yalnızlık, sosyal destek, lise, öğrenci, yurt

ABSTRACT

A STUDY OF THE LONELINESS AND SOCIAL SUPPORT LEVELS OF THE HIGH SCHOOL STUDENTS LIVING IN DORMITORIES AND THOSE LIVING WITH THEIR FAMILIES

Esra KÖSE

This is a descriptive type of research that examines the relationship between various variables, loneliness and social support levels of high school students living in dormitories and those living with their families. This is a comparative type of correlational survey.

The population of this research consists of the high schools that have dormitories in the metropolitan area of Izmir. The sample of research is composed of 670 students randomly selected from the population attending school in the the academic year of 2008-2009.

The dependent variable of this research is the level of loneliness and social support. The independent variables of the research are gender, grade, academic achievement, the education level, and economic level of parents, whether the parents are separated or not, the frequencies of parents' school visitations, existence of school staff with whom students can share their problems, and the frequencies of their getting help from the guidance office.

In this study “U.C.L.A. Loneliness Scale”, developed by Russell, Peplau and Ferguson, “Social Provision Scale”, developed by Russell and his friends, and to collect information about the psychosocial variables, “Personal Information Form”, developed by the researcher were used.

Frequency analysis was made on the answers concerning the independent variables of the research. In addition, the relationship between the independent and the dependent variables were also examined. In order to determine the levels of the differences between the groups, t-Test and ANOVA were used. When a significant difference was observed, Tukey Test was employed to determine the source of the difference; and the threshold of significance was .05. The program SPSS 16.00 was used for the analyses in this research.

The results of the research have discerned that there are no significant differences between the high school students living in dormitories and those living with their families in terms of loneliness and social support.

In addition, there is a high level of negative correlation among the students living in dormitories, those living with their families and all other students in terms of loneliness and social support. It has also been found out that there are significant differences in their loneliness and social support scores in terms of gender, grade, academic achievement, number of siblings, parents' occupations, education levels, socio-economic levels, whether their parents are separated or not, the frequencies of their parents' school visitations, existence of a school staff with whom they can share their problems, whether they get assistance from the guidance office at school, and the frequencies of their getting help from the guidance office.

The findings of the research were discussed in the light of the literature and suggestions were made for future research and for guidance services.

Key Words: Loneliness, social support, high school, student, dormitory

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi, problem cümlesi, alt problemler, sayıtlar, sınırlılıklar ve tanımlar bulunmaktadır.

1.1. Problem Durumu

Ülkemizde yatılı okullar eğitimin çeşitli kademelerinde bulunmaktadır. Bu çalışma ortaöğretim kurumlarındaki ergenleri kapsamaktadır. Ayrıca yurdu olan birçok okulda yurdun bünyesinde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Servisi bulunmamaktadır. Rehber öğretmenin olmaması, öğrencilerde bazı temel becerilerin sağlıklı bir şekilde oluşmasını güçleştirmekte, buna ek olarak temel rehberlik hizmetlerinin olmaması öğrencilerde çeşitli problemlere yol açmaktadır. Ama ne yazık ki yatılı okullarda Rehberlik Servislerinin olmadığından yakınıken ülkemizde yatılı okullar için hazırlanmış bir rehberlik programının olmadığı gerçeği de karşımıza çıkmaktadır.

Okul yurtlarında kalan öğrencilerin önemli bir bölümünün ailelerinden uzakta öğrenim görmeleri nedeniyle, barınma, beslenme, sağlık dışında sosyal uyum ve farklı psikolojik sıkıntılar ile ilgili problemler yaşadıkları da çeşitli çalışmalarda belirtilmiştir (Aytekin ve Bulduk 2000, Tambağ ve Öz 2005, Yakınlık 2006, Eraslan 2006). Sayılan tüm bu problemler içinde yalnızlık yaşantıları da yoğun bir şekilde yer almaktadır (Aral, Gürsoy ve Bıçakçı 2006, Erim 2001). Ayrıca yurtda kalan öğrencilerin ailelerinden uzakta olmaları dışında daha önce karşılaşmadıkları bir yaşam tarzı ile tanışmaları nedeniyle bu problemleri daha yoğun yaşayabilecekleri de göz önünde bulundurulmalıdır.

Son yıllarda sosyal destek üzerinde yapılan çalışmalarda görece bir artış gözlenmektedir. Bu ilgi artışının iki temel nedeni; sosyal desteğin bireyin beden ve ruh sağlığı açısından önemli olduğunun fark edilmesi olarak düşünülebilir (Duru ve

Balkıs, 2007). Yıldırım (2004) bireyin sosyal etkileşim içerisinde olduğu eş, kardeş, anne-baba, öğretmen, komşu ve arkadaşlarının onun sosyal destek kaynaklarını oluşturduğunu vurgulamaktadır. Birey yaşantısının herhangi bir noktasında bu kaynaklardan biri ya da bir kaçından gelen desteğe ihtiyaç duyabilir.

Açıklamalara bağlı olarak günümüzde yalnızlık süreçleri önemli bir problemdir. Ayrıca bireylerin problemlerinin çözümünde sosyal desteğin önemi reddedilememektedir. Sosyal destek düzeyleri yüksek ergenlerin psikolojik sağlık ve uyumlarında, düşük olanlara göre daha iyi olduklarına dair kanıtlar gösterilmiştir. (Feiring, Lewis, 1991; Ystgaard, 1997; Chou, 1999).

Bu bağlamda yurttan kalan ve ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık ve sosyal destek düzeyleri açısından fark olup olmadığı bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Yapılan araştırmanın temel amacı yurttan kalan ve ailesiyle yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık ve sosyal destek düzeylerini karşılaştırmak ve öğrencilerin yalnızlık ve sosyal destek düzeylerinin çeşitli değişkenlerle olan ilişkisini anlamaktır.

Sosyal destek, bireyin aile ve arkadaşları ile ilişkilerinde sorunlarını aşabilmesi, çevreye uyum sağlaması ve psikolojik sağlığını sürdürülebilmesinde birey için vazgeçilmez temel bir ihtiyaç özelliği taşımaktadır. Yurttan kalan öğrencilerin birçoğunun, ailelerinden ayrı bir şehirde yaşamak zorunda olmaları da, onların anne-baba ve arkadaş çevreleri gibi sosyal destek kaynaklarından uzak kalmalarına neden olmaktadır. Ailelerinden ayrı kalan gençler, sadece ailenin maddi manevi desteğinden daha az yararlanabilmekle kalmayıp, ayrıca yurttan, beslenmekten insan ilişkilerine kadar çeşitli sorunlarla baş etmek durumunda kalmaktadır. (İmamoğlu ve Yasak, 1993). Gençlerin arkadaş ilişkileri ise, Kasatura (1998)'ya göre, onların sosyal becerilerini geliştirmektedir. Arkadaşlık kurabilmek, sürdürebilmek başlı başına bir başarı ve bir bakıma ruh sağlığının ölçüsü olmaktadır. Arkadaşsızlığın neden olduğu yalnızlık ve yetersizlik duygusuna, aileden gelen destek yeterli olmamaktadır. Gençlerin aile ve arkadaşları ile ilişkilerinde sorunlarını aşabilmesi,

çevreye uyum sağlaması ve psikolojik sağlığını sürdürülebilmesinde sosyal destek, genç için vazgeçilmez temel bir ihtiyaç özelliği taşımaktadır.

Yalnızlık algısına sahip öğrenciler, sosyal ilişkilerinde de problem yaşayabilirler. Bu problemler, öğrencinin ileriki yaşamında onun olumsuz deneyimler yaşamasına sebep olabilir. Ayrıca yalnızlık, bazı psikolojik rahatsızlıkların habercisi ya da belirtisi olabilir. Özellikle ergenlik dönemi, gelişim dönemleri içerisinde en zorlayıcı süreçlerden birisidir. Bu dönemde ergenlerin yalnızlığının tanınması ve yalnızlığıyla baş etmesi konusunda yapılacak destekler sayesinde, ergenlerin ileriki dönemlerde yaşayabilecekleri olası sıkıntılar da önlenmiş olacaktır.

Kişiler, sosyal yaşam içinde birçok sorunla karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu sorunların birçoğuna eşlik eden yalnızlık yaşantısı, yaşantımızda ciddi yer kaplamaktadır. Yine birçok problemin çözümünde sosyal destek düzeyinin yükselmesi veya sosyal destek kaynaklarının güçlenmesinin birey açısından önemi büyüktür. Bu açıdan, çalışmada yalnızlık ve sosyal destek süreçlerinin tanınması ve anlaşılmasına katkıda bulunulması hedeflenmiştir.

Yalnızlık kavramının ruh ve beden sağlığını tehdit eden bir duygu olduğu yapılan çeşitli çalışmalarla belirlenmiştir (Bogaerts 2006, Kılıç 2005, Erdeğer 2001). Bu derece önemli bir duygu olan yalnızlığın tüm yönleriyle araştırılması, yalnızlığı belirleyen ve etkileyen değişkenlerin belirlenmesi ve bu doğrultuda önlemlerin alınması toplumsal ruh sağlığını korumak açısından önemli bir adımdır.

Ergenlerle yapılan araştırmanın alana katkısı açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Araştırma ile yurtda kalan lise öğrencilerinin ailesiyle kalan öğrencilere göre yalnızlık ve sosyal destek düzeyi arasındaki ilişki betimlenmeye çalışılmıştır. Genel olarak ele alındığında sosyal destek düzeyi yükseldikçe yalnızlık düzeyi azalacak ve eğitim kademelerinde yalnızlıkla ilişkili ortaya çıkabilecek psikolojik ve akademik problemler (düşük akademik başarı, okulu bırakma, v.b.) en az düzeye indirilebilecektir. Bu nedenle eğitim kademelerinde yalnızlık ve sosyal destekle ilişkili çalışmalar önem kazanmaktadır.

Bu araştırmanın sonuçları, lise öğrencilerinin psikolojik sorunlarının belirlenmesi, çözümü ve giderilmesinde okullarda uygulanacak hizmetlere, psikolojik yardım veren uzmanlara, ailelere ve eğitimcilere ulaştırıldığında öğrencilerin gelişimine önemli katkılar getireceği umulmaktadır. Araştırmanın bundan sonra verilecek önleyici rehberlik hizmetlerine de ışık tutması, hazırlanacak psikoeğitim programları ve yapılacak uygulamalı araştırmalar için önemli bir adım olması beklenmektedir. Bu sayede özellikle psikologların, psikolojik danışmanların, öğretmenlerin yalnızlığı tanınması, anlaması ve bu doğrultuda yalnız öğrencilere yardımcı olması biraz daha kolaylaşacaktır.

1.3. Problem Cümlesi

“Yurtta kalan lise öğrencilerinin yalnızlık ve sosyal destek düzeyleri ile ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık ve sosyal destek düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna cevap aranacaktır. Ayrıca, araştırma kapsamında, yurtta kalan ve ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık ve sosyal destek düzeylerinin araştırmada ele alınan değişkenlere göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla araştırmanın yanıt aradığı araştırma soruları aşağıda sunulmuştur:

1.4.Alt Problemler

1. Yurtta kalan lise öğrencilerinin yalnızlık ve sosyal destek düzeyleri ile ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık ve sosyal destek düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
2. Yurtta kalan lise öğrencilerinin yalnızlık ve sosyal destek düzeyleri ile ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık ve sosyal destek düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

3. Yurtta kalan ve ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyi ve sosyal destek düzeyleri cinsiyetlerine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır ?
4. Yurtta kalan ve ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyi ve sosyal destek düzeyleri sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır ?
5. Yurtta kalan ve ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyi ve sosyal destek düzeyleri akademik başarılarına göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır ?
6. Yurtta kalan ve ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyi ve sosyal destek düzeyleri anne-baba birliktelik durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır ?
7. Yurtta kalan ve ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyi ve sosyal destek düzeyleri kardeş sayısına göre farklılaşmakta mıdır?
8. Yurtta kalan ve ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyi ve sosyal destek düzeyleri algılanan ekonomik düzeye göre farklılaşmakta mıdır?
9. Yurtta kalan ve ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyi ve sosyal destek düzeyleri ebeveynlerin eğitim düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır ?
10. Yurtta kalan ve ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyi ve sosyal destek düzeyleri ebeveynlerin çalışma durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
11. Yurtta kalan lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyi ve sosyal destek düzeyleri yurtta kalma sürelerine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
12. Yurtta kalan lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyi ve sosyal destek düzeyleri aile bireyleri tarafından okulda ziyaret edilme sıklığına göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
13. Yurtta kalan ve ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyi ve sosyal destek düzeyleri okul personeli ile sorunlarını konuşabilecekleri birinin varlığına göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

14. Yurtta kalan ve ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyi ve sosyal destek düzeyleri Rehberlik Servisi'nden yardım alma durumlarına göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
15. Yurtta kalan ve ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyi ve sosyal destek düzeyleri Rehberlik Servisi'nden yardım alma sıklığına göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

1.5. Sayıtlar

Bu araştırmanın temel aldığı bazı varsayımlar şunlardır:

1. Araştırma kapsamında kullanılacak ölçme araçları, araştırmanın amacı ve içeriğine uygundur.
2. Öğrencilerin, kullanılan ölçme araçlarındaki sorulara yansız ve samimi cevaplar vereceği varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları şunlardır :

1. Araştırma 2008-2009 eğitim öğretim yılında İzmir ilinde bulunan ve yatılı öğrenci kabul eden ortaöğretim okullarından, araştırma örneklemine dahil edilen beş okulun 9.,10. ve 11. sınıf düzeyindeki öğrencileri ile gerçekleştirileceğinden, araştırma bulguları benzer özelliklere sahip öğrencilere genellenebilir.
2. Araştırmada incelenen yalnızlık “UCLA Yalnızlık Ölçeği”nin ölçtüğü özelliklerle, sosyal destek ise “Sosyal Provizyon Ölçeği”nin ölçtüğü özelliklerle sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Ergenlik : Ergenlik Dönemi, fiziksel, ruhsal, biyokimyasal ve sosyal yönden hızlı büyüme, gelişme ve olgunlaşma süreçleriyle çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemidir. (Ünal ve ark., 2007; Türkiye Klinikleri J Med Sci 2007,27)

Yalnızlık : Bireyin var olan sosyal ilişkileri ile arzuladığı sosyal ilişkileri arasındaki farklılık sonucu yaşanan hoş olmayan bir duygu durumudur. (Peplau ve Perlman, 1984; akt.Duru 2008)

Sosyal Destek : Kişinin diğerleri tarafından sevildiğine, ilgilenildiğine dair aldığı bilgi ve karşılıklı yatırımları ve bağlantıları olduğunu bilmesi olarak tanımlanmaktadır (Siegel,1993; akt;Erim,2001).

Provizyon : Provizyon kavramı ile, bireyin sosyal anlamda etkili işlev görmesi ve iyilik hali (well-being) için gerekli olan sosyal ihtiyaçlarının ne ölçüde doyurulduğuna vurgu yapılır. (Cutrona ve Russell, 1987; Weiss,1974; akt.Duru E. Ve Balkıs M.,2007)

1.8. Kısaltmalar

SPÖ	Sosyal Provizyon Ölçeği
UCLA	University of California Los Angeles Loneliness Scale / Yalnızlık Ölçeği
I.S.A.G.S.L	Işlay Saygın Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi
İFL	İzmir Fen Lisesi
İKL	İzmir Kız Lisesi
İAL	İzmir Atatürk Lisesi
Torbalı EML	Torbalı Endüstri Meslek Lisesi

BÖLÜM II

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

1.1 Yalnızlık Kavramı ve Tanımları

Literatürde yalnızlık kavramına ilişkin pek çok tanım mevcuttur. Aşağıda bazı tanımlara yer verilmiştir:

Yalnızlık, çağdaş toplumlarda yaşanan en yaygın problemlerden biridir. Bu duyguya ilişkin düşünceler genelde yaşı ilerlemiş, yalıtılmış ve tek başına kalmış insanları anımsatıyorsa da, aslında yalnızlık insan yaşamının her aşamasında, ister genç ister yaşlı, herkes tarafından yaşanan bir problemdir (Tarhan 1998).

Yalnızlık, her yaştan insanın hissedebileceği, tanımlanması zor, insanı baskı altına alan, kişinin tüm hayatını etkileyebilen bir duygudur. Kişinin dünyada kendini tek başına hissetmesine, yaşamının amaçsız ve yararsız olduğunu düşünmesine, boşluk ve terkedilmişlik duygularını yaşamalarına yol açabilmektedir (Akgün 2001).

Yalnızlık, kişiye acı ve sıkıntı veren, kişinin psikolojik, fiziksel ve sosyal bütünlüğe karşı oluşan bir tehlikedir (Kozaklı 2006).

Sullivan (1953), insanı toplumsal bir varlık ve çevresinin bir parçası olarak görür. Sullivan'a göre yalnızlık, insanın ihtiyacı olan kişiler arası yakınlık karşılanmadığı zaman ortaya çıkan, hoş olmayan ve kurtulmak için bireyin her şeyi yapabileceği güdüleyici bir yaşantıdır (Akt. Yakınlar, 2006). Birey ilkökul yıllarında çevresiyle işbirliği yapmaya ve toplumsallaşmayı öğrenmeye başlar. Ergenlik döneminde ise birey diğer insanlarla yakın ilişki kurmaya başlar, iç dünyasını paylaşacağı arkadaşlar edinir ve toplumsal bir birey olmanın görev ve

sorumluluklarını üstlenir. Eğer kişi ergenlik döneminde yakın ilişkiler kuramazsa, büyük bir umutsuzlukla yalnızlığa düşebilir ve bu sorunu yetişkinlik döneminde de yaşayabilir (Demir, 1990).

Weiss (1973), yalnızlığın, kişinin ihtiyaç duyduğu sosyal ilişkilerin eksikliğine ya da değişik sosyal ilişkileri bulunmasına karşın, bu ilişkilerde yakınlığın, içtenliğin ve duygusallığın bulunmamasına gösterilen bir tepki olabileceğini ileri sürmüştür.

Rook (1984; Akt: Kılınç, 2005), yalnızlığın kapsamlı bir tanımını yapmıştır. Yalnızlık, bireyin yabancı hissettiği, yanlış anlaşıldığını hissettiği ya da başkaları tarafından kabul edilmediğini hissettiği ya da sosyal bütünleşme ve duygusal yakınlık için fırsat yaratan etkinliklerde gerek duyulan sosyal partnerlerin olmadığı durumlarda ortaya çıkan kalıcı duygusal bir rahatsızlık durumudur.

Peplau yalnızlığı üç boyutta ele almaktadır (Akt. Bilgiç, 2000);

a. Yalnızlıktan Doğan İç Sıkıntı (Lonesomeness): “Başkalarıyla birlikte olmama, fakat başkalarıyla olma isteğini fark etme” demektir. Bu durum, kişi bir gruba ait olmasına rağmen başkalarından izole olduğunda ortaya çıkan, başkalarıyla daha yakın olma arzularının farkında olduğu ve yalnızlık duygusundan kurtulmak için özel çaba gösterilen bir yaşantıdır.

b. Yalnızlık, Tek Başınalık (Aloneness): “Arkadaşsız olma”yı anlatır. Burada bir gruba dahil olmama ve insanlarla birlikte olmama durumu söz konusudur. Yaşamda yalnız olmayı seçen bireyler vardır. Bu bireyler tek başına olmayı daha çok yaşamı etkileyen bazı kararları alırken, uzun uzun düşünmek ve bir amaca ulaşmak, başarmak için seçerler.

c. Yalnızlık (Loneliness): Seçilmiş bir durum değildir. Sıklıkla birey neden yalnız olduğunun farkında değildir. “Yalnızken yapılacak bir şey bulamama” şeklinde tanımlanmaktadır. Sıklıkla yalnızlık bir duygu değil, kişide açıklanamayan bir korku, sıkıntı, ümitsizlik ya da yerinde duramamadır. Bu duygular yoğunlaştığında birey

yalnızlık duygusunun kendisini yönettiğini fark etmektedir. Bu durum bireyin yaşamı haline gelmekte ve başkaları ile olan ilişkilerini olumsuz yönde etkilemektedir.

Bu tanımlardan da anlaşılacağı üzere yalnızlık duygusal, davranışsal, ve sosyal problemleri içermektedir. Araştırmacıların tanımlarında bazı ortak noktalar dikkati çekmektedir. İlk olarak, yalnızlık, bireyin sosyal ilişkilerindeki yetersizliklerden kaynaklanmaktadır. Birey mevcut ilişkileri ile sahip olmak istediği ilişkileri arasındaki farkı sorgulamaktadır. İkincisi, yalnızlık öznel bir deneyimdir, nesnel olan sosyal izolasyondan farklıdır. İnsanlar kalabalıkta da yalnız olabilirler. Dolayısıyla yalnızlık içsel bir yaşantıdır. Üçüncü ortak nokta ise yalnızlığın, hoş olmayan, rahatsız edici bir durum olmasıdır (Peplau ve Perlman, 1982).

Her birey çevresiyle etkileşim durumundadır. Bu ilişkiler önce aile üyeleriyle başlar, kendisi için anlamlı diğer kişilerle sürdürülür. Günümüzde insanı tek başına birey olarak değil, içinde bulunduğu çevrede duyan, düşünen, hareket eden bir canlı olarak değerlendirme eğilimi güçlenmektedir. Bu anlayış insanın çevresine uyum sağlayabilmesi için kişiler arası ilişkilerde gerekli davranış ve tutumlara sahip olması gerektiği sonucunu ortaya koymaktadır (Ersanlı,1997,s.359,akt. Ordu 2005). Başkalarıyla iletişim kuramayan insan yalnız kalmaz toplumun bir parçası olur. Bireyin sağlıklı bir kimlik geliştirebilmesi için bir yandan çevresi ile iletişim kurması diğer yandan da kendisine özgü bir şekilde ayrışabilmesi gerekmektedir. (Ordu, 2005)

2.2. Yalnızlığın Türleri

Yalnızlık her birey tarafından zaman zaman yaşanan bir duygu olmasına rağmen bazı bireyler yalnızlığı geçici bir süre yaşarken, bazı bireyler ise, yalnızlığı sürekli ve uzun süreli yaşamaktadır.

Yalnızlık yaşantısının temel özellikleri üzerinde genel bir uzlaşmaya varılmış olsa da, araştırmacılar yalnızlığın boyutları, sınıflandırılması, türleri konusunda tam uzlaşmaya varamamışlardır.

McWhirter (1990), yalnızlığı kişilerarası, psikolojik, sosyal, kültürel ve kozmik olmak üzere beş farklı boyutta incelemiştir:

Kişilerarası yalnızlık: Bireyin kendisini başkalarından uzak olarak algılamasıdır.

Psikolojik yalnızlık: Benliğin farklı bölümlerinin birbiri ile ilişki kurmaması sonucu ortaya çıkan bir yalnızlık durumudur.

Sosyal yalnızlık: Gruptan ya da toplumdaki uzaklaşma durumudur.

Kültürel yalnızlık: Kişinin kültürel kaybı ya da ciddi kültürel değişimler nedeniyle başkalarından uzaklaşma duygusudur.

Kozmik yalnızlık: Dinsel bağın yok olması nedeniyle yabancılaşma ya da Tanrıdan uzaklaşma duygusudur.

Young (1982), yalnızlığı durumsal (geçiş), geçici ve kronik olmak üzere üç gruba ayırmıştır. (akt. Sarıhan, 2007)

Durumsal (geçiş) yalnızlık: İlişkilerinde doyum sağlayan bireyin geçici bir süre ilişkilerinden doyum alamaması durumudur. Örnek olarak boşanma, eş kaybı verilebilir.

Geçici yalnızlık: Belirli bir süre devam eden, anlık yalnızlık duygusudur.

Kronik yalnızlık: Uzun süreli davranışsal ve duygusal düzensizlikler sonucu oluşan yalnızlık türüdür.

Durumsal ve geçici yalnızlık genellikle çevresel olayların ürünüdür. Kronik yalnızlık ise çevreden çok duygusal durumları içeren iç faktörlerle ilgilidir. Kronik yalnızlık türü fiziksel ve ruh sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir (Young 1982; akt. Sarıhan 2007).

Özodaşık (1989), yalnızlığı fiziksel yalnızlık, yabancılaşma, kınama, kendi isteği ile gerçekleşen yalnızlık ve gerçek yalnızlık olmak üzere beş boyutta sınıflandırmıştır.

Fiziksel yalnızlık (tek başına oluş): Bir insanın tek başına yaşama biçimidir. Bir insanın kendi çevresinden almaya alıştığı uyaranlardan yoksun kalması davranış bozukluklarına yol açabilmektedir. Çünkü fiziksel yalnızlık, zamanla duygusal yalnızlığa dönüşebilmektedir. Uzun süre fiziksel olarak yalnız kalan kişilerde ruhsal çöküntü, gerçek ile gerçek dışını ayırt etmede zorluk çekme, dikkatini toplayamama durumlarına sıklıkla rastlanmaktadır.

Yabancılaşma (toplumu dışlayanlar): Kişinin içinde yaşadığı kendi toplumuna yabancılaşma biçimlerinde yaşanan yalnızlıktır. Bu tür kişileri toplum standartların tatmin etmemektedir. Toplum standartlarını eksik ya da yanlış olduğunu düşünen bu bireyler, toplumu reddederek, benimsedikleri bir yaşam tarzını tek başlarına sürdürmeye çalışan insanlardır.

Kınama (toplum tarafından dışlananlar): İçinde yaşadığı toplumdan birçok yönüyle ayrılan kişilerin bu farklarından dolayı, toplum tarafından dışlanarak, yalnızlığa iletilmesi durumudur. Herhangi bir kişisel özelliğinden veya bir davranışından dolayı insanlar, üstü kapalı olarak toplum tarafından dışlanmaktadır. Bundan dolayı birey güçsüzlük ve zavallılık duygularının içine düşmektedir. Böyle kişiler kınama duyguları altında kendilerini ezilmiş hissederek yalnızlık duygularına kapılmaktadır.

Kendi tercihi ile gerçekleşen yalnızlık: Bu tür yalnızlık, insanın çevresiyle ilişkilerini en aza indirerek, kendi seçimi ile yaşadığı yalnızlık biçimidir.

Gerçek yalnızlık: Kişinin kendisini anlaşılmamış ve kimsesiz hissettiği yalnızlık türüdür. Bu tip yalnızlık, psikolojik bir yalnızlıktır. Bu tip yalnızlık yaşayan kişiler, ilgilerinin ve fikirlerinin çevresindeki insanlar tarafından paylaşılmadığını, kendilerinin terk edildiğini, uyumsuz bir kişi olduğunu düşünmektedirler. Bu kişilerin kendileri hakkındaki olumsuz düşünceleri çok daha fazla olduğu için, çevresindekilerin de kendisi hakkında olumsuz düşünceler beslediğini düşünmektedirler.

Yahyaoglu (2007), yalnızlığı derin yalnızlık, sosyal durum yalnızlığı, duygusal yalnızlık, gizli yalnızlık ve triad yalnızlık olmak üzere beş boyutta ele almıştır.

Derin Yalnızlık : Çevreyle ilişkilerin tamamen kesildiği depresyonla birlikte bulunan ve depresyonun diğer belirgin özelliklerinin de bulunduğu bir yalnızlık çeşididir. Yorgunluk, halsizlik, karar verememe, unutkanlık, çaresizlik ve intihar düşünceleri vardır.

Sosyal Durum Yalnızlığı : İnsan kendisini yaşadığı toplum içinde yalnız hissetmeye başlamıştır. Sosyal yönden tüm etkinliklerden uzaklaşmış ve aynı zamanda içinde yaşamış olduğu topluma yabancılaşmıştır. Yabancı bir ülkede öğrenci olan bir gencin yalnızlığı, gidilen ve hiçbir tanıdığı bulunmadığı şehirde hissedilen yalnızlık, sosyal durum yalnızlığıdır.

Duygusal Yalnızlık : İnsanın ruhsal dünyasındaki beklentilerine, sevgisine, değerlerine, istediği ve hak ettiğine inandığı ölçüde cevap alamaması üzerine yaşadığı yalnızlıktır.

Gizli Yalnızlık : İnsana dışarıdan bakıldığında hiçbir sorunu yokmuş gibi görülür. Yaşanan ciddi üzüntülerden sonra ortaya çıkar, bu üzüntüler dışarıya yansıtılmamıştır.

Triad Yalnızlık : Depresyon ve korkuyla karışık bir yalnızlıktır.Çökkünlük ya da birdenbire parlayan ve sürekli ruh durumunda dalgalanmalar olan bir yapısı vardır ve bu durum kişiyi yalnızlığa doğru çekmeye devam eder. Profesyonel anlamda yardım almak gerekir.

Genellikle insanlar çevre değiştirdiklerinde, yeni girdikleri ortamlarda kendilerini daha yalnız hissederler. Stephen ve ark.(1988), yaptıkları bir araştırmada okula yeni başlayan öğrencilerin ilk yarıyılıda, daha sonraki yıllara nazaran kendilerini daha fazla yalnız hissettikleri ortaya çıkmıştır. Yani okula yeni başlayanlar kendilerini üst sınıflardaki öğrencilere göre daha fazla yalnız hissetmektedirler. (akt.Eren 1994)

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu (2000) tarafından öğrencilerin yurt yaşantısında karşılaştıkları problemleri belirlemek amacıyla yapılan çalışmada, öğrencilerin yalnızlık, insanlarla iletişim kuramama, içe kapanma gibi sorunları yoğun yaşadıklarını ve problemlerin sosyal uyumlarını olumsuz etkilediğini ifade ettikleri belirtilmiştir. Başka bir ülkede okuyan ve eğitiminin ilk yılında olan

öğrencilerle yapılan çalışmada yalnızlık ve sosyal uyum problemlerinin yoğun olduğu saptanmıştır. (Jou, Fukada, 1995)

2.3. Sosyal Destek Kavramı ve Tanımları :

Sosyal ilişkiler insan yaşamının temelini oluşturmaktadır. Bütün insanlar yaşam içerisinde çevrelerinde bulunan insanlarla ilişki kurarak yaşarlar. İnsanların diğer insanlarla birlikte olma ve onlarla ilişki kurma ihtiyacı doğum ile başlayıp yaşamları boyunca sürmektedir.

Kohut (1984)'un kuramına göre kişinin yaşamı boyunca değerinin fark edilmesine, beğenilmeye, kendisinden daha güçlü algıladığı kişilerle özdeşleşmeye, korktuğu veya telaşlandığı zamanlarda teskin ve teselli edilmeye ve kendisi gibi algıladığı insanlarla duygusal ve düşünsel paylaşımlarda bulunmaya gereksinimi vardır (Akt. Sağlam,2007).

Greenberg (1993), sosyal desteği, arkadaşları tarafından ergenlerin ait olma, kabul görme, sevilme ya da ihtiyaç duyulması olarak tanımlar. (akt. Sağlam 2007)

Sosyal destek; bireyin gereksinim duyduğunda çevresinden elde edebileceği duygusal, sosyal, bilgisel ve araçsal yardımları içermektedir (Cohen, 2004; Cohen ve Wills, 1985). Cutrona ve Russell (1987)'in vurguladığı gibi sosyal destek, genel anlamda bilgi ve öğüt vermekten ziyade, duygusal desteği de içerecek şekilde oldukça geniş alanlarda işlev gören çok boyutlu bir kavram olarak düşünülmektedir (Duru, 2008).

Sosyal destek, bireyin çevresinden elde ettiği sosyal ve psikolojik destek olarak tanımlanabilir. Bireyin ailesi, en geniş aile çevresi, arkadaşları, karşı cins arkadaşı, öğretmenleri, iş arkadaşları, komşuları, ideolojik, dinsel veya etnik gruplar ile bireyin içinde yaşadığı toplum gibi faktörler o bireyin sosyal destek kaynaklarını oluşturmaktadır. Bireyin kendisinde veya destek kaynaklarında meydana gelen değişimler nedeniyle bireyin sosyal destek düzeyi değişebilir (Yıldırım,1997).

2.4. Sosyal Desteğin Türleri :

Sosyal destek ile ilişkili yazın incelendiğinde biri algılanmış sosyal destek diğeri alınan sosyal destek olarak iki sosyal destek türünden bahsedilmektedir. Algılanmış sosyal destek, bir kişinin ihtiyaç duyduğunda destek kaynaklarının varlığıdır ve öznel ve niteliksel olarak tanımlanmakta, ölçülmekte ve algılanan sosyal desteğin psikolojik sağlık üzerinde alınan sosyal destekten daha belirleyici olduğu rapor edilmektedir (Stokes, 1985;akt.Çeçen :416).

Sosyal destek literatüründe en sık kullanılan sınıflama Weiss (1974)'e aittir. Weiss (1974)'e göre farklı tip ilişkiler bireylerin farklı kişiler arası ihtiyaçları karşılamakta ya da farklı sosyal destek tiplerini sunmaktadır. Örneğin; bağlanma bir eş ya da romantik bir ilişkideki bireyden; sosyal bütünleşme ise arkadaşlardan gelir. Çok boyutlu algılanmış sosyal destek, kuramsal olarak üç farklı kaynaktan; arkadaşlar, aile ve birey için anlamlı diğer kişilerden (akraba, komşu v.b) elde edilmektedir. Arkadaşlardan algılanan sosyal destek, okul ortamında yalnızlığı en fazla yordayan değişkenlerden biridir (Cutrona, Peplau ve Russell, 1980). Bunun yanı sıra yalnızlığı yordayan bir başka değişken ise ailelerin çocuklarına sağladıkları destektir. (akt.Çeçen, 2008 : 416-417).

Cohen ve Wills (1985) dört sosyal destek türü belirlemişlerdir:

1. Saygı Desteği: Bireyin saygı gördüğü ve kabul edildiği ile ilgili bilgidir. Bireyin kendi öz değeri ve deneyimleri nedeniyle saygı gördüğünün ve herhangi bir kişisel hata ve sorun olsa bile kabul edildiğinin ifade edilmesi bireyin özsaygısını geliştirecektir.

2. Bilgi Desteği: Sorun durumunun tanımlanması, anlaşılması ve bu durumla baş edilmesi konusundaki yardımdır. Öğüt verme, sorunun boyutlarını değerlendirme ve bilişsel rehberlik gibi özellikleri vardır.

3. Sosyal Arkadaşlık: Bos zaman değerlendirme ve benzeri durumlarda başkalarıyla birlikte olmaktır. Böyle bir ilişki başkalarına yakın olma ihtiyacını karşıladığı bireyin

sürekli sorun üzerinde düşünmekten alıkoyduğu veya olumlu duygu durumu teşvik ettiği için stresi azaltıcı etki yapacaktır.

4. İşlevsel Destek: Finansal yardım, çevresel kaynaklar ve ihtiyaç duyulan hizmetlerin sağlanması anlamına gelmektedir. İşlevsel destek, işlevsel sorunların doğrudan çözülmesi veya bireye rahatlama veya eğlenceye ayırabilecek zaman kazandırması nedeniyle stresi azaltıcı bir özellik göstermektedir.

Tardy (1985) sosyal desteğin 5 yönü olduğunu ve bu boyutların kavramı tanımlarken kullanılması gerektiğini önermektedir (Akt. Çakır, 1993). Bunlar;

- a) Yönü (alınması, verilmesi),
- b) Eğilim (destek kaynaklarının hazır bulunuşu, kullanılabilirliği),
- c) Desteğin tanımı, değerlendirilmesi,
- d) Desteğin içeriği (bilgisel, duygusal, araçsal destek gibi),
- e) Sosyal ağın desteğidir.

2.5. Ergenlerde Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi

Ergenlik aileden kopma, özerkleşme ve topluma açılma dönemidir. Birey çocukluk döneminden ergenlik dönemine doğru geçerken arkadaşlarıyla olan sosyal ilişkileri de önem kazanmaktadır. Ergenlik döneminde arkadaşlık ilişkileri psikososyal gelişim açısından etkilidir. Kişilik gelişiminde geçiş dönemi olan ergenlikte bireyin ebeveynleriyle olan ilişkileri farklılaşmaktadır. Aile ortamında ergen arkadaşlık ilişkilerini yaşayamaz. Ergenlikte yaşanan gelişimsel güçlükler akranlarının bu dönemdeki arkadaşlığının önemini arttırmaktadır. Bedensel, sosyal, duygusal ve zihinsel gelişiminde olan hızlı değişimle baş etmeye çalışan ergen daha önce yaşamadığı yeni deneyimler edinir. Bu süreçte desteklenme ve onu anlayan kişilerle ilişki kurma ihtiyacı hisseder. (Ordu, 2005)

Ergenlik, yalnızlık kavramının yoğun olarak görüldüğü bir dönemdir. Pek çok yazar, yalnızlığın, ergenlik döneminde diğer gelişim dönemlerine göre daha yoğun ve yaygın bir şekilde yaşandığını iddia eder (Ostrov ve Offer, 1980; Rubenstein ve

Shaver, 1982; Brennan, 1982; Williams, 1983). Değişik özellikleri olan gruplarda yalnızlığın görülme sıklığı araştırılmış ve ergenlerin yalnız kalma riskine daha fazla sahip oldukları bulunmuştur (Medora ve Woodward, 1986; Woodward ve Frank, 1988).

Brennan ve Auslander (1979); (Akt: Brennan, 1982), yaşları 10-18 arasında değişen yaklaşık 9000 ergenle çalışmışlardır. Bu çalışmada ergenlerden %10 ile %15'inin ciddi olarak yalnızlık çektiği görülmüştür.

Ayrıca, ergenlerin %15 ile %20'sinin yalnızlığın acı verici bir yaşam olduğunu düşündükleri, %50'sinden fazlasının ise yalnızlığı sürekli tekrarlayan bir duygu olarak yaşadıkları ileri sürülmüştür. (Philips ve Pederson (1972); Akt: Brennan, 1982), öğrencilerin genel ruhsal durumlarını değerlendirmek için yaptıkları araştırmalarında yalnızlık ve boşluk hissinin en yaygın sorunlar olduğunu bulmuşlardır.

Literatürde ergenin yaşadığı yalnızlığı etkileyen pek çok faktörden söz edilmektedir. Araştırmacılar, ergenlik döneminin özellikleri ve gelişimsel aşamalarının yalnızlığa özellikle katkıda bulunduğunu düşünmektedirler.

Brennan (1982), ergenlik dönemindeki yalnızlığın bu derece yoğun ve yaygın yaşanmasının nedenlerini üç şekilde sınıflandırarak incelemiştir. Yalnız gencin karakteristik özellikleri olarak tanımlanan yatkınlıklar (utangaçlık, düşük öz saygı, zayıf sosyal beceriler) yalnızlığın nedenlerinden biridir. Diğer bir neden, gelişimsel değişimler ve bu değişimlerin gereksinimler ve ilişkiler üzerine etkisidir. Üçüncü neden ise, sosyal yapılar ve kültürel süreç, kısacası bireyin içinde bulunduğu yaştaki sosyal konumudur. Ergenlik dönemindeki bir dizi karmaşık gelişimsel değişimler bireyin sosyal izolasyon hissini arttırabilir ve gelecek ile ilgili yönelimlerinde bir belirsizlik hissi ortaya çıkarabilir. Bu süreçler birincil olarak ergenlik döneminde anne babadan ayrılma, otonomi, bireyselleşme ile ilgili olabilir. Brennan, ergen yalnızlığı ile intihar, suçluluk, utangaçlık, okul başarısızlığı, evden ya da okuldan kaçma, sosyal beceri gelişimi gibi değişkenlerin ilişkili olduğunu da belirtmiştir.

Erikson (1963)'un gelişim dönemleri kuramına göre ergen, kimlik kazanmaya karşı rol karmaşası ve yakınlığa karşı yalıtılmışlık dönemi yaşamaktadır. Erikson, bireylerin kimlik kazanımından sonra diğer insanlarla yakın ilişkiler kurmaya ve bağlılık yaşamaya hazır olduklarını belirtmiştir. Eğer başarılı bir kimlik kazanılmamış ise bu durumda bireyler yalıtılmışlık ve yalnızlık yaşamaktadırlar.

Görüldüğü gibi, ergenlik döneminde bir dizi gelişimsel değişimler yaşanmakta; ergen yalnızlığı, bilişsel, fiziksel ve psikolojik gelişim, kimlik ve kişilik gelişimi gibi etkenlerden etkilenmektedir. Bu nedenlerin dışında ergenlerin yakın ilişkiler kurma, ana babadan bağımsızlaşma, akran ilişkileri gibi etkenlerden de etkilendiği görülmektedir.

Weiss (1973), yalnızlığın ergenlik döneminde anne ve babanın bağlanma figürleri olmaktan çıktığında belirmeye başladığını ifade eder. Weiss, duygusal yalnızlığı, bu yakın bağlanma ilişkilerinin olmamasının ya da kaybedilmesinin bir sonucu olarak değerlendirmektedir.

Ergenlik dönemi boyunca, ergenin ana babasından ayrılacağı ve onlardan psikolojik olarak bağımsızlaşacağı düşüncesi, daha da belirgin hale gelmeye başlar. Ergenin birincil bağlılık figürü olan ana babasından ayrılıp, aynı cinsten ya da karşı cinsten akranlarıyla ilişkilerini yeniden düzenledikleri görülür. Ergenin bağlılık konusundaki bu düzenlemesi, kişilerarası ilişkilerinde bozulmaya yol açmakta, gencin tümüyle yalıtılmış olduğu durumlar bile olabilmektedir (Ostrov ve Offer, 1980; Brennan, 1982).

Richaud de Minzi ve Sacchi (2004), ergen yalnızlığının doğru olarak değerlendirilebilmesi için, sadece yalnızlık duygusunun kaynaklarının değil, aynı zamanda sosyal ilişki ağının en önemli kişileri olan aileler ve arkadaşlarla olan ilişkilerinin de ergenler açısından nasıl algılandığına bakılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Ergenlerin yeni ilişkiler kurmak için sosyal fırsatları olsa da, gerçekçi olmayan beklentileri nedeniyle bazıları için bu durum oldukça güçleşmektedir. Bazı ergenler, yeni ilişkileri çabucak kurabilirken, bazılarının yeni bir ilişki kurması oldukça güç olabilmekte ve bu da yalnızlık hissiyle sonuçlanabilmektedir (Uruk ve Demir, 2003).

Uruk ve Demir (2003), akranların ve ailelerin ergenlerin yalnızlık düzeyleri üzerindeki rollerini inceledikleri araştırmalarında, akran ilişkilerinin %34, aile yapılarının ise %14 oranında yalnızlığı etkilediğini belirtmişlerdir.

Demir (1990), kendi cinsinden ya da karşı cinsten arkadaş ilişkilerinden memnun olmayan gençlerin kendilerini daha fazla yalnız hissettiklerini ifade etmiştir. Ayrıca, yakın arkadaş ilişki sayısı ile yalnızlık düzeyi arasında ters bir ilişki bulunmuştur.

Ergenlik dönemi, yalnızlık konusunun araştırılması için ideal bir gelişimsel dönem kabul edilmektedir. Bu kabulde ergeni yalnızlığa yakınlaştıran gelişimsel değişimlerin önemi büyüktür. Özet olarak ergen yalnızlığı, bilişsel ve fizyolojik gelişim, psikolojik gelişim, kimlik gelişimi, yakın ilişkiler, ana-babadan bağımsızlaşma ve arkadaşlık ilişkileri gibi konular çerçevesinde ele alınarak incelenmiştir.

Sosyal destek kavramının yaşam olayları ve kriz durumlarında sağlığı koruyucu rolü bulunduğu bilinmektedir. Ergenlik dönemi de yaşam döngüsünün en zorlu dönemi olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle, özellikle bu dönemde sosyal desteğin çok daha önemli olduğu düşünülmektedir.

Ergenlik döneminde bireyin en önemli sosyal destek kaynaklarını ailesi, arkadaş grubu ve öğretmenleri oluşturur. Ergenlerin strese karşı cevaplarını etkileyen en önemli kaynaklardan birisi kuşkusuz aile ile olan ilişkinin kalitesidir. Çünkü ergenler sıklıkla potansiyel olarak stresli olaylara ailelerin yanında maruz kalırlar ve

aile bu durumlarda çocuğunun başa çıkması konusunda yardımcı olmakla sorumludur, bu anlamda aile büyük rol oynar (Power,2004; akt. Demirtaş, 2007).

Wallerstein (1983), aileden alınan sosyal desteğin miktarının ergenlerin psikolojik sağlıkları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu belirtmiştir (Akt.Erdeğer, 2001). Aile, bireyin yaşamdan doyum sağlamasında, işlevlerini etkili bir biçimde yerine getirmesinde ve yaşadığı topluma uyum sağlayabilen bir kişi olarak yetişmesinde öncelikli etkiye sahip bir kurumdur.(Akt.Demirtaş, 2007)

Ergenin içerisinde yer aldığı diğer bir sosyal çevre olan okul, bireye bir yandan arkadaşları ile birlikte olma imkanı sağlarken bir yandan da zihinsel güçlerini akademik bir yolla kullanma imkanı sağlar. Eğer okul, bireyin karşılaştığı sorunlarda ona destek sağlamazsa bu sorunları tek başına çözmesini beklerse, zayıf bir kişiliğin oluşması kaçınılmaz bir hal alır. (Yavuzer 1997; Kılıçcı, 1992)

Sosyal destek kaynaklarına ulaşım ve yararlılığı açısından farklı bir konumda olan yatılı öğrenciler, aileleriyle birlikte yaşayan genç gruba göre sadece ailelerinden destek alabildiklerini algılamaktadır. Bu bulgu ilk bakışta ilginç gelse de benzer sorunlar yaşayan akranlarıyla uzun süreli birliktelik ve bir yetişkinin yol gösterici desteğine gereksinim duyulmasıyla açıklanabilir. Diğer yandan yatılı gençlerin aileleriyle sadece hafta sonları kısa sürelerle görüşmeleri ve gereksinimlerinin karşılandığı bir ortam bu algılarını belirlemiş olabilir.

Aile ortamında yaşayan gençlerle ailelerinden uzakta bulunan yatılı okul öğrencileri karşılaştırıldığında genel olarak genç kızların erkeklere göre daha çok destek algılamasına karşılık yatılı grupta bunun aksi yönde bir durum gözlenmektedir. Bu da yatılı okuyan kızların risk grubunda olduğunu düşündürmektedir. Yatılı öğrenciler ile yatılı olmayanlar sosyal destek kaynakları açısından karşılaştırıldığında yatılı grup sadece aileden algıladığı destek ile yatılı olmayan gençlerden anlamlı bir farklılık göstermiştir. (Çakır ve Palabıyıkolu 1997)

2.6.Yalnızlıkla İlgili Yapılan Araştırmalar

Buluş (1996), ergen öğrencilerde denetim odağı ile yalnızlık düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmaya İzmir il merkezinde örgenim gören, 230'u kız, 152'si erkek toplam 382 lise ikinci sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırmada Rotter'in İç Dış Kontrol Odağı Ölçeği ve UCLA Yalnızlık Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, denetim odağı ile yalnızlık düzeyi arasında doğrusal bir ilişki bulunmuştur. İçten denetimli olan öğrencilerin yalnızlık düzeyinin, dıştan denetimli olanların yalnızlık düzeyinden anlamlı olarak düşük olduğu ve erkek öğrencilerin yalnızlık düzeyinin kız öğrencilerden anlamlı olarak daha düşük olduğu bulunmuştur.

Uruk (2001) ergenlerin yalnızlık düzeyleri ile akran, aile ve bazı demografik değişkenlerin ilişkisini incelemiştir. Araştırmanın örneklemini Ankara'da öğrenim gören 756 lise birinci sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Aile Yapısını Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda akran ilişkilerinin, ergenlerin yalnızlık düzeylerinde en iyi yordayıcı (%35) olduğu tespit edilmiştir.

Üniversite öğrencileri ile yapılan araştırmalar; erkek öğrencilerin kızlardan, akademik yönden başarısız olanların başarılılardan, çevresinden sosyal destek almayanların alanlardan, yakın arkadaş sayısı az olanların fazla olanlardan, yeni sosyal ilişkiler kurmaya isteksiz olanların isteklilerden, sosyal becerilerini yetersiz görenlerin yeterli görenlerden, sorunlarını kimseye açmayanların sorunlarını başkaları açanlardan,, anne ve babası arasındaki ilişkiden memnun olmayanların memnun olanlardan daha fazla yalnızlık duygusu yaşadıklarını göstermiştir (Buluş, 1997)

Yıldırım (2000), yapmış olduğu araştırmada yalnızlık, sınav kaygısı, aile, arkadaş ve öğretmen desteği değişkenlerinin akademik başarıyı ne denli yordadığını incelemiştir. Araştırma bulgularına göre, öğretmen desteği, aile desteği, yalnızlık ve

sınav kaygısı değişkenleri akademik başarıyı manidar olarak yordamakta, arkadaş desteği ise yordamamaktadır.

Woodward ve Frank (1988)'ın kırsal kesim adolesanları arasında yalnızlık derecesi ile benlik saygısı arasında ilişkiyi inceleyen araştırmasında, yalnızlık ile benlik saygısı puanları arasında anlamlı, negatif bir korelasyon bulunmuştur. Yalnızlıkla başa çıkma stratejilerinin de çalışıldığı araştırmada, düşük benlik saygısına sahip olan adolesanların, hap kullanma, sigara ve alkol içme gibi olumsuz baş etme yollarına başvurdukları ortaya çıkmıştır.

2.7. Sosyal Destek İle İlgili Yapılan Araştırmalar :

Çakır (1993), araştırmasında 12-22 yaş grubundaki gençlerde çok yönlü algılanan sosyal destek ölçeğinin güvenirlik ve geçerlik araştırmasını yapmıştır. Araştırma sonucunda, yaş ve ergenlik evrelerine göre oluşturulmuş yaş grupları arasında algılanan sosyal destek arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Ayrıca, sosyo-kültürel düzey ve yaş değişkenlerinin algılanan sosyal desteği etkilediği saptanmıştır. Cinsiyete göre bakıldığında ise kızlar ve erkekler arasında sosyal destek kaynakları arasında fark bulunmamıştır.

Güngör (1996), üniversite öğrencilerinde sosyal destek, negatif yaşam olayları, öfkenin ifade ediliş biçimi, kendini suçlama ile fiziksel sağlık ve sosyal uyum arasındaki ilişkiyi incelediği yüksek lisans tezinde, deneklerde sosyal destek, negatif yaşam olayları, öfkenin ifade ediliş biçimi ve kendini suçlama değişkenlerinin hepsinin fiziksel sağlık ile ilişkili olduğu bulunan değişkenlerinde sosyal destek, negatif yaşam olayları, öfkenin ifade ediliş biçimi ve kendini suçlama olduğu görülmüştür. Fiziksel sağlık ve sosyal uyum arasında da ilişki bulunduğu saptanmıştır.

Taysi (2000), benlik saygısı, aile ve arkadaşlardan sağlanan sosyal destek konulu araştırmasında Ankara'da çeşitli üniversitelerde, yurttan ve ailesi yanında kalan 201 öğrenci seçilmiştir. Araştırma sonucunda erkek öğrencilerin kız

öğrencilere göre daha fazla sosyal destek algıladıkları bulunurken, her iki cinsiyette en fazla sosyal destek algılanan kaynağın aile olduğu bulunmuştur.

Eker, Arkar ve Yıldız (2001), “Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği'nin Gözden Geçirilmiş Formunun Faktör Yapısı, Geçerlik ve Güvenirliği” çalışmalarında, ölçeğin faktör yapısının genellenebilirliği doğrulanmıştır. Ölçekler, özellikle psikiyatri ve cerrahi örneklemelerinde, genel olarak beklendiği yönde sosyal destek, yalnızlık, umutsuzluk, olumsuz sosyal ilişki ve bir belirti tarama listesi ölçekleriyle anlamlı korelasyon göstermişlerdir. Ayrıca, psikiyatri örnekleme, diğer örneklemelerle karşılaştırıldığında, en az miktarda sosyal destek bildirmiştir.

Mosselam ve arkadaşları (1990) tarafından okul başarısı ile anne, baba iletişimi arasındaki ilişki incelenmiştir. 92 ergenin oluşturduğu sosyo-ekonomik düzeyi farklı iki ayrı grup ele alınmıştır. Aile içi iletişimin iyi olduğu ve ergen açısından çok elverişli olan dengeli aileler, ergen için başarıyı destekleyici olumlu bir faktör oluşturmaktadır. Buna karşı dengesiz ilişkilerin olduğu ailelerde ergen yeterli duygusal destek ve güven duygusundan yoksun olduğu için bu durum ergenin başarısını olumsuz etkilemektedir. Çalışma sonucunda ergenin okul başarısının düşmesiyle aile ilişkilerindeki bozulma arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur (Akt. Banaz, 1992).

Greenberg (1993), akademik başarı ve algılanan sosyal destek arasındaki ilişkiye dönük yaptığı araştırmasında sınıf değişikliği yaşayan, sınıf öğretmeni ve arkadaşlarından uzak kalan öğrencilerin başarı grafiklerinde önemli bir düşüş olduğu gözlenmiştir (Akt. Elbir ,2000).

Furukawa ve Sarason (1998), lise öğrencilerinde (n=242), yeni sosyal çevreye uyum sürecinde, sosyal desteğin önemi üzerine çalışmışlardır. Araştırma sürecinde Japonya'dan ayrılmadan önce ve ayrıldıktan ve koruyucu bir ailenin yanına yerleştikten altı ay sonra duygusal sıkıntı ve basa çıkma davranışlarını ve kişisel özellikleri belirlemek için, kişisel anket raporları kullanılmış ve algılanan sosyal

destekteki değişim belirlenmeye çalışılmıştır. Algılanan sosyal desteğin yüksek olması, duygusal sıkıntılarını azaltmaya katkıda bulunmuştur. Sosyal desteğin yüksek olarak algılanmasının, sağlıklılık halinin devam etmesinde destekleyici bir rol oynadığı tespit edilmiştir.(Akt.Sağlam 2007)

2.8. Sosyal Destek ve Yalnızlık ile İlgili Yapılan alışmalar

Sosyal destek ile yalnızlık duygusu arasında ilişki olduğu dūřüncesi yeni değildir. Alan yazınına bakıldığında yalnızlık sosyal destek ilişkisini gōsteren oldukça fazla çalışmaya rastlanmaktadır. (Cutrona, 1986; Cutrona ve Russell, 1987; DiTommaso ve Spinner, 1997; DiTommaso ve ark., 2003; Duru, 2005; Russell ve ark., 1984). Bu çalışmaların ortak bulgusu, yüksek sosyal destek düzeyinin dūřük düzeyde yalnızlığı yordayabildiğidir. (akt.Duru, 2008)

DiTommaso ve Spinner (1997)'in çalışmasının sonuçlarına gōre; sosyal bütünlēme ve bağlılık desteği sosyal yalnızlığı, rehberlik desteği ise duygusal yalnızlığı yordamada daha önemli değişkenlerdir. Konuyla ilgili çalışmalar bir bütünl olarak değerlendirildiğinde; bireyin kendini daha az yalnız hissetmesinde farklı destek kaynaklarının ve destek tūrlerinin farklı işlevleri olabileceği gōr÷lmektedir. Dolayısıyla yalnızlığın duygusal ve sosyal ilişkilerde yaşanan aksama ve yoksunluklarla ilişkili olduğu dūřünüldüęünde; farklı sosyal ve duygusal gereksinimlerini karşılayan bireyin, bu gereksinimlerini karşılayamayan bireylere gōre kendini daha az yalnız hissetmesi beklenebilir. (akt.Duru, 2008)

Literatür incelendiğinde cinsiyete gōre yalnızlık ve algılanan sosyal destek düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığı konusunda birbirleriyle çelişkili araştırma sonuçlarının olduğu gōr÷lmektedir. Bazı araştırmalarda Jones, Freeman ve Goswick(1981), Wittenberg ve Reis (1986) cinsiyete gōre yalnızlık açısından anlamlı bir fark olmadığı rapor edilirken bazı araştırmalarda ise Russell, Peplau ve Cutrona (1980), Arı ve Hamarta (2000) cinsiyete gōre yalnızlık düzeylerinin farklılaştığı rapor edilmektedir.

Erdeğer (2001), lise öğrencilerinin sosyal destek ve yalnızlık düzeylerini incelediği araştırmasında, öğrencilerin sosyal destek düzeylerinin anne ve babalarının eğitim durumlarına göre değişmediğini bulmuştur. Ayrıca, öğrencilerin yalnızlık düzeyleri ile sosyal destek düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve kız öğrencilerin sosyal destek düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Akademik başarı durumlarını iyi olarak algılayan öğrencilerin Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanlarının ortalaması, akademik başarı durumlarını orta ve zayıf olarak algılayan öğrencilerin ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Kozaklı (2006) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin çeşitli kaynaklardan algıladıkları sosyal destek ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmadaki ana hedef; yurtda ve ailelerinin yanında barınan üniversite öğrencilerinin, algıladıkları sosyal desteğin, yalnızlık düzeyi ile arasındaki ilişkiyi tanımlamaktır. Sosyal destek ve yalnızlık düzeyleri arasında negatif korelasyon ilişkisi olduğu ve yalnızlık düzeyi ile sosyal destek kaynakları (aile, arkadaş ve özel biri) arasındaki korelasyon ilişkisinin de negatif yönlü olduğu bulunmuştur.

Yılmaz ve ark. (2008)'nin üniversite öğrencilerinin sosyal destek ve yalnızlık düzeylerini inceledikleri araştırma sonucunda; öğrencilerin algılanan sosyal destek düzeylerinin yüksek, yalnızlık düzeylerinin düşük olduğu, algılanan sosyal destek düzeyi arttıkça yalnızlık düzeylerinin azaldığı saptanmıştır.

Çeçen (2008) yaptığı çalışmada, üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine ve ana baba tutum algılarına göre yalnızlık ve sosyal destek düzeylerini incelemiştir. Araştırma sonuçları cinsiyet ana etkisine göre yalnızlık ve sosyal destek düzeylerinin farklılaşmadığını, algılanmış ebeveyn tutumlarına göre ise yalnızlık ve algılanmış sosyal destek düzeylerinin farklılaştığını göstermiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem seçimi, veri toplama araçlarının psikometrik özellikleri ile araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmelerinde kullanılan tekniklere ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma yurttan kalan ve ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık ve sosyal destek düzeylerini saptama ve çeşitli değişkenlerle olan ilişkisini anlamaya yönelik olarak yapılan betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın modeli karşılaştırma türü ilişkisel tarama modelidir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, İzmir ili merkez ilçelerinde bulunan ve yurdu olan liselerdir. Araştırmanın örneklemini ise evreni oluşturan okullardan 2008-2009 eğitim-öğretim yılında okuyan ve yurttan kalanların sayıları değerlendirilerek tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen 670 öğrenci (310 kız, 360 erkek) oluşturmuştur. Uygulama yapılan bu öğrencilerden gündüzlü öğrenci sayısı 324, yatılı öğrenci sayısı 346'dır. Öğrencilerin yaşları 14 ile 20 arasında değişmektedir ($\bar{X}=15.75$, $sd=1.005$).

Tablo 1 : Örnekleme Oluşturan Öğrencileri Tanıtıcı Değişkenler

	n	%
<i>Cinsiyet</i>		
Kız	310	46.3
Erkek	360	53.7
<i>Okul Türü</i>		
İAL	169	25.2
İFL	111	16.6
İKL	145	21.6
I.S.G.S.L.	110	16.4
Torbalı EML	135	20.1
<i>Sınıf Düzeyi</i>		
9	248	37.0
10	201	30.0
11	221	33.0
<i>Not Ortalaması</i>		
5 (85-100)	315	47.0
4 (70-84)	282	42.1
3 (55-69)	71	10.6
2 (45-54)	2	0.3
<i>Kardeş Sayısı</i>		
Tek çocuk	98	14.6
İki kardeş	443	66.1
Üç kardeş	76	11.3
Dört kardeş	20	3.0
Beş kardeş ve üstü	33	4.9
<i>Algılanan Ekonomik Düzey</i>		
Düşük	78	11.6
Orta	539	80.4
Yüksek	53	7.9
<i>Yaşanan Yer</i>		
Yurt	346	51.6
Ev	324	48.4
<i>Yurtta Kalma Süresi</i>		
0-1 yıl	147	42.5
2-4 yıl	188	54.3
5 yıl ve üstü	11	3.2
<i>Anne-babanın birliktelik durumu</i>		
İşaretlenmeyen	16	2.4
Birlikte	596	89.0
Ayrı	58	8.7
<i>Anne Eğitim Durumu</i>		
Okuma-yazma yok	31	4.6
İlkokul	177	26.4
Ortaokul	52	7.8
Lise	193	28.8
Üniversite	217	32.4

Tablo 1'in devamı

<i>Baba Eğitim Durumu</i>		
Okuma-yazma yok	8	1.2
İlkokul	120	17.9
Ortaokul	65	9.7
Lise	175	26.1
Üniversite	302	45.1
<i>Annenin çalışma durumu</i>		
İşaretlenmeyen	2	0.3
Çalışıyor	237	35.4
Çalışmıyor	431	64.3
<i>Babanın çalışma durumu</i>		
İşaretlenmeyen	8	1.2
Çalışıyor	557	83.1
Çalışmıyor	105	15.7
<i>Ziyaret Sıklığı</i>		
Haftada bir	136	31.2
Ayda bir	150	34.4
Dönem Sonlarında	150	34.4
<i>Okul Personeliyle paylaşım</i>		
Var	318	47.5
Yok	352	52.5
<i>Rehberlik Servisi'nden Yardım Alma</i>		
Evet	154	23.0
Hayır	516	77.0
<i>Rehberlik Servisinden Yardım Alma Sıklığı</i>		
15 günde bir	30	4.5
Ayda bir	124	18.5
Hiç yardım almıyorum	516	77.0

Tablo 1'de görüldüğü gibi, örneklemin % 37'si kız; %53.7'si erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin % 25.2'si İAL'ne, %16.6'sı İFL'ne, %21.6'sı İKL'ne, %16.4'ü I.S.G.S.L.'ne ve %20.1'i Torbalı EML'ne devam etmektedir. Sınıf düzeyine göre, öğrencilerin %37'si 9.sınıf, %30'u 10.sınıf, %33'ü 11.sınıfta öğrenim görmektedir. Yaşanan yer açısından ise, örneklemini oluşturan öğrencilerin %51.6'sının yurttan kaldığı, % 48.4'ünün ise ailesiyle birlikte yaşadığı görülmektedir. Sosyodemografik değişkenlere ait diğer veriler Tablo 1'de ayrıntılı olarak verilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Verilerin elde edilmesinde Russell, Peplau ve Ferguson tarafından geliştirilen “U.C.L.A. Yalnızlık Ölçeği” ve Russell ve arkadaşları (1984) tarafından geliştirilen “Sosyal Provizyon Ölçeği” ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Veri toplama araçlarıyla ilgili bilgiler aşağıda sunulmuştur.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmaya katılan öğrencilere ait kişisel bilgileri elde etmek amacıyla öğrenciler tarafından doldurulmak üzere hazırlanan bilgi toplama formunda 20 madde bulunmaktadır. Formda yer alan maddeler ile öğrencilerin cinsiyeti, sınıf düzeyi, akademik başarı düzeyi, ebeveynlerin eğitim düzeyi ve sosyoekonomik durumları, anne-baba birliktelik durumu, okul personeli arasında özel sorunlarını paylaşabilecekleri birinin olup olmaması, aile bireyleri tarafından okulda ziyaret edilme sıklığı, Rehberlik Servisi’nden yardım alma ve yardım alma sıklığı hakkında bilgi toplanması amaçlanmıştır.

3.3.2. U.C.L.A. Yalnızlık Ölçeği (University of California Los Angeles Loneliness Scale):

Bireylerin yalnızlık düzeylerini ölçmek için Russell, Peplau ve Ferguson tarafından geliştirilen ölçeğin tüm maddeleri olumsuz iken tekrar gözden geçirilerek maddelerin yarısı olumlu yarısı olumsuz ifadeleri içerir hale getirilmiştir. (Demir,1989,s:14). Ölçek on tanesi düz on tanesi ters yönde kodlanmış yirmi maddeden oluşmaktadır. Bu ölçeğin her bir maddesinde sosyal ilişkilerle ilgili duygu ve düşünce belirten bir ifade sunulmakta ve bireylerden bu ifadedeki durumu ne sıklıkla yaşadıklarını Likert tipi dördü bir derecelendirme ölçeği üzerinde işaretlemeleri istenmektedir.

Ölçeğin puanlanmasında olumlu yöndeki ifadeler (1,4,5,6,9,10,15,16,19,20), “Hiç yaşamam” (4), “Nadiren Yaşarım” (3), “Bazen Yaşarım” (2), “Sık Sık Yaşarım” (1) şeklinde puanlanmaktadır. Olumsuz ifadeleri içeren maddeler ise (2,3,7,8,11,12,13,14,17,18) bunun tam tersi olarak “Hiç yaşamam” (1), “Nadiren

Yaşarım” (2), “Bazen Yaşarım” (3), “Sık Sık Yaşarım” (4) şeklinde puanlanmaktadır. Bireylerin tüm maddelerden elde ettikleri toplam puanlar Genel Yalnızlık Puanını vermektedir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 80, en düşük puan ise 20’dir. Ölçekten alınan puanın yüksek olması yalnızlık düzeyinin yüksek olduğunun göstergesi olarak kabul edilmektedir.

Ülkemizde UCLA Yalnızlık Ölçeğini ilk kez kullanan Yaparel (1984), ölçeğin geçerliliğini Beck Depresyon Envanterini ölçüt olarak incelemiş ve benzer ölçekler geçerliliğinin .50 olduğunu bulmuştur. Demir (1989) yaptığı geçerlik çalışmasında, SSK Dışkapı Hastanesi Psikiyatri Kliniğine ve ODTÜ Sağlık ve Rehberlik Merkezine diğer belirtilerin yanı sıra yoğun bir şekilde yalnızlık yakınmalarıyla başvuran 36 hasta ve ODTÜ’deki farklı görevlerde çalışan personel ve öğrencilerden seçilen herhangi bir yakınması olmayan ve demografik özellikler açısından hasta grubu niteliklerine paralellik gösteren 36 normal deneğe ölçek uygulanmıştır. UCLA Yalnızlık Ölçeğinden grupların aldıkları puanların ortalaması t-testi ile kontrol edildiğinde “hasta” grubun, “normal” gruptan .001 düzeyinde daha yüksek yalnızlık ortalamasına sahip olduğu bulunmuştur. Ayrıca, Aydın ve Demir (1988) tarafından geliştirilen Çok Yönlü Depresyon Ölçeğinin Sosyal İçedönüklük Alt Ölçeği ve Beck Depresyon Envanteri ile arasında .77’lik, Çok Yönlü Depresyon Ölçeğinin Sosyal İçedönüklük Alt Ölçeği arasında .822’lik korelasyon bulunmuştur. (Demir, 1989)

Demir tarafından yapılan güvenirlik çalışmasında, 72 deneğin her maddeye verdikleri yanıtlar üzerinden ölçeğin içtutarlılık katsayısı .96 olarak bulunmuştur. Testin tekrarı tekniği kullanılarak beş hafta ara ile yapılan iki uygulama arasındaki korelasyon katsayısı da .94 olarak bulunmuştur. (Demir, 1989)

Mevcut çalışmada ölçeğin Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı .89 olarak bulunmuştur.

3.3.3. Sosyal Provizyon Ölçeği (SPÖ)

Weiss (1974) tarafından tanımlanan altı sosyal destek provizyonunun her birini değerlendirmek için Russell ve arkadaşları (1984) tarafından geliştirilen; bağlanma, sosyal bütünleşme, güvenilir ittifak, bakım fırsatı, rehberlik ve değer onayı olmak üzere altı alt boyuttan oluşan 24 maddelik bir ölçektir. Ölçeğin her alt boyutunu belirleyen maddelerden ikisi olumlu, diğer ikisi olumsuz ifadelerden oluşmaktadır. Bireylerden kendilerini her madde için 1 ile 4 puan arasında derecelendirmeleri istenmektedir. (1 “hiç katılmıyorum”, 4 “tamamen katılıyorum”). (akt.Duru ve Balkıs 2007)

Ölçeğin Türkiye’deki geçerlik ve güvenilirlik çalışması Duru ve Balkıs (2007) tarafından yapılmıştır. SPÖ’nin psikometrik özelliklerini incelemek üzere yapılan çalışmanın örneklemini, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nin farklı bölümlerinde okuyan 537 öğrenciyi içermektedir. Sosyal Provizyon Ölçeğinin yapı geçerliği açımlayıcı faktör analizi ve Eksen Döndürme Tekniği kullanılarak incelenmiş, sonuçlar SPÖ’nin Türk kültürüne tek boyutlu olarak kullanılabileceğini göstermiştir. Ölçeğin iç tutarlık katsayısı .90 olarak bulunmuş ve dört hafta ile yapılan test tekrar test korelasyonu, ölçeğin yeterli test tekrar test güvenilirliğine sahip olduğunu göstermiştir.

Ölçeği oluşturan maddelerin faktör yükleri açısından incelenmesi sonucunda, yorumlanabilir sınır değer olarak görülen faktör yükü .30’un altında kalan 3 madde (4.,7. ve 15.) ölçekten çıkarıldıktan sonra, ölçekteki madde sayısı 21’e düşmüş, ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 89’dan 90’a yükselmiştir. Sonuçlara göre, ölçeğin son şeklinin 20 maddeden oluştuğu ve sosyal desteği tek boyutlu olarak ölçtüğü varsayılmıştır.

Mevcut çalışmada ölçeğin Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı .90 olarak bulunmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması

İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alındıktan sonra araştırmada kullanılacak olan veri toplama araçları 2008-2009 öğretim yılında ortaöğretim kurumlarında öğrenimlerine devam eden öğrencilere doğrudan araştırmacı tarafından ders saatlerinde uygulanmıştır. Araştırma kapsamına alınan ortaöğretim okullarındaki öğrencilere, okul idaresi, psikolojik danışman ve sınıf öğretmenleri ile iletişim kurularak ulaşılmıştır. Yatılı öğrenciler için akşam saatleri tercih edilerek ilk etüdüleri başlamadan önce uygulama yapılmıştır. Uygulama yapılan öğrencilere araştırmanın amacı açıklanmış ve ölçeği doldurmanın bir zorunluluk olmadığı belirtilmiştir. Ölçeklerin tamamlanması bir ders saatinden daha az sürmüştür. Araştırma kapsamında öğrencilerin kendilerini rahatlıkla ifade edebilmeleri için öğrencilerin adı ve soyadı istenmemiştir.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Çalışmada bağımsız değişkenlere verilen yanıtların dağılımına ilişkin frekans analizi yapılmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkenleri arasındaki ilişkiler korelasyon analizi ile incelenmiştir. Gruplar arasında farkın olup olmadığını belirlemek için ikili değişkenler için "t" testi, ikiden fazla değişkenler için ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Değişkenler arasında belirlenen anlamlı farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için "Tukey" testi uygulanarak araştırmada önem düzeyi .05 olarak alınmıştır. Araştırma verilerinin çözümlemesinde SPSS 16.00 programından yararlanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, ölçme araçlarından elde edilen veriler doğrultusunda her alt probleme ait bulgulara ve yorumlara yer verilecektir.

4.1. Yaşanan Yer Değişkenine Göre Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular :

Tablo 2. Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Puanlarının Yaşanan Yer Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

	Yaşanan Yer	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
UCLA	1 Yurt	346	34.16	10.354	668	0.067	0.946
	2 Ev	324	34.10	11.409			
		n	\bar{X}	ss	sd	t	p
SPÖ	1 Yurt	346	64.70	10.043	668	-1.800	0.072
	2 Ev	324	66.13	10.498			

Tablo 2 incelendiğinde tüm öğrencilerin yalnızlık ve sosyal destek toplam puanları yurttan ve evde kalma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t_{(668)}=0.067, p>.05$], [$t_{(668)}=1.800, p>.05$]

4.2. Öğrencilerin Yalnızlık Düzeyleri ile Sosyal Destek Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular :

Tablo 3 : Öğrencilerin Yalnızlık Toplam Puanları ile Sosyal Destek Toplam Puanları Arasındaki İlişki

	Yurt	Ev	Toplam
	SPÖ	SPÖ	SPÖ
UCLA	-.766	-.735	-.748

Tablo 3’de görüldüğü gibi, sırasıyla yurttan kalan, evde ailesiyle birlikte yaşayan ve tüm öğrenciler arasında yalnızlık toplam puanları ile sosyal destek toplam puanları arasında negatif yönde ve yüksek düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu bulunmuştur ($r = -.766, p < .001$; $r = -.735, p < .001$; $r = -.748, p < .001$) Sonuçlar, öğrencilerin sosyal destek düzeylerinin artmasıyla birlikte yalnızlık düzeylerinin düştüğünü ya da sosyal destek düzeyleri azaldıkça yalnızlık düzeylerinin yükseldiğini göstermektedir.

4.3. Cinsiyetlerine Göre Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular :

Tablo 4. Öğrencilerin Yalnızlık Düzeylerinin Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

Yaşanılan Yer	Cinsiyet	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
Yurt	Kız	150	32.73	9.917	344	-2.269	0.24*
	Erkek	196	35.26	10.569			
Ev	Kız	160	33.08	11.477	322	-1.599	.111
	Erkek	164	35.10	11.287			
Toplam	Kız	310	32.91	10.734	669	-2.719	.007**
	Erkek	360	35.19	10.887			

* $p < .05$, ** $p < .01$

Tablo 4 incelendiğinde yurttan kalan öğrencilerin yalnızlık toplam puanları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t_{(344)}=2.269, p < .05$]. Erkek öğrencilerin yalnızlık toplam puanları ($\bar{X}=35.26$), kız öğrencilere ($\bar{X}=32.73$) göre daha yüksektir. Evde ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin ise yalnızlık toplam puanları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t_{(322)}=1.599, p > .05$].

Tüm öğrencilerin yalnızlık toplam puanlarına bakıldığında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık [$t_{(668)}=2.719, p < .01$] gösterdiği bulunmuş, yurttan kalan öğrencilerde olduğu gibi erkek öğrencilerin yalnızlık toplam puanları ($\bar{X}=35.19$), kız öğrencilere ($\bar{X}=32.91$) göre daha yüksek çıkmıştır.

Tablo 5. Öğrencilerin Sosyal Destek Düzeylerinin Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

Yaşanılan Yer	Cinsiyet	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
Yurt	Kız	150	66.02	9.687	344	2.151	0.32*
	Erkek	196	63.69	10.217			
Ev	Kız	160	68.31	9.377	322	3.78	.000***
	Erkek	164	64.00	11.107			
Toplam	Kız	310	67.20	9.582	668	4.321	.000***
	Erkek	360	63.83	10.618			

* p<.05, *** p<.001

Tablo 5’de görüldüğü gibi sırasıyla yurttan kalan, evde ailesiyle birlikte yaşayan ve tüm öğrenciler arasında sosyal destek toplam puanları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [t₍₃₄₄₎=2.151, p<.05; t₍₃₂₂₎=3.78, p<.001; t₍₆₆₈₎=4.321, p<.001]. Bulunan farklılık erkek öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının kız öğrencilerden daha düşük olduğunu göstermektedir. Şöyle ki yurttan kalan erkek öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının aritmetik ortalaması \bar{X} =63.69 iken, kız öğrencilerin \bar{X} =66.02; evde ailesiyle birlikte yaşayan erkek öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının aritmetik ortalaması \bar{X} =64.00 iken, kız öğrencilerin \bar{X} =68.31; tüm öğrencilere bakıldığında da erkek öğrencilerin sosyal destek toplam puanları aritmetik ortalaması \bar{X} =63.83 iken, kız öğrencilerin \bar{X} =67.20 olarak bulunmuştur.

4.4.Sınıf Düzeylerine Göre Yurttan Kalan ve Ailesiyle Birlikte Yaşayan Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular :

Tablo 6. Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Göre Yalnızlık Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Sınıf Düzeyi	Yurttan Kalan			Evde Kalan			Toplam		
	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss
9	131	35.23	10.257	117	34.89	11.211	248	35.07	10.697
10	109	35.17	10.346	92	33.68	11.978	201	34.49	11.119
11	106	31.81	10.189	115	33.64	11.197	221	32.76	10.740
Toplam	346	34.16	10.354	324	34.10	11.409	670	34.13	10.868

Tablo 7. Öğrencilerin UCLA Toplam Puanlarının Sınıf Düzeyine İlişkin ANOVA Sonuçları

Öğrenci Grubu	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Yurtta kalan	Gruplar arası	844.553	2	422.276	4.008	.019*
	Gruplar içi	36138.384	343	105.36		
	Toplam	36982.936	345			
Evde kalan	Gruplar arası	112.635	2	56.318	.431	.650
	Gruplar içi	41927.797	321	130.616		
	Toplam	42040.432	323			
Toplam	Gruplar arası	656.092	2	328.046	2.792	.062
	Gruplar içi	78367.818	667	117.493		
	Toplam	79023.910	669			

* p<.05

Tablo 7 incelendiğinde, yurtta kalan öğrencilerin yalnızlık toplam puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(2-343)} = 4.008$, $p < .05$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, 11.sınıf öğrencilerinin ($\bar{X} = 31.81$) yalnızlık puanlarının, 9.sınıf ($\bar{X} = 35.23$) ve 10.sınıf ($\bar{X} = 35.17$) öğrencilerine göre daha düşük olduğu bulunmuştur. Evde ailesiyle birlikte yaşayan ve tüm öğrencilerin yalnızlık toplam puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur.

Tablo 8. Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Göre Sosyal Destek Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Sınıf Düzeyi	Yurtta Kalan			Evde Kalan			Toplam		
	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss
9	131	64.14	10.41	117	65.05	10.703	248	64.57	10.538
10	109	63.28	9.185	92	67.59	9.988	201	65.25	9.776
11	106	66.85	10.165	115	66.06	10.636	221	66.44	10.397
Toplam	346	64.70	10.043	324	66.13	10.498	670	65.39	10.283

Tablo 9. Öğrencilerin Sosyal Destek Toplam Puanlarının Sınıf Düzeyine Göre İlişkin ANOVA Sonuçları

Öğrenci Grubu	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Yurtta kalan	Gruplar arası	749.445	2	374.722	3.775	.024*
	Gruplar içi	34049.295	343	99.269		
	Toplam	34798.74	345			
Evde kalan	Gruplar arası	331.985	2	165.992	1.511	.222
	Gruplar içi	35262.571	321	109.852		
	Toplam	35594.556	323			
Toplam	Gruplar arası	414.227	2	207.113	1.964	.141
	Gruplar içi	70321.32	667	105.429		
	Toplam	70735.546	669			

*p<.05

Yurtta kalan öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(2-343)} = 3.775$, $p<.05$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, 10.sınıf öğrencilerinin ($\bar{X}=63.28$) sosyal destek puanlarının, 11.sınıf ($\bar{X}=66.85$) öğrencilerine göre daha düşük olduğu bulunmuştur.

Evde ailesiyle birlikte yaşayan ve tüm öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının ise sınıf düzeylerine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur.

4.5. Akademik Başarılarına Göre Yurtta Kalan ve Ailesiyle Birlikte Yaşayan Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular :

Tablo 10. Öğrencilerin Not Ortalamalarına Göre Yalnızlık Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Not Ortalaması	Yurtta Kalan			Evde Kalan			Toplam		
	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss
5 (85-100)	187	33.09	10.338	128	32.88	11.203	315	33.00	10.681
4 (70-84)	131	35.11	10.488	151	34.01	11.411	282	34.52	10.986
3 (55-69)	27	36.33	8.832	44	37.61	11.359	71	37.13	10.422
Toplam	345	34.11	10.324	323	34.05	11.387	668	34.08	10.843

Tablo 11. Öğrencilerin Yalnızlık Toplam Puanlarının Not Ortalamasına İlişkin ANOVA Sonuçları

Öğrenci Grubu	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	
Yurtta kalan	Gruplar arası	457.856	2	228.928	2.162	.117	
	Gruplar içi	36205.958	342	105.865			
	Toplam	36663.814	344				
Evde kalan	Gruplar arası	735.700	2	367.850	2.87	.058	
	Gruplar içi	41018.405	320	128.183			
	Toplam	41754.105	322				
Toplam	Gruplar arası		2	539.622	4.640	.010*	
	Gruplar içi	1079.243	665	116.300			
	Toplam	77339.228	667				
						78418.472	

* p<.05

Tablo incelendiğinde, yurttta kalan ve evde ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin yalnızlık toplam puanlarının not ortalamalarına göre anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur.

Tüm öğrencilere bakıldığında ise yalnızlık toplam puanlarının not ortalamalarına göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. ($F_{(2-665)} = 4.640$, $p < .05$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, not ortalaması 85-100 aralığında olan ($\bar{X} = 33.00$) öğrencilerin yalnızlık puanlarının, 55-69 aralığında olan ($\bar{X} = 37.13$) öğrencilere göre daha düşük olduğu bulunmuştur.

Tablo 12. Öğrencilerin Not Ortalamasına Göre Sosyal Destek Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Not Ortalaması	Yurtta Kalan			Evde Kalan			Toplam		
	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss
5	187	66.57	9.928	128	67.30	10.229	315	66.69	10.048
4	131	63.25	9.968	151	66.32	10.398	282	64.89	10.297
3	27	61.41	9.349	44	62.48	10.814	71	62.07	10.226
Toplam	345	64.74	10.022	323	66.18	10.470	668	65.44	10.259

Tablo 13. Öğrencilerin Sosyal Destek Toplam Puanlarının Not Ortalamalarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Öğrenci Grubu	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Yurtta kalan	Gruplar arası	1029.257	2	514.629	5.250	.006**
	Gruplar içi	33522.296	342	98.018		
	Toplam	34551.554	344			
Evde kalan	Gruplar arası	765.785	2	382.893	3.548	.030*
	Gruplar içi	34534.438	320	107.920		
	Toplam	35300.223	322			
Toplam	Gruplar arası	1381.637	2	690.819	6.676	.001**
	Gruplar içi	68814.968	665	103.481		
	Toplam	70196.605	667			

* p<.05, ** p<.01

Yurtta kalan öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının not ortalamasına göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(2-342)} = 5.250$, $p<.01$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, not ortalaması 85-100 arasında olan öğrencilerin ($\bar{X}=66.27$) sosyal destek puanlarının, not ortalaması 70-84 arasında olan ($\bar{X}=63.25$) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Evde ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının not ortalamasına göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(2-320)} = 3.548$, $p<.05$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, not ortalaması 85-100 arasında olan öğrencilerin ($\bar{X}=67.30$) sosyal destek puanlarının, not ortalaması 55-69 arasında olan ($\bar{X}=62.48$) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tüm öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının not ortalamasına göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(2-665)} = 6.676$, $p<.01$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, not ortalaması 85-100 arasında olan öğrencilerin ($\bar{X}=66.69$) sosyal destek puanlarının, not ortalaması 55-69 arasında olan ($\bar{X}=62.07$) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

4.6. Anne-Baba Birliktelik Durumuna Göre Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular :

Tablo 14. Öğrencilerin Yalnızlık Düzeylerinin Anne-Baba Birliktelik Durumuna Göre t-Testi Sonuçları

Yaşanılan Yer	Anne-Baba Birliktelik	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
Yurt	Birlikte	311	33.82	10.250	335	-1.839	.067
	Ayrı	26	37.69	11.052			
Ev	Birlikte	285	33.59	11.220	315	-2.276	.024*
	Ayrı	32	38.41	12.479			
Toplam	Birlikte	596	33.71	10.716	652	-2.943	.003**
	Ayrı	58	38.09	11.775			

* p<.05, ** p<.01

Tablo incelendiğinde yurttan kalan öğrencilerin yalnızlık toplam puanları anne babanın birliktelik durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t_{(335)}=1.839, p>.05$].

Evde ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin yalnızlık toplam puanları anne babanın birliktelik durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t_{(315)}=2.276, p<.05$]. Anne babası birlikte olan ($\bar{X}=33.59$) öğrencilerin yalnızlık toplam puanları, anne babası ayrı olan ($\bar{X}=38.41$) öğrencilerin puanlarına göre daha düşüktür.

Tüm öğrencilerin yalnızlık toplam puanları anne babanın birliktelik durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t_{(652)}=2.943, p<.01$]. Anne babası birlikte olan ($\bar{X}=33.71$) öğrencilerin yalnızlık toplam puanları, anne babası ayrı olan ($\bar{X}=38.09$) öğrencilerin puanlarına göre daha düşüktür.

Tablo 15. Öğrencilerin Sosyal Destek Düzeylerinin Anne-Baba Birliktelik Durumuna Göre t-Testi Sonuçları

Yaşanılan Yer	Anne-Baba Birliktelik	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
Yurt	Birlikte	311	65.15	10.001	335	2.362	.019*
	Ayrı	26	60.35	9.393			
Ev	Birlikte	285	66.37	10.450	315	1.188	.236
	Ayrı	32	64.03	11.580			
Toplam	Birlikte	596	65.73	10.228	652	2.374	.018*
	Ayrı	58	62.38	10.726			

* p<.05

Tablo incelendiğinde yurttan kalan öğrencilerin sosyal destek toplam puanları anne babanın birliktelik durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. [t₍₃₃₅₎=2.362, p<.05]. Anne babası birlikte olan (\bar{X} =65.15) öğrencilerin sosyal destek toplam puanları, anne babası ayrı olan (\bar{X} =60.35) öğrencilerin puanlarına göre daha yüksektir. Evde ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin sosyal destek toplam puanları anne babanın birliktelik durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. [t₍₃₁₅₎=1.188, p>.05].

Tüm öğrencilerin sosyal destek toplam puanları anne babanın birliktelik durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. [t₍₆₅₂₎=2.374, p<.05]. Anne babası birlikte olan (\bar{X} =65.73) öğrencilerin sosyal destek toplam puanları, anne babası ayrı olan (\bar{X} =62.38) öğrencilerin puanlarına göre daha yüksektir.

4.7. Kardeş Sayısına Göre Yurttan Kalan ve Ailesiyle Birlikte Yaşayan Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular :

Tablo 16. Öğrencilerin Kardeş Sayısına Göre Yalnızlık Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Kardeş Sayısı	Yurttan Kalan			Evde Kalan			Toplam		
	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss
1	40	37.78	12.253	58	35.26	14.247	98	36.29	13.460
2	235	32.86	9.773	208	33.25	10.827	443	33.05	10.272
3	41	36.02	10.903	35	35.20	10.970	76	35.64	10.869
4	9	33.44	10.236	11	36.36	8.891	20	35.05	9.378
5	21	38.48	9.293	12	38.08	8.565	33	38.33	8.901
Toplam	346	34.16	10.354	324	34.10	11.409	670	34.13	10.868

Tablo 17. Öğrencilerin Yalnızlık Toplam Puanlarının Kardeş Sayısına İlişkin ANOVA Sonuçları

Öğrenci Grubu	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Yurtta kalan	Gruplar arası	1455.883	4	363.971	3.494	.008**
	Gruplar içi	35527.053	341	104.185		
	Toplam	36982.936	345			
Evde kalan	Gruplar arası	517.249	4	129.312	.993	.411
	Gruplar içi	41523.183	319	130.167		
	Toplam	42040.432	323			
Toplam	Gruplar arası	1751.122	4	437.781	3.767	.005**
	Gruplar içi	77272.788	665	116.200		
	Toplam	79023.910	669			

** p<.01

Tablo incelendiğinde, yurttan kalan öğrencilerin yalnızlık toplam puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(4-341)} = 3.494$, $p < .01$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, tek çocuk olan öğrencilerin ($\bar{X} = 37.78$) yalnızlık puanlarının, 2 kardeş olan ($\bar{X} = 32.86$) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Evde ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin yalnızlık toplam puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur. ($F_{(4-323)} = .993$, $p > .05$)

Tüm öğrencilerin cevapları değerlendirildiğinde yalnızlık toplam puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(4-665)} = 3.767$, $p < .01$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, kardeş sayısı 2 olan öğrencilerin ($\bar{X} = 65.83$) yalnızlık puanlarının, kardeş sayısı 5 olan ($\bar{X} = 58.90$) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 18. Öğrencilerin Kardeş Sayısına Göre Sosyal Destek Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Kardeş Sayısı	Yurttan Kalan			Evde Kalan			Toplam		
	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss
1	40	62.65	11.506	58	66.43	12.404	98	64.89	12.130
2	235	65.83	9.715	208	66.75	9.840	443	66.26	9.774
3	41	62.66	9.645	35	64.94	10.513	76	63.71	10.052
4	9	67.11	9.675	11	65.18	10.657	20	66.05	10.008
5	21	58.90	9.181	12	58.17	9.437	33	58.64	9.134
Toplam	346	64.70	10.043	324	66.13	10.498	670	65.39	10.283

Tablo 19. Öğrencilerin Sosyal Destek Toplam Puanlarının Kardeş Sayısına İlişkin ANOVA Sonuçları

Öğrenci Grubu	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Yurtta kalan	Gruplar arası	1396.530	4	349.133	3.564	.007**
	Gruplar içi	33402.209	341	97.954		
	Toplam	34798.740	345			
Evde kalan	Gruplar arası	906.647	4	226.662	2.084	.083
	Gruplar içi	34687.908	319	108.740		
	Toplam	35594.556	323			
Toplam	Gruplar arası	2091.464	4	522.866	5.065	.001**
	Gruplar içi	68644.083	665	103.224		
	Toplam	70735.546	669			

** p<.01

Yurtta kalan öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(4-341)}=3.564$, $p<.01$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, kardeş sayısı 2 olan öğrencilerin ($\bar{X}=65.83$) sosyal destek puanlarının, kardeş sayı 5 ve üstü olan ($\bar{X}=58.90$) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Evde ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur.

Tüm öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(4-665)}=5.065$, $p<.01$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, kardeş sayısı 5 ve üstü olan öğrencilerin ($\bar{X}=58.64$) sosyal destek puanlarının, kardeş sayı 2 ($\bar{X}=66.26$) ve tek çocuk olan ($\bar{X}=64.89$) öğrencilere göre daha düşük olduğu bulunmuştur.

4.8. Ekonomik Duruma Göre Yurtta Kalan ve Ailesiyle Birlikte Yaşayan Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular :

Tablo 20. Öğrencilerin Ekonomik Durumuna Göre Yalnızlık Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Ekonomik Durum	Yurtta Kalan			Evde Kalan			Toplam		
	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss
1 (Düşük)	49	38.57	9.973	29	42.83	13.448	78	40.15	11.491
2 (Orta)	277	33.56	10.202	262	33.49	10.856	539	33.53	10.515
3 (Yüksek)	20	31.65	11.008	33	31.30	10.684	53	31.43	10.703
Toplam	346	34.16	10.354	324	34.10	11.409	670	34.13	10.888

Tablo 21. Öğrencilerin Yalnızlık Toplam Puanlarının Ekonomik Duruma İlişkin ANOVA Sonuçları

Öğrenci Grubu	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Yurtta kalan	Gruplar arası	1178.242	2	589.121	5.644	.004**
	Gruplar içi	35804.694	343	104.387		
	Toplam	36982.936	345			
Evde kalan	Gruplar arası	2563.840	2	1281.920	10.424	.000***
	Gruplar içi	39476.592	321	122.980		
	Toplam	42040.432	323			
Toplam	Gruplar arası	3410.433	2	1705.217	15.042	.000***
	Gruplar içi	75613.477	667	113.364		
	Toplam	79023.910	669			

** p<.01, *** p<.001

Tablo incelendiğinde, yurtta kalan öğrencilerin yalnızlık toplam puanlarının ekonomik duruma göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(2-343)}=5.644$, $p<.01$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, ekonomik durumu düşük olan ($\bar{X}=38.57$) öğrencilerin yalnızlık puanlarının, ekonomik durumu orta ($\bar{X}=33.56$) ve yüksek olan ($\bar{X}=31.65$) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Evde ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin yalnızlık toplam puanlarının ekonomik duruma göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(2-321)}=10.424$, $p<.001$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, ekonomik durumu düşük olan ($\bar{X}=42.83$) öğrencilerin yalnızlık puanlarının, ekonomik durumu orta ($\bar{X}=33.49$) ve yüksek olan ($\bar{X}=31.30$) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tüm öğrencilerin yalnızlık toplam puanlarının ekonomik duruma göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(2-667)}=15.042$, $p<.001$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, ekonomik durumu düşük olan ($\bar{X}=40.15$) öğrencilerin yalnızlık puanlarının, ekonomik durumu orta ($\bar{X}=33.53$) ve yüksek olan ($\bar{X}=31.43$) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 22. Öğrencilerin Ekonomik Durumuna Göre Sosyal Destek Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Ekonomik Durum	Yurttan Kalan			Evde Kalan			Toplam		
	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss
1 (Düşük)	49	60.08	9.968	29	58.03	12.052	78	59.32	10.759
2 (Orta)	277	65.35	9.785	262	66.78	9.838	539	66.04	9.828
3 (Yüksek)	20	67.05	11.076	33	68.06	11.360	53	67.68	11.158
Toplam	346	64.70	10.043	324	66.13	10.498	670	65.39	10.283

Tablo 23. Öğrencilerin Sosyal Destek Toplam Puanlarının Ekonomik Duruma İlişkin ANOVA Sonuçları

Öğrenci Grubu	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Yurttan kalan	Gruplar arası	1271.387	2	635.694	6.503	.002**
	Gruplar içi	33527.353	343	97.747		
	Toplam	34798.740	345			
Evde kalan	Gruplar arası	2135.112	2	1067.556	10.242	.000***
	Gruplar içi	33459.444	321	104.235		
	Toplam	35594.556	323			
Toplam	Gruplar arası	3382.081	2	1691.040	16.746	.000***
	Gruplar içi	67353.466	667	100.980		
	Toplam	70735.546	669			

** $p<.01$, *** $p<.001$

Yurttan kalan öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının ekonomik duruma göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(2-343)}=6.503$, $p<.01$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, ekonomik durumu düşük olan öğrencilerin ($\bar{X}=60.08$) sosyal destek puanlarının, ekonomik durumu orta (\bar{X}

=65.35) ve yüksek ($\bar{X}=67.05$) olan öğrencilere göre daha düşük olduğu bulunmuştur.

Evde ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının ekonomik duruma göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(2-321)}=10.242$, $p<.001$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, ekonomik durumu düşük olan öğrencilerin ($\bar{X}=58.03$) sosyal destek puanlarının, ekonomik durumu orta ($\bar{X}=66.78$) ve yüksek ($\bar{X}=68.06$) olan öğrencilere göre daha düşük olduğu bulunmuştur.

Tüm öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının ekonomik duruma göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(2-667)}=16.746$, $p<.001$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, ekonomik durumu düşük olan öğrencilerin ($\bar{X}=59.32$) sosyal destek puanlarının, ekonomik durumu orta ($\bar{X}=66.04$) ve yüksek ($\bar{X}=67.68$) olan öğrencilere göre daha düşük olduğu bulunmuştur.

4.9. Anne-Baba Eğitim Düzeylerine Göre Yurtta Kalan ve Ailesiyle Birlikte Yaşayan Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular :

Tablo 24. Öğrencilerin Anne Öğrenim Durumuna Göre Yalnızlık Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

	Yurtta Kalan			Evde Kalan			Toplam		
	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss
Anne Öğrenim Durumu									
1 (yok)	16	35.06	8.714	15	41.00	9.899	31	37.94	9.663
2 (ilk)	104	35.92	9.804	73	37.59	11.205	177	36.61	10.406
3 (orta)	28	36.04	9.406	24	37.33	12.839	52	36.63	11.028
4 (lise)	92	34.17	10.788	101	31.35	10.968	193	32.69	10.946
5 (üniv.)	106	31.79	10.662	111	32.69	10.858	217	32.25	10.747
Toplam	346	34.16	10.354	324	34.10	11.409	670	34.13	10.868

Tablo 25. Öğrencilerin Yalnızlık Toplam Puanlarının Anne Öğrenim Durumuna İlişkin ANOVA Sonuçları

Öğrenci Grubu	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Yurtta kalan	Gruplar arası	1028.999	4	257.250	2.440	.047*
	Gruplar içi	35953.938	341	105.437		
	Toplam	36982.936	345			
Evde kalan	Gruplar arası	2838.971	4	709.743	5.775	.000***
	Gruplar içi	39201.461	319	122.889		
	Toplam	42040.432	323			
Toplam	Gruplar arası	3025.856	4	756.464	6.619	.000***
	Gruplar içi	75998.054	665	114.283		
	Toplam	79023.910	669			

* p<.05, *** p<.001

Tablo incelendiğinde, yurttan kalan öğrencilerin yalnızlık toplam puanlarının anne öğrenim durumuna göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(4-341)} = 2.440$, $p < .05$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, anne öğrenim durumu ilköğretim olan ($\bar{X} = 35.92$) öğrencilerin yalnızlık puanlarının, anne öğrenim durumu üniversite ($\bar{X} = 31.79$) olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo incelendiğinde, evde ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin yalnızlık toplam puanlarının anne öğrenim durumuna göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(4-319)} = 5.775$, $p < .001$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, anne öğrenim durumu okuma-yazması olmayan ($\bar{X} = 41.00$) öğrencilerin yalnızlık puanlarının, anne öğrenim durumu lise ($\bar{X} = 31.35$) olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu; anne öğrenim durumu ilköğretim olan ($\bar{X} = 37.59$) öğrencilerin yalnızlık puanlarının, anne öğrenim durumu lise ($\bar{X} = 31.35$) ve üniversite olan ($\bar{X} = 32.69$) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo incelendiğinde, tüm öğrencilerin yalnızlık toplam puanlarının anne öğrenim durumuna göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(4-665)} = 6.619$, $p < .001$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, anne öğrenim durumu ilköğretim olan ($\bar{X} = 36.61$) öğrencilerin yalnızlık puanlarının, anne

öğrenim durumu lise ($\bar{X}=32.69$) ve üniversite ($\bar{X}=32.25$) olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 26. Öğrencilerin Anne Öğrenim Durumuna Göre Sosyal Destek Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Anne Öğrenim Durumu	Yurtta Kalan			Evde Kalan			Toplam		
	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss
1 (yok)	16	63.39	8.935	15	60.07	11.560	31	61.94	10.279
2 (ilk)	104	62.46	10.502	73	62.88	10.856	177	62.63	10.621
3 (orta)	28	60.57	8.991	24	63.71	9.425	52	62.02	9.239
4 (lise)	92	65.86	9.391	101	68.49	9.542	193	67.23	9.537
5 (üniv.)	106	67.13	9.889	111	67.47	10.386	217	67.30	10.124
Toplam	346	64.70	10.043	324	66.13	10.498	670	65.39	10.283

Tablo 27. Öğrencilerin Sosyal Destek Toplam Puanlarının Anne Öğrenim Durumuna İlişkin ANOVA Sonuçları

Öğrenci Grubu	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Yurtta kalan	Gruplar arası	1765.285	4	441.321	4.556	.001**
	Gruplar içi	33033.455	341	96.876		
	Toplam	34798.740	345			
Evde kalan	Gruplar arası	2223.906	4	555.977	5.315	.000***
	Gruplar içi	33370.649	319	104.610		
	Toplam	35594.556	323			
Toplam	Gruplar arası	3757.131	4	939.283	9.326	.000***
	Gruplar içi	66978.416	665	100.719		
	Toplam	70735.546	669			

** p<.01, *** p<.001

Yurtta kalan öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının anne öğrenim durumuna göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(4,341)} = 4.556$, $p<.01$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, anne öğrenim durumu üniversite ($\bar{X} =67.13$) olan öğrencilerin sosyal destek puanlarının, anne

öğrenim durumu ilkokul ($\bar{X}=62.46$) olan ve anne öğrenim durumu ortaokul ($\bar{X}=60.57$) olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Evde kalan öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının anne öğrenim durumuna göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(4-319)} = 5.315, p<.001$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, anne öğrenim durumu lise ($\bar{X}=68.49$) olan öğrencilerin sosyal destek puanlarının, anne öğrenim durumu okuma-yazması olmayan ($\bar{X}=60.07$) ve ilkokul ($\bar{X}=62.88$) olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca anne öğrenim durumu üniversite ($\bar{X}=67.47$) olan öğrencilerin sosyal destek puanları ile ilkokul ($\bar{X}=62.46$) olan öğrencilerin sosyal destek puanlarına göre anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur.

Tüm öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının anne öğrenim durumuna göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(4-665)} = 9.326, p<.001$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, anne öğrenim durumu ilkokul ($\bar{X}=62.63$) olan öğrencilerin sosyal destek puanlarının, anne öğrenim durumu lise ($\bar{X}=67.23$) ve üniversite ($\bar{X}=67.30$) olan öğrencilere göre daha düşük olduğu bulunmuştur. Ayrıca anne öğrenim durumu ortaokul ($\bar{X}=62.02$) olan öğrencilerin sosyal destek puanları ile anne öğrenim durumu lise ($\bar{X}=67.23$) ve üniversite ($\bar{X}=67.30$) olan öğrencilerin sosyal destek puanlarına göre anlamlı olarak daha düşük bulunmuştur.

Tablo 28. Öğrencilerin Baba Öğrenim Durumuna Göre Yalnızlık Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

	Yurtta Kalan			Evde Kalan			Toplam		
	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss
Baba Öğrenim Durumu									
1 (yok)	7	36.71	8.240	-	-	-	8	36.00	7.892
2 (ilk)	69	36.01	10.160	51	40.84	9.646	120	38.07	10.190
3 (orta)	37	38.08	9.945	28	33.68	9.060	65	36.18	9.751
4 (lise)	85	34.46	10.531	90	34.17	12.618	175	34.31	11.619
5 (üniv.)	148	32.03	10.151	154	31.94	10.830	302	31.98	10.486
Toplam	346	34.16	10.354	323	34.11	11.425	670	34.13	10.868

Tablo 29. Öğrencilerin Yalnızlık Toplam Puanlarının Baba Öğrenim Durumuna İlişkin ANOVA Sonuçları

Öğrenci Grubu	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Yurtta kalan	Gruplar arası	1532.768	4	383.192	3.686	.006**
	Gruplar içi	35450.169	341	103.959		
	Toplam	36982.936	345			
Evde kalan	Gruplar arası	3046.059	3	1015.353	8.308	.000***
	Gruplar içi	38984.703	319	122.209		
	Toplam	42030.762	322			
Toplam	Gruplar arası	3563.441	4	890.860	7.851	.000***
	Gruplar içi	75460.469	665	113.474		
	Toplam	79023.910	669			

** p<.01, *** p<.001

Tablo incelendiğinde, yurttan kalan öğrencilerin yalnızlık toplam puanlarının baba öğrenim durumuna göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(4-341)} = 3.686$, $p < .01$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, baba öğrenim durumu ortaokul olan ($\bar{X} = 38.08$) öğrencilerin yalnızlık puanlarının, baba öğrenim durumu üniversite ($\bar{X} = 32.03$) olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Evde ailesiyle birlikte yaşayan öğrenciler değerlendirildiğinde öğrencilerin yalnızlık toplam puanlarının baba öğrenim durumuna göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(3-319)} = 8.308$, $p < .001$). Baba öğrenim durumu ilkököl olan ($\bar{X} = 40.84$) öğrencilerin yalnızlık puanlarının, baba öğrenim durumu ortaokul ($\bar{X} = 33.68$), lise ($\bar{X} = 34.17$) ve üniversite ($\bar{X} = 31.94$) olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo incelendiğinde, tüm öğrencilerin yalnızlık toplam puanlarının baba öğrenim durumuna göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(4-665)} = 7.851$, $p < .001$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, baba öğrenim durumu ilkököl olan ($\bar{X} = 38.07$) öğrencilerin yalnızlık puanlarının, baba öğrenim durumu lise ($\bar{X} = 34.31$) ve üniversite ($\bar{X} = 31.98$) olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu; baba öğrenim durumu ortaokul olan ($\bar{X} = 36.18$) öğrencilerin

yalnızlık puanlarının, baba öğrenim durumu üniversite ($\bar{X}=31.98$) olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 30. Öğrencilerin Baba Öğrenim Durumuna Göre Sosyal Destek Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Baba Öğrenim Durumu	Yurtta Kalan			Evde Kalan			Toplam		
	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss
1 (yok)	7	64.43	8.443	-	-	-	8	65.13	8.061
2 (ilk)	69	63.23	9.752	51	60.71	9.159	120	62.16	9.548
3 (orta)	37	60.05	8.737	28	63.50	9.395	65	61.54	9.117
4 (lise)	85	63.88	10.382	90	66.34	11.226	175	65.15	10.864
5 (üniv.)	148	67.03	9.862	154	68.25	10.030	302	67.65	9.950
Toplam	346	64.70	10.043	323	66.12	10.512	670	65.39	10.283

Tablo 31. Öğrencilerin Sosyal Destek Toplam Puanlarının Baba Öğrenim Durumuna İlişkin ANOVA Sonuçları

Öğrenci Grubu	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Yurtta kalan	Gruplar arası	1806.128	4	451.532	4.667	.001**
	Gruplar içi	32992.611	341	96.753		
	Toplam	34798.740	345			
Evde kalan	Gruplar arası	2392.496	3	797.499	7.666	.000***
	Gruplar içi	33187.034	319	104.035		
	Toplam	35579.529	322			
Toplam	Gruplar arası	3773.895	4	943.474	9.370	.000***
	Gruplar içi	66961.651	665	100.694		
	Toplam	70735.546	669			

** p<.01, *** p<.001

Yurtta kalan öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının baba öğrenim durumuna göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(4-341)} = 4.667$, $p<.01$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, baba öğrenim durumu ortaokul ($\bar{X}=60.05$) olan öğrencilerin sosyal destek puanlarının, baba öğrenim durumu üniversite ($\bar{X}=67.03$) olan öğrencilere göre daha düşük olduğu bulunmuştur.

Evde ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının baba öğrenim durumuna göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(4-319)} = 7.666$, $p < .001$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, baba öğrenim durumu ilkokul ($\bar{X} = 60.71$) olan öğrencilerin sosyal destek puanlarının, baba öğrenim durumu lise ($\bar{X} = 66.34$) ve üniversite ($\bar{X} = 68.25$) olan öğrencilere göre daha düşük olduğu bulunmuştur.

Tüm öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının baba öğrenim durumuna göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(4-665)} = 9.370$, $p < .001$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, baba öğrenim durumu üniversite ($\bar{X} = 67.65$) olan öğrencilerin sosyal destek puanlarının, baba öğrenim durumu ilkokul ($\bar{X} = 62.16$) ve ortaokul ($\bar{X} = 61.54$) olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

4.10. Anne-Baba Çalışma Durumuna Göre Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular :

Tablo 32. Öğrencilerin Yalnızlık Düzeylerinin Anne Çalışma Durumuna Göre t-Testi Sonuçları

Yaşanılan Yer	Anne Çalışma Durumu	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
Yurt	Çalışıyor	122	33.08	11.578	343	-1.358	.176
	Çalışmıyor	223	34.75	9.619			
Ev	Çalışıyor	115	32.97	10.796	321	-1.317	.189
	Çalışmıyor	208	34.72	11.739			
Toplam	Çalışıyor	237	33.03	11.182	666	-1.945	.052
	Çalışmıyor	431	34.74	10.682			

Tablo incelendiğinde sırasıyla yurttan kalan, evde ailesiyle birlikte yaşayan ve tüm öğrencilerin yalnızlık toplam puanları anne çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t_{(343)} = 1.358$, $p > .05$], [$t_{(321)} = 1.317$, $p > .05$], [$t_{(666)} = 1.945$, $p > .05$].

Tablo 33. Öğrencilerin Sosyal Destek Düzeylerinin Anne Çalışma Durumuna Göre t-Testi Sonuçları

Yaşanılan Yer	Anne Çalışma Durumu	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
Yurt	Çalışıyor	122	65.95	10.779	343	1.707	.089
	Çalışmıyor	223	64.02	9.597			
Ev	Çalışıyor	115	67.57	10.456	321	1.834	.068
	Çalışmıyor	208	65.34	10.485			
Toplam	Çalışıyor	237	66.74	10.632	666	2.507	.012*
	Çalışmıyor	431	64.66	10.045			

* p<.05

Tablo incelendiğinde yurttan kalan ve ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin sosyal destek toplam puanları anne çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. [t₍₃₄₃₎=1.707, p>.05], [t₍₃₂₁₎=1.834, p>.05].

Tüm öğrencilerin verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde sosyal destek toplam puanları anne çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. [t₍₆₆₆₎=2.507, p<.05]. Annesi çalışan (\bar{X} =66.74) öğrencilerin sosyal destek toplam puanları, annesi çalışmayan (\bar{X} =64.66) öğrencilerin puanlarına göre daha yüksektir.

Tablo 34. Öğrencilerin Yalnızlık Düzeylerinin Baba Çalışma Durumuna Göre t-Testi Sonuçları

Yaşanılan Yer	Baba Çalışma Durumu	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
Yurt	Çalışıyor	288	34.03	10.423	339	-.608	.544
	Çalışmıyor	53	34.98	10.380			
Ev	Çalışıyor	269	33.32	10.835	319	-2.513	.014*
	Çalışmıyor	52	38.25	13.322			
Toplam	Çalışıyor	557	33.69	10.621	660	-2.522	.012*
	Çalışmıyor	105	36.60	11.984			

* p<.05

Tablo incelendiğinde yurttan kalan öğrencilerin yalnızlık toplam puanları baba çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemekte [t₍₃₃₉₎=.608, p>.05] ; evde ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin yalnızlık toplam puanları baba çalışma

durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. [$t(319)=2.513, p<.05$]. Babası çalışan ($X=33.32$) öğrencilerin yalnızlık toplam puanları, babası çalışmayan ($X=38.25$) öğrencilerin puanlarına göre daha düşük bulunmuştur.

Tüm öğrencilerin verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde yalnızlık toplam puanları baba çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. [$t(660)=2.522, p<.05$]. Babası çalışan ($X=33.69$) öğrencilerin yalnızlık toplam puanları, babası çalışmayan ($X=36.60$) öğrencilerin puanlarına göre daha düşük bulunmuştur.

Tablo 35. Öğrencilerin Sosyal Destek Düzeylerinin Baba Çalışma Durumuna Göre t-Testi Sonuçları

Yaşanılan Yer	Baba Çalışma Durumu	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
Yurt	Çalışıyor	288	64.96	10.061	339	1.135	.257
	Çalışmıyor	53	63.25	10.318			
Ev	Çalışıyor	269	66.26	10.548	319	.442	.659
	Çalışmıyor	52	65.56	10.498			
Toplam	Çalışıyor	557	65.59	10.310	660	1.091	.276
	Çalışmıyor	105	64.39	10.422			

Tablo incelendiğinde sırasıyla yurttan kalan, evde ailesiyle birlikte yaşayan ve tüm öğrencilerin sosyal destek toplam puanları baba çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t(339)=1.135, p>.05$], [$t(319)=.442, p>.05$], [$t(660)=1.091, p>.05$].

4.11. Yurttan Kalma Sürelerine Göre Yurttan Kalan Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular :

Tablo 36. Öğrencilerin Yurttan Kalma Sürelerine Göre Yalnızlık ve Sosyal Destek Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Yurtta Kalma Süresi	UCLA			SPÖ		
	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss
0-1 yıl	147	35.50	10.631	147	63.91	10.527
2-4 yıl	188	32.96	10.141	188	65.46	9.731
5 yıl ve üstü	11	36.73	8.014	11	62.27	8.039
Toplam	346	34.16	10.354	346	64.70	10.043

Tablo 37. Öğrencilerin Yalnızlık Ve Sosyal Destek Puanlarının Yurtta Kalma Sürelerine İlişkin ANOVA Sonuçları

Öğrenci Grubu	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
UCLA	Gruplar arası	607.267	2	303.633	2.863	.058
	Gruplar içi	36375.669	343	106.052		
	Toplam	36982.936	345			
SPÖ	Gruplar arası	264.048	2	132.024	1.311	.271
	Gruplar içi	34534.692	343	100.684		
	Toplam	34798.740	345			

Tablo incelendiğinde, yurtta kalan öğrencilerin yalnızlık ve sosyal destek toplam puanlarının yurtta kalma süresine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur.

4.12. Aile Bireyleri Tarafından Okulda Ziyaret Edilme Sıklığına Göre Lise Öğrencilerin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular :

Tablo 38. Öğrencilerin Aile Bireyleri Tarafından Okulda Ziyaret Edilme Sıklığına Göre Yalnızlık Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Aile Ziyaret Sıklığı	Yurtta Kalan			Evde Kalan			Toplam		
	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss
1(Haftada 1)	123	33.84	11.042	13	34.85	6.283	136	33.93	10.667
2 (Ayda bir)	118	32.70	9.606	32	37.50	12.013	150	33.73	10.314
3 (Dönem sonlarında)	103	36.33	10.105	47	39.21	11.388	150	37.23	10.571
Toplam	344	34.19	10.363	92	38.00	11.054	436	35.00	10.614

Tablo 39. Öğrencilerin Yalnızlık Toplam Puanlarının Aile Bireyleri Tarafından Okulda Ziyaret Edilme Sıklığına İlişkin ANOVA Sonuçları

Öğrenci Grubu	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Yurttta kalan	Gruplar arası	747.807	2	373.904	3.533	.030*
	Gruplar içi	36086.143	341	105.824		
	Toplam	36833.951	343			
Evde kalan	Gruplar arası	206.435	2	103.218	.842	.434
	Gruplar içi	10913.565	89	122.624		
	Toplam	11120.000	91			
Toplam	Gruplar arası	1145.967	2	572.983	5.184	.006**
	Gruplar içi	47859.031	433	110.529		
	Toplam	49004.998	435			

* p<.05, ** p<.01

Tablo incelendiğinde, yurttta kalan öğrencilerin yalnızlık toplam puanlarının aile bireyleri tarafından okulda ziyaret edilme sıklığına göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(2-341)} = 3.533, p<.05$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, aile ziyaret sıklığı ayda bir olan ($\bar{X}=32.70$) öğrencilerin yalnızlık puanlarının, ziyaret sıklığı dönem sonlarında ($\bar{X}=36.33$) olan öğrencilere göre daha düşük olduğu bulunmuştur.

Evde ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin yalnızlık toplam puanlarında farklılık bulunamazken ($F_{(2-89)} = .842, p>.05$); tüm öğrencilerin yalnızlık toplam puanlarının aile bireyleri tarafından okulda ziyaret edilme sıklığına göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(2-433)} = 5.184, p<.01$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, aile ziyaret sıklığı dönem sonlarında olan ($\bar{X}=37.23$) öğrencilerin yalnızlık puanlarının, ziyaret sıklığı haftada bir ($\bar{X}=33.93$) ve ayda bir ($\bar{X}=33.73$) olan öğrencilere göre daha düşük olduğu bulunmuştur.

Tablo 40. Öğrencilerin Aile Bireyleri Tarafından Okulda Ziyaret Edilme Sıklığına Göre Sosyal Destek Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Ziyaret Edilme Sıklığı	Yurtta Kalan			Evde Kalan			Toplam		
	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss
1(Haftada 1)	123	66.00	10.333	13	67.38	8.931	136	66.13	10.186
2(Ayda bir)	118	64.91	9.133	32	64.00	9.768	150	64.71	9.246
3(Dönem sonlarında)	103	62.88	10.486	47	62.21	9.727	150	62.67	10.226
Toplam	344	64.69	10.037	92	63.57	9.692	436	64.45	9.965

Tablo 41. Öğrencilerin Sosyal Destek Toplam Puanlarının Aile Bireyleri Tarafından Okulda Ziyaret Edilme Sıklığına İlişkin ANOVA Sonuçları

Öğrenci Grubu	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Yurtta kalan	Gruplar arası	552.761	2	276.380	2.772	.064
	Gruplar içi	34000.577	341	99.708		
	Toplam	34553.337	343			
Evde kalan	Gruplar arası	281.659	2	140.830	1.516	.225
	Gruplar içi	8266.949	89	92.887		
	Toplam	8548.609	91			
Toplam	Gruplar arası	868.798	2	434.399	4.444	.012*
	Gruplar içi	42325.284	433	97.749		
	Toplam	43194.083	435			

* p<.05

Tablo incelendiğinde, yurtta kalan ve evde ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının aile bireyleri tarafından okulda ziyaret edilme sıklığına göre anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur ($F_{(2-341)}= 2.772$, $p>.05$), ($F_{(2-89)}= 1.516$, $p>.05$).

Tüm öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının aile bireyleri tarafından okulda ziyaret edilme sıklığına göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. ($F_{(2-433)}= 4.444$, $p<.05$). Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, aile ziyaret sıklığına göre haftada bir ($\bar{X}=66.13$) ziyaret edilen öğrencilerin sosyal destek puanlarının, dönem sonlarında ($\bar{X}=62.67$) ziyaret edilen öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

4.13. Okul Personeli ile Sorunlarını Paylaşabilecekleri Birinin Varlığına Göre Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerine İlişkin Bulgular :

Tablo 42. Öğrencilerin Yalnızlık Düzeylerinin Okul Personeli ile Sorunlarını Paylaşabilecekleri Birinin Varlığına Göre t-Testi Sonuçları

Yaşanılan Yer	Okul Personeli ile sorunlarını paylaşabilecekleri birinin varlığı	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
Yurt	Var	172	32.42	9.548	344	-3.143	.002**
	Yok	174	35.88	10.849			
Ev	Var	146	31.83	10.013	322	-3.365	.001**
	Yok	178	35.97	12.149			
Toplam	Var	318	32.15	9.753	668	-4.594	.000***
	Yok	352	35.93	11.508			

** p<.01, *** p<.001

Tablo incelendiğinde yurttan kalan öğrencilerin yalnızlık toplam puanları okul personeli arasında özel sorunlarını paylaşabileceği birilerinin varlığına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. [$t_{(344)}=3.143, p<.01$]. Okul personeli arasında özel sorunlarını paylaşabilen ($\bar{X}=32.42$), öğrencilerin yalnızlık toplam puanları, paylaşamayan ($\bar{X}=35.88$) öğrencilerin puanlarına göre daha düşüktür.

Evde kalan öğrencilerin yalnızlık toplam puanları okul personeli arasında özel sorunlarını paylaşabileceği birilerinin varlığına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. [$t_{(322)}=3.365, p<.01$]. Okul personeli arasında özel sorunlarını paylaşabilen ($\bar{X}=31.83$) öğrencilerin yalnızlık toplam puanları, paylaşamayan ($\bar{X}=35.97$) öğrencilerin puanlarına göre daha düşüktür.

Tüm öğrencilerin yalnızlık toplam puanları okul personeli arasında özel sorunlarını paylaşabileceği birilerinin varlığına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. [$t_{(668)}=4.594, p<.001$]. Okul personeli arasında özel sorunlarını paylaşabilen ($\bar{X}=32.15$) öğrencilerin yalnızlık toplam puanları, paylaşamayan ($\bar{X}=35.93$) öğrencilerin puanlarına göre daha düşüktür.

Tablo 43. Öğrencilerin Sosyal Destek Düzeylerinin Okul Personeli ile Sorunlarını Paylaşabilecekleri Birinin Varlığına Göre t-Testi Sonuçları

Yaşanılan Yer	Okul Personeli ile sorunlarını paylaşabilecekleri birinin varlığı	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
Yurt	Var	172	66.20	9.651	344	2.797	.005**
	Yok	174	63.21	10.228			
Ev	Var	146	68.05	9.817	322	3.027	.003**
	Yok	178	64.55	10.797			
Toplam	Var	318	67.05	9.756	668	4.022	.000***
	Yok	352	63.89	10.526			

** p<.01, *** p<.001

Tablo incelendiğinde yurtda kalan öğrencilerin sosyal destek toplam puanları okul personeli arasında özel sorunlarını paylaşabileceği birilerinin varlığına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. [t₍₃₄₄₎=2.797, p<.01]. Okul personeli arasında özel sorunlarını paylaşabilen (\bar{X} =66.20), öğrencilerin sosyal destek toplam puanları, paylaşamayan (\bar{X} =63.21) öğrencilerin puanlarına göre daha yüksektir.

Evde ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin sosyal destek toplam puanları okul personeli arasında özel sorunlarını paylaşabileceği birilerinin varlığına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. [t₍₃₂₂₎=3.027, p<.01]. Okul personeli arasında özel sorunlarını paylaşabilen (\bar{X} =68.05), öğrencilerin sosyal destek toplam puanları, paylaşamayan (\bar{X} =64.55) öğrencilerin puanlarına göre daha yüksektir.

Tüm öğrencilerin sosyal destek toplam puanları okul personeli arasında özel sorunlarını paylaşabileceği birilerinin varlığına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. [t₍₆₆₈₎=4.022, p<.001]. Okul personeli arasında özel sorunlarını paylaşabilen (\bar{X} =67.05), öğrencilerin sosyal destek toplam puanları, paylaşamayan (\bar{X} =63.89) öğrencilerin puanlarına göre daha yüksektir.

4.14. Rehberlik Servisi'nden Yardım Alma Durumlarına Göre Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Puanlarına Dair Bulgular :

Tablo 44. Öğrencilerin Yalnızlık Düzeylerinin Rehberlik Servisi'nden Yardım Alma Durumlarına Göre t-Testi Sonuçları

Yaşanılan Yer	Rehberlik Servisinden Yardım Alma	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
Yurt	Evet	86	34.95	10.239	344	.818	.414
	Hayır	260	33.90	10.397			
Ev	Evet	68	35.16	12.238	322	.859	.391
	Hayır	256	33.82	11.186			
Toplam	Evet	154	35.05	11.129	668	1.186	.236
	Hayır	516	33.86	10.786			

Tablo 44'de görüldüğü gibi, sırasıyla yurttan kalan, evde ailesiyle birlikte yaşayan ve tüm öğrencilere bakıldığında öğrencilerin yalnızlık toplam puanları Rehberlik Servisinden yardım alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [t₍₃₄₄₎=.818, p>.05], [t₍₃₂₂₎=.859, p>.05], [t₍₆₆₈₎=1.186, p>.05].

Tablo 45. Öğrencilerin Sosyal Destek Düzeylerinin Rehberlik Servisi'nden Yardım Alma Durumlarına Göre t-Testi Sonuçları

Yaşanılan Yer	Rehberlik Servisinden Yardım Alma	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
Yurt	Evet	86	63.44	9.833	344	-1.341	.181
	Hayır	260	65.12	10.096			
Ev	Evet	68	64.32	11.917	322	-1.450	.150
	Hayır	256	66.61	10.058			
Toplam	Evet	154	63.83	10.775	668	-2.151	.032*
	Hayır	516	65.86	10.095			

* p<.05

Tablo incelendiğinde yurttan kalan ve evde ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin sosyal destek toplam puanları Rehberlik Servisinden yardım alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [t₍₃₄₄₎=1.341, p>.05], [t₍₃₂₂₎=1.450, p>.05]. Ancak tüm öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarına

bakıldığında Rehberlik Servisinden yardım alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$t_{(668)}=2.151, p<.05$]. Rehberlik Servisinden yardım alan ($\bar{X}=63.83$) öğrencilerin sosyal destek toplam puanları, yardım almayan ($\bar{X}=65.86$) öğrencilerin puanlarına göre daha düşüktür.

4.15. Rehberlik Servisi'nden Yardım Alma Sıklığına Göre Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Puanlarına Dair Bulgular :

Tablo 46. Öğrencilerin Rehberlik Servisi'nden Yardım Alma Sıklığına Göre Yalnızlık Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

	Yurtta Kalan			Evde Kalan			Toplam		
	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss
Reh.Ser.'den Yardım Alma									
15 günde bir	16	37.81	9.607	14	40.29	9.433	30	38.97	9.445
Ayda bir	70	34.30	10.333	54	33.83	12.601	124	34.10	11.330
Hiç	260	33.90	10.397	256	33.82	11.186	516	33.86	10.786
Toplam	346	34.16	10.354	324	34.10	11.409	670	34.13	10.868

Tablo 47.Öğrencilerin Yalnızlık Toplam Puanlarının Rehberlik Servisi'nden Yardım Alma Sıklığına İlişkin ANOVA Sonuçları

Öğrenci Grubu	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Yurtta kalan	Gruplar arası	232.399	2	116.199	1.085	.339
	Gruplar içi	36750.537	343	107.144		
	Toplam	36982.936	345			
Evde kalan	Gruplar arası	558.985	2	279.493	2.163	.117
	Gruplar içi	41481.447	321	129.226		
	Toplam	42040.432	323			
Toplam	Gruplar arası	738.874	2	369.437	3.148	.044*
	Gruplar içi	78285.036	667	117.369		
	Toplam	79023.910	669			

* $p<.05$

Tablo 47 incelendiğinde, yurtta kalan ve evde ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin yalnızlık toplam puanlarının Rehberlik Servisi'nden yardım alma sıklığına göre anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunurken; tüm öğrencilere bakıldığında yalnızlık toplam puanlarının Rehberlik Servisi'nden yardım alma sıklığına göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F_{(2-667)} = 3.148, p<.05$).

Farkın kaynağını bulmak için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre, Rehberlik Servisi'nden yardım alma sıklığı 15 günde bir ($\bar{X}=38.97$) olan öğrencilerin yalnızlık puanlarının, hiç yardım almayan ($\bar{X}=33.86$) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 48. Öğrencilerin Rehberlik Servisi'nden Yardım Alma Sıklığına Göre Sosyal Destek Toplam Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

	Yurttta Kalan			Evde Kalan			Toplam		
	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss
Reh.Ser.'den Yardım Alma									
15 günde bir	16	63.00	7.211	14	62.00	11.974	14	62.00	11.974
Ayda bir	70	63.54	10.381	54	64.93	11.940	54	64.93	11.940
Hiç	260	65.12	10.096	256	66.61	10.058	256	66.61	10.058
Toplam	346	64.70	10.043	324	66.13	10.498	324	66.13	10.498

Tablo 49. Yurttta Kalan Öğrencilerin Rehberlik Servisi'nden Yardım Alma Sıklığına Göre Sosyal Destek Puanlarına Dair ANOVA Sonuçları

Öğrenci Grubu	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Yurttta kalan	Gruplar arası	184.830	2	92.415	.916	.401
	Gruplar içi	34613.910	343	100.915		
	Toplam	34798.740	345			
Evde kalan	Gruplar arası	375.914	2	187.957	1.713	.182
	Gruplar içi	35218.641	321	109.715		
	Toplam	35594.556	323			
Toplam	Gruplar arası	549.305	2	274.652	2.610	.074
	Gruplar içi	70186.241	667	105.227		
	Toplam	70735.546	669			

Tablo 49 incelendiğinde, sırasıyla yurttta kalan, evde ailesiyle birlikte yaşayan ve tüm öğrencilerin sosyal destek toplam puanlarının Rehberlik Servisi'nden yardım alma sıklığına göre anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur ($F_{(2-343)}=.916$, $p>.05$), ($F_{(2-321)}=1.713$, $p>.05$), ($F_{(2-667)}=2.610$, $p>.05$).

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, elde edilen verilerin çözümlenmesi doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlar değerlendirilecek, tartışılacak ve bulgulara dayalı çeşitli önerilere yer verilecektir.

5.1. Yaşanan Yer İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi

Bu araştırmanın amacı, yurttan kalan ve ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık ve sosyal destek düzeyleri arasındaki farklılıkları incelemek, yalnızlık ve sosyal destek düzeyi arasındaki ilişkileri belirlemek ve aynı zamanda öğrencilerin yalnızlık ve sosyal destek düzeylerinin araştırmada ele alınan birtakım değişkenlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini değerlendirmektir. Bu doğrultuda, yapılan t-testi sonuçları, öğrencilerin gerek yalnızlık, gerekse sosyal destek düzeylerinin yurttan ya da ailelerinin yanında yaşamalarına göre anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya koymuştur. Araştırmadan elde edilen bu sonuçların önceki benzer çalışmaların sonuçları ile farklılıklar gösterdiği anlaşılmaktadır.

Çakır ve Palabıyıköğlü (1997)'nin yatılı öğrenciler ile yatılı olmayan öğrencileri sosyal destek kaynakları açısından t-testiyle karşılaştırdığı araştırmasında, yatılı grubun sadece aileden algıladığı destek ile yatılı olmayan gençlerden anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Diğer taraftan yetiştirme yurdunda kalan öğrencilerle yapılan çalışmaların sonuçları da yatılı öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir (Erim, 2001; Kutlu, 2003).

Mevcut çalışmadan elde edilen sonuçlarla önceki çalışmalardan elde edilen sonuçlar arasındaki farklılıklar, araştırmaların örneklemlerine bağlı farklılıklarla açıklanabilir. Öyle ki, okul yurdu ve yetiştirme yurtlarında kalan öğrencilerin tümü ailelerinden ayrı yaşamakla birlikte, özellikle yetiştirme yurtlarında kalan öğrencilerin aile özellikleri açısından önemli birtakım farklılıklar göstermelerini beklemek mümkündür. Tümkiye (2005)'ya göre de yetiştirme yurdu ortamında yaşanan engeller nedeniyle çeşitli çatışmalar yaşanabilir ve bu durum ergenlerin ruhsal dengesini bozabilir. Özdeşim kurabilecekleri bireylerden ve sevgi nesnelere yoksun kalmaları sonucu oluşabilecek güvensizlik duygusu tüm yaşamı etkiler. Gelişim dönemlerinde aileden ayrılma gibi yaşanan olumsuzluklar, kötü imgelem, yalnızlık ve umutsuzluk duygularını birlikte getirebilir.

Toplu yaşam yerleri olarak tanımlanan yurtlar, aile ortamının sağladığı fiziki ve manevi desteği sağlamasa da, kendi başlarına karar verebilme, sosyal ilişkilerini kendi çabalarıyla kurabilme, karşılaştıkları problemlerin çözümünde iradi davranabilme olanağı sunmaktadır. Evde kalan öğrenciler ise bu süreç içinde karşılaştıkları her türlü sıkıntılarını, sorumluluklarını aileleri ile paylaşabilmektedirler. (Kozaklı, 2006)

5.2. Yalnızlık ve Sosyal Destek Arasındaki İlişkiler

Araştırmamızdaki, bağımlı değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesi sonucunda, yalnızlık ve sosyal destek arasında yüksek düzeyde anlamlı ve negatif bir ilişki bulunmuştur. Sonuçlar, öğrencilerin sosyal destek düzeylerinin artmasıyla birlikte yalnızlık düzeylerinin düştüğünü ya da sosyal destek düzeyleri azaldıkça yalnızlık düzeylerinin yükseldiğini göstermektedir.

Bu bulgu, yapılan bazı çalışmaların sonuçları ile tutarlılık göstermektedir. Kozaklı (2006)'nın 385 üniversite öğrencisiyle yaptığı çalışmada, sosyal destek ve yalnızlık düzeyleri arasında negatif korelasyon ilişkisi olduğu ve yalnızlık düzeyi ile sosyal destek kaynakları (aile, arkadaş ve özel biri) arasındaki korelasyon ilişkisinin de negatif yönlü olduğu bulunmuştur.

Bireylerin yaşamları süresince çeşitli problemlerle karşı karşıya kaldıkları ve bu problemlerin çözümünü tek başına değil, çeşitli destek kaynaklarının yardımıyla bertaraf edebildikleri bilinmektedir. Bu problemler farklı yoğunlukta ve niteliktedir. Sağlık kavramı, bireyin yaşantısında sosyal, fiziksel ve psikolojik bütünlüğünü kapsayan bir kavramdır. Yalnızlık yaşantısı ise bireyin sosyal, fiziksel ve psikolojik bütünlüğünü tehdit eden, sıkıntı veren bir yaşantıdır (Arkar, Sarı 2004). Üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmada, intihar girişimi, depresyon ve sosyal destek düzeyleri incelenmiştir. İntihar girişimi depresyon ve yalnızlık ile ilişkili bulunurken, intihar girişiminde bulunmayan kontrol grubunun sosyal destek düzeyinin daha yüksek olduğu açıklanmıştır. (Seyidoğlu, 2002, akt. Kozaklı 2006)

Sosyal destek, genel psikolojik durumu iyileştirmek ve psikolojik sorunları azaltmak yoluyla hemen her çocuk ve ergen için potansiyel bir yarar sağlamaktadır. Riskli yaşam olaylarında sosyal desteğin, uyumsuz davranışların ortaya çıkma olasılığını azaltan koruyucu bir etken olduğu belirtilmektedir.(Barrera ve ark.2004; Jackson ve Warren 2000; akt. Gökler 2007:91) Dolayısıyla sosyal destek ve yalnızlık arasında anlamlı ve negatif yönde bir ilişki söz konusudur.

5.3. Cinsiyet İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi

Yurttan kalan ve ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyi ve sosyal destek düzeyleri cinsiyetlerine göre sınıflandırıldığında kız öğrencilerle erkek öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmektedir. Bu farklılık sadece yurttan kalan öğrenciler arasında gözlenmekte, ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerde ise gözlenmemektedir.

Yapılan çalışmada hem yurttan kalan hem de tüm öğrencilere bakıldığında erkek öğrencilerin yalnızlık toplam puanları kız öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Bu konuda çeşitli araştırmalar incelendiğinde bazı çalışmalarda cinsiyetlere göre yalnızlık ve sosyal destek puanları arasında anlamlı farklılıklar bulunmasına rağmen bazı çalışmalarda anlamlı farklar bulunamamıştır.

Yapılan çok sayıdaki araştırmanın sonuçlarına göre, cinsiyet, yalnızlık düzeylerini önemli ölçüde farklılaştırmakta, erkek öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin kız öğrencilerinkinden yüksek olduğu görülmektedir (Peplau, Russel ve Cutrona, 1980; Güngör, 1994; Buluş, 1996; Yaşar, 1999; Saraçoğlu, 2000; Baran ve Bulut, 2002; Koçak, 2003). Bu araştırmalarda elde edilen bulgular çalışmamızın sonuçlarını destekler niteliktedir.

Bir başka araştırmada ise, kız öğrencilerin %52.08'i, erkeklerin ise %46.75'inin yalnızlıktan yakındıkları görülmüştür (Odacı, 1994). Kutlu'nun (2003) yapmış olduğu çalışmada da kız öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin erkek öğrencilerden önemli ölçüde daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Erdeğer (2001), cinsiyetlerine göre lise öğrencilerinin sosyal destek düzeylerinin farklı olduğunu ve kız öğrencilerin sosyal destek düzeylerinin erkek öğrencilerin sosyal destek düzeylerinden yüksek olduğunu bulmuştur.

Bazı araştırma sonuçlarına göre de, kızlar ve erkeklerin yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır (Bilgen, 1989; Demir, 1990; Eren, 1994; Tarhan, 1996; Akagündüz, 1997; Erim, 2000; Tan 2000; Uruk, 2001; Kozaklı, 2006; Köse, 2006).

Çakır ve Palabıyıkoglu (1997)'nin yaptığı çalışmada, 15-17 yaş grubundaki kızlara göre erkek öğrenciler sosyal desteklerinin daha az olduğunu algılamaktadırlar. Orta ergenlik evresine rastlayan 15-17 yaşları kimlik sorunlarının yoğun yaşandığı bir dönemdir. Bu dönemde gençler, meslek seçimi, üniversiteye hazırlık gibi baş edilmesi gereken stresli gelişimsel görevlerle karşı karşıyadır. Aile ortamında yaşayan gençlerle ailelerinden uzakta bulunan yatılı okul öğrencileri karşılaştırıldığında genel olarak genç kızların erkeklere göre daha çok destek algılamasına karşılık yatılı grupta bunun aksi yönde bir durum gözlenmektedir. Toplumdaki geleneksel yapıdan kaynaklanan sosyal baskılar nedeniyle, bireyler davranışsal ve duygusal tepkilerini farklı şekillerde göstermektedir. Özellikle erkeklerin, zayıflık, eksiklik olarak değerlendirileceği kaygısı ile duygusal tepkilerini baskıladıkları söylenebilir.

5.4. Sınıf Düzeyi İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi

Araştırmada elde edilen bulgulara göre yurttan kalan öğrencilerin yalnızlık ve sosyal destek toplam puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. 11.sınıf öğrencilerinin yalnızlık puanlarının, 9.sınıf ve 10.sınıf öğrencilerine göre daha düşük olduğu bulunmuştur. Yalnızlık düzeyinin özellikle 9.sınıf öğrencilerinde yüksek olması, yeni buldukları ortamda karşılaştıkları sosyal uyum problemlerinden kaynaklanıyor olabilir. Sosyal destek puanlarına baktığımızda ise 10.sınıf öğrencilerinin sosyal destek puanlarının, 11.sınıf öğrencilerine göre daha düşük olduğu bulunmuştur. Bu sonuç alan yazındaki bir diğer çalışmayla tutarlılık göstermektedir. Şöyle ki Tan (2000)'ın yaptığı çalışmada 9. sınıf lise öğrencilerinin 11. sınıf lise öğrencilerine göre daha yalnız oldukları ortaya konulmuştur. Bazı araştırmalarda ise farklı olarak sınıf düzeyi (Tarhan, 1996) ile yaş değişkeninin yalnızlık düzeyi üzerindeki etkilerinin önemli olmadığı bulunmuştur (Demir, 1990; Eren, 1994; Yaşar, 1999).

Yeni başlayan öğrencilerde, sosyal uyum problemleri, yeni ilişkiler kurmada yaşanan zorluklar ve eğitim sistemindeki farklılıklar nedeniyle daha büyük sınıftakilere göre daha fazla bocalama ve yalnızlık yaşantısı beklenebilir. Öğrencilerin lisenin ilk yıllarında sosyal destek oluşturabilecek yaşantılara gereksinim duydukları görülmektedir. Bireyin bir sosyal çevre oluşturması ve yakın ilişkiler kurabilmesi, yalnızlıkla başa çıkmanın etkili yolları arasındadır. İlk yıllarda okula ve akran gruplarına karşı duyulan yabancılaşma duyguları her geçen sene bireyin ortama uyum sağlaması ile giderek azalma eğilimi gösterdiği düşünülmektedir.

5.5. Not Ortalaması İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi

Yapılan analiz sonuçlarına göre yurttan kalan ve ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyi ve sosyal destek düzeyleri akademik başarılarına göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

Çalışmamıza katılan tüm öğrencilerin yalnızlık ve sosyal destek toplam puanlarının not ortalamalarına göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. Not

ortalaması 85-100 aralığında olan öğrencilerin yalnızlık puanlarının, not ortalamaları 55-69 aralığında olan öğrencilere göre daha düşük; not ortalaması 85-100 arasında olan öğrencilerin sosyal destek puanlarının, not ortalaması 55-69 arasında olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Yurttan kalan öğrencilerden not ortalaması 85-100 arasında olan öğrencilerin sosyal destek puanlarının, not ortalaması 70-84 arasında olan öğrencilere göre daha yüksek; evde kalan not ortalaması 85-100 arasında olan öğrencilerin sosyal destek puanlarının, not ortalaması 55-69 arasında olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Bu konuda daha önce yapılan araştırmalar incelendiğinde, akademik başarı durumunu zayıf algılayan öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin orta ve iyi olarak algılayan öğrencilerinkinden önemli ölçüde daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır (Kutlu, 2003; Demirtaş 2007). Algılanan akademik başarı durumuna göre lise öğrencilerinin sosyal destek düzeylerinin değiştiği görülmüştür. Akademik başarı durumlarını iyi olarak algılayan öğrencilerin sosyal destek düzeyleri, akademik başarı durumlarını orta ve zayıf olarak algılayan öğrencilerin sosyal destek düzeylerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur (Erdeğer, 2001).

Levitt ve arkadaşları (1994) sosyal desteğin, öğrencilerin başarılarını arttırmada ya da engellemedeki etkisini bulmaya yönelik yaptıkları çalışmalarında sosyal destek üyelerinden elde edilen desteğin başarıyı doğrudan etkilemediği ancak destek kaynaklarının tutumu ile etkileşim içinde olduğunu bulmuşlardır. Sosyal destek üyelerinden sağlanan güçlü destek ve olumlu tutum bütünlüğünün okul başarısında itici güç olduğunu vurgulamışlardır (akt. Kozaklı 2006).

Öğrencilerin yurttan ya da evde kalma durumlarına göre farklılık göstermeyen sonuçlar araştırma bulgularını destekler niteliktedir. İletişimin sağlıklı kurulduğu, yeterli ve dengeli ilişkilerin olduğu ortamlar, ergen için başarıyı destekleyici olumlu bir faktör oluşturmaktadır.

5.6. Anne-Baba Birliktelik Durumu İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi

Araştırmada evde kalan öğrencilerden, anne babası birlikte olan öğrencilerin yalnızlık toplam puanları, anne babası ayrı olan öğrencilerin puanlarına göre daha düşük; yurttan kalan öğrencilerden anne babası birlikte olan öğrencilerin sosyal destek toplam puanları, anne babası ayrı olan öğrencilerin puanlarına göre daha yüksektir. Tüm öğrencilerde anne babası birlikte olan öğrencilerin yalnızlık toplam puanları, anne babası ayrı olan öğrencilerin puanlarına göre daha düşük; anne babası birlikte olan öğrencilerin sosyal destek toplam puanları, anne babası ayrı olan öğrencilerin puanlarına göre daha yüksek bulunmuştur.

Bu konuda yapılan araştırmalar incelendiğinde, bazı araştırmalarda anne-babanın birliktelik durumu yalnızlık puanları açısından anlamlı bir farklılık yaratırken, bazı araştırmalarda anne-baba birliktelik durumu değişkenine göre yalnızlık puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Erim (2001)'in yaptığı araştırmada, yetiştirme yurdunda yaşayan ergenlerde yalnızlık düzeyinin ailelerinin yanında yaşayan ergenlere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu sonuç, çalışmamızı da destekler niteliktedir. Anne babasıyla yaşayan öğrencilerin, duygularını, yaşadıklarını aileleriyle paylaşabildiğinden yalnızlık duygusunu daha az düzeyde yaşayacakları söylenebilir.

Liseli ergenlerde kişilik ve sosyal desteğin yalnızlığa olan etkisinin incelendiği çalışmada ise araştırma bulgularıyla çelişkili olarak öğrencilerin anne-baba birliktelik durumuna göre yalnızlık puanları, anne-babası beraber olan öğrencilerde daha yüksek bulunmuştur. (Köse, 2006) Bu sonuç bize, aileyle kurulan iletişimin niteliğinin daha önemli olduğunu göstermektedir. Benzer bir başka çalışmada sıcak ve sevecen ailelere sahip olup, aileleri tarafından desteklenen çocuklarda yalnızlık düzeyinin düşük olduğu belirtilmiştir (Bullock, 1993; akt.Çeçen 2008). Bu bilgiye dayanarak ebeveyn çocuk ilişkisindeki niteliğin yalnızlık üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

İmamoğlu ve Yasak (1993), ergenlik döneminde aileleri ile olumlu iletişimlerinin, gençlerin sağlıklı kimlik oluşumu ve diğerleri ile ilişkileri oluşturmada önemli olduğunu ifade etmektedir. Çatışma yaşayan ya da boşanmış anne-babaları olan çocukların, evlerinde çatışma olmayan ve boşanmamış olan çocuklara oranla algılanan sosyal destek düzeylerinin daha yüksek olduğu bulgulanmıştır.

Bir çocuğun sağlıklı bir kişilik geliştirmesinde ve içinde bulunduğu çevreye uyum sağlamasında anne-baba ve çocuk ilişkilerinin önemi oldukça büyüktür. Aile içinde sorunlarıyla başa çıkmada zorlanan birey, kendisini anlayabilecek aile içindeki bireylerden birine ihtiyaç duyabilir. Aile ile iletişimin yetersiz olması, ailede kendisine destek verebilecek bir bireyin olmaması, o bireyin sosyal ve duygusal gelişiminin olumsuz yönde etkilenmesine ve dolayısıyla kişinin yalnızlık duygusunu yaşamasına neden olabilir.

5.7. Kardeş Sayısı İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi

Yurtta kalan öğrencilerin yalnızlık ve sosyal destek toplam puanları kardeş sayısına göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Tek çocuk olan öğrencilerin yalnızlık düzeyleri, 2 kardeş olan öğrencilere göre daha yüksek; sosyal destek düzeyleri ise kardeş sayısı 5 ve üstü olan öğrencilerin, 2 kardeşe sahip olanlara göre daha düşük bulunmuştur. Ayrıca tüm öğrencilerin yalnızlık ve sosyal destek toplam puanlarının da kardeş sayısına göre farklılaştığı bulunmuştur. Araştırma bulgularına bakıldığında, 2 kardeş olan öğrencilerin yalnızlık düzeyleri, 5 ve üstü kardeşe sahip öğrencilere göre daha fazladır. Bu sonucun tersi olarak da 5 ve üzeri kardeşe sahip öğrencilerin sosyal destek düzeyleri, tek çocuk ve 2 kardeş olan öğrencilere göre daha düşüktür.

Bu konuda yapılan araştırmalar incelendiğinde, farklı olarak kardeş sayısı çok olan öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin, az kardeşlilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yani kardeş sayısı arttıkça öğrencilerin yalnızlık düzeyleri de artmaktadır (Buluş, 1996; Saraçoğlu, 2000; Köse 2006; Demirtaş 2007). Bazı

araştırmalarda ise kardeş sayısının yalnızlık düzeyleri üzerindeki etkilerinin önemli olmadığı saptanmıştır (Demir, 1990; Eren, 1994; Tan, 2000; Uruk, 2001).

Çalışmamızın sonucunda kardeş sayısının azalması ile yalnızlık düzeyinin arttığı görölmektedir. Bu durumda anne-baba ve çocuk arasındaki iletişimin bir kez daha önemli olduğu ve çocukların aldıkları ilgiyi yeterli bulmayıp yalnızlık duygusunu yaşadıkları söylenebilir. Tek çocuk olup yurttan kalan öğrencilerin bu durumu daha yoğun yaşamaları onların ailelerinden uzakta eğitim almalarından da kaynaklanıyor olabilir.

5.8. Algılanan Ekonomik Düzey İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi

Yurttan kalan öğrenciler ile ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin yalnızlık ve sosyal destek toplam puanları algılanan ekonomik duruma göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Ayrıca hem yurttan kalan hem evde kalan tüm öğrencilerin yalnızlık ve sosyal destek toplam puanları algılanan ekonomik duruma göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Ekonomik durumu düşük olan öğrencilerin sosyal destek puanlarının, ekonomik durumu orta ve yüksek olan öğrencilere göre daha düşük olduğu, yalnızlık puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Bu konuda yapılan araştırmalar incelendiğinde, bazı araştırmalarda ailelerin ekonomik düzeyinin yalnızlık düzeylerini önemli derecede etkilediği bulunurken, bazı araştırmalarda ailenin ekonomik düzeyine göre yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Saraçoğlu (2000)'nin yaptığı araştırmada, sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan öğrencilerin yalnızlık düzeyi, sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan öğrencilerin yalnızlık düzeylerine göre daha yüksek bulunmuştur.

Köse (2006), yaptığı çalışmada algılanan aile ekonomik düzeyinin artmasıyla yalnızlık puanlarının azaldığını bulgulamıştır. Ekonomik düzeyini düşük olarak algılayan öğrencilerin, ekonomik düzeyini orta olarak algılayanlardan daha fazla yalnızlık yaşadıkları bulunmuştur.

Farklı çalışmalarda da benzer olarak ailenin sosyo-ekonomik düzeyi (SED) ile ilgili sonuçlara bakıldığında; düşük SED'deki okulda okuyan öğrencilerin kendilerini, yüksek SED'deki okulda okuyanlardan daha yalnız hissettiklerini bulunmuştur (Tarhan, 1996; Öztürk, 1997; Saraçoğlu, 2000). Bu araştırmalar, araştırma bulgularını destekler niteliktedir. Ancak, araştırma bulgularıyla çelişen sosyoekonomik düzey ile yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı farklılıkların bulunmadığı araştırmalar da vardır. (Buluş, 1996; Yaşar, 1999; Tan, 2000).

Alt sosyo-kültürel düzey gençlerinin risk altında olduğu belirten Çakır ve Palabıyıkoglu(1997), üst sosyo-kültürel düzey gençlerin aileden algıladıkları desteğin diğer düzeylere göre ve destek kaynaklarının içinde en yüksek olduğu saptanmıştır. Bu da üst düzeyi temsil eden ailelerin çocuk yetiştirme tutumlarına gereken özeni göstermeleri ve çocuklarının gerek bedensel, gerekse ruhsal açıdan sağlıklı yetişmelerine verilen önem ve bir iletişim ortamı sağlamalarıyla açıklanabilir. Ekonomik düzeyi yüksek olan ailelerin çocuklarının ihtiyaçları rahatlıkla karşılanabilmekte ve sosyal faaliyetlerde daha fazla yer alabilmektedirler. Dolayısıyla bu öğrenciler, daha fazla sosyal ortam içinde yer aldıklarından yalnızlık duygusunu daha az yaşamaları olası görünmektedir.

5.9. Ebeveyn Eğitim Düzeyi İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi

Araştırmamızda öğrencilerin anne ve babalarının eğitim düzeyinin yalnızlık düzeyine etkisi incelenmiştir. Bu incelemeye bağlı olarak, anne ve babaların eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin yalnızlık düzeyinin azaldığı, sosyal destek düzeyinin arttığı bulgulanmıştır.

Bu konuda yapılan araştırmalar incelendiğinde; bazı araştırmalarda yalnızlık puanları anne eğitim düzeyine göre farklılaşırken, bazı araştırmalarda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Buluş (1996)'un yaptığı araştırmada, anne eğitim düzeyine göre yalnızlık puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu, yüksek öğrenimli ailelerin çocuklarının daha az yalnızlık yaşadıkları belirlenmiştir. Akagündüz (1997)'ün yaptığı araştırmada da; anne eğitim durumuna göre öğrencilerin yalnızlık

düzeylerinin farklılaştığı bulunmuştur. Annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin en yüksek, annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin ise en düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar araştırmamızın sonuçlarını destekler niteliktedir. Annelerin eğitim seviyesi yükseldikçe yalnızlık puanlarının da düşmesi beklenen bir sonuçtur. Annenin eğitim seviyesinin artması aileden sağlanan desteğin nitelik ve niceliğinde değişiklikler oluşturabilir. Annenin eğitim seviyesinin yükselmesi, daha demokratik ve paylaşımcı iletişim yollarının açılmasında etkili olabilir.

Baba eğitim değişkenine göre bazı araştırmalarda ise yalnızlık puanları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. (Eren,1994; Buluş,1996) Bazı araştırmalarda da yalnızlık puanları baba eğitim düzeyine göre farklılaşmaktadır. Eğitim seviyesi düşük olan babaların çocuklarının yalnızlık düzeylerinin, eğitim seviyesi yüksek olanlardan daha yüksek olduğu, aile destek düzeyi arttıkça lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyinin önemli derecede azaldığını bulunmuştur (Tan, 2000). Ayrıca, annenin öğrenim düzeyinin yükseldikçe yalnızlık düzeyinin daha düşük olduğu da görülmektedir. Köse (2006)'nin yaptığı çalışmadan çıkan sonuç da, babanın eğitim düzeyinin artmasıyla öğrencilerin yalnızlık puanlarının düştüğünü göstermektedir. Bu doğrultuda, babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin, babası üniversite mezunu olan öğrencilere göre daha fazla yalnızlık yaşadıkları söylenebilir.

5.10. Ebeveyn Çalışma Durumu İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi

Araştırmada uygulama yapılan tüm öğrencilerde annesi çalışan öğrencilerin sosyal destek toplam puanları, annesi çalışmayan öğrencilerin puanlarına göre daha yüksektir. Evde ailesiyle birlikte yaşayan ve uygulama yapılan tüm öğrencilerden, babası çalışan öğrencilerin yalnızlık toplam puanları, babası çalışmayan öğrencilerin puanlarına göre daha düşük bulunmuştur.

Demirtaş (2007)'ın yaptığı çalışmada, anne-babanın çalışıp çalışmaması ile yalnızlık ve algılanan sosyal destek düzeyleri arasında anlamlı bir fark çıkmamıştır. Bir başka araştırmada da, annesi serbest meslek sahibi, işçi ve çalışmayan öğrencilerin yalnızlık puanlarının, annesi, memur, öğretmen ve esnaf olan

öğrencilerin yalnızlık puanlarından anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur (Buluş, 1996).

Akagündüz (1997)'ün araştırma sonuçlarına göre, annesi çalışan ve çalışmayan lise öğrencileri, cinsiyetlerine, ailenin aylık gelir düzeylerine ve annenin eğitim durumuna göre karşılaştırıldıklarında annesi çalışan ile çalışmayan öğrencilerin yalnızlık düzeyleri arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır. Araştırmaların büyük bir bölümünde, aile yapısının, ana baba eğitim düzeyine ilişkin özelliklerin yalnızlık üzerindeki etkilerinin önemli olmadığı görülmüştür (Demir, 1990; Eren, 1994; Yaşar, 1999; Uruk, 2001, Köse 2006).

5.11. Yurttan Kalma Süresi İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi

Araştırmada yurttan kalan öğrencilerin yalnızlık ve sosyal destek toplam puanlarının yurttan kalma süresine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur. Araştırmamızda elde edilen bu sonuç, alan yazındaki diğer çalışmalarla farklılık göstermektedir. Kozaklı (2006), araştırmasında yurttan kalan öğrencilerin, barınma sürelerinin sosyal destek düzeyi ile ilişkisinde anlamlı bir farklılaşma olduğunu bulmuştur. Yurttan kalan öğrencilerin, barınma sürelerinin artmasına bağlı olarak sosyal destek düzeyleri yükselmektedir. Ancak yurttan kalan öğrencilerin, barınma sürelerinin artmasına göre, yalnızlık düzeylerinde anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Bu bulgu, Demir(1990) ve Baran, Bulut (2004)'un çalışmaları ile tutarlılık göstermektedir.

Kutlu (2003)'nün yetiştirme yurdunda ve ailesi yanında kalan öğrencilerin yalnızlık düzeylerini incelediği araştırmasında da yurttan daha fazla süre kalan öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin daha az süre kalan öğrencilerinkinden önemli ölçüde daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Bizim araştırma bulgularımız değerlendirildiğinde görülüyor ki öğrenciler yurttan kalma sürelerine göre yalnızlık ve sosyal destek puanları açısından farklılık göstermemişlerdir. Oysaki örneklendirilen diğer iki çalışmaya bakıldığında; biri üniversite öğrencilerinde yapılan bir çalışma olması nedeniyle özellikle arkadaştan

algılanan sosyal destek düzeylerinin bu dönem öğrencilerinde yüksek çıkmasına neden olduğu söylenebilir. Diğer çalışmada ise yetiştirme yurtlarında kalan öğrenciler değerlendirildiği için okul yurtlarında kalan öğrencilerden farklı olarak yalnızlık düzeylerini etkileyen birçok faktör olması nedeniyle yalnızlık düzeylerinin yurttaki kaldıkları süreyle orantılı olarak arttığı düşünülebilir. Okul yurtlarında kalan öğrencilerimiz istedikleri zaman ailelerinin yanına evci çıkabilmekte veya ailelerinden ziyaret alabilmektedirler.

5.12. Aile Bireyleri Tarafından Okulda Ziyaret Edilme Sıklığı İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi

Araştırmada yurttaki kalan öğrencilerden, aile ziyaret sıklığı ayda bir olan öğrencilerin yalnızlık puanlarının, ziyaret sıklığı dönem sonlarında olan öğrencilere göre daha düşük olduğu bulunmuştur. Tüm öğrencilerden aile ziyaret sıklığı dönem sonlarında olan öğrencilerin yalnızlık puanlarının, ziyaret sıklığı haftada bir ve ayda bir olan öğrencilere göre daha düşük; aile ziyaret sıklığına göre haftada bir ziyaret edilen öğrencilerin sosyal destek puanlarının, dönem sonlarında ziyaret edilen öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Kutlu (2003)'nin yapmış olduğu çalışmada yılda bir ve hiç ziyaret edilmeyen öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin haftada bir ve altı ayda bir defa ziyaret edilen öğrencilerinkinden önemli ölçüde daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Farklı bir çalışmada cezaevinde yatan mahkumlarda yalnızlık düzeyleri ve sosyodemografik özellikler incelenmiş, yalnızlığın sosyal işlevsellik ve depresyon ile ilişkisi üzerinde durulmuştur. Cezaevinde yakınları tarafından ziyaret edilen ya da aranan kişilerde yalnızlık ortalamaları oldukça düşük bulunmuştur (Özkürkçügil, 1998). Öğrencilerle yapılan bir çalışmada da çevresinden sosyal destek alanların yalnızlık ortalaması, almayanlardan daha düşük bulunmuştur. (Demir,1990)

Sonuçlar değerlendirildiğinde, daha sık ziyaret edilen öğrenciler özellikle ergenlik döneminde her ne kadar ailelerinin okula sık gelmelerini istemeseler de,

kendilerinin aileleri tarafından ilgilenildiğini, okulla ilgili durumlarının takip edildiğini düşünmektedirler. Bu durum, onlar için sosyal destek kaynağı oluşturmaktadır.

5.13. Okul Personeli (Öğretmen, Belleci Öğretmen, İdareciler...v.b.) Arasında Özel Sorunlarını Paylaşabilecekleri Birinin Varlığı İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi

Yurttaki kalan ve ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde okul personelinin biriyle özel sorunlarını paylaşabilen öğrencilerin yalnızlık toplam puanları, paylaşamayan öğrencilerin puanlarına göre daha düşük; sosyal destek puanları daha yüksektir.

Yurttaki personel tutumunu otoriter ve ilgisiz algılayan öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin demokratik ve koruyucu algılayan öğrencilerinkinden önemli ölçüde daha yüksek; yurttaki kendilerine istediklerinde ‘yardım edecek bir personel yok’ diye belirten öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin ‘evet yardım edecek bir personel var’ diye belirten öğrencilerinkinden önemli ölçüde daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır (Kutlu, 2003).

Anne babaların çocuk ve ergenlere yönelik tutumlarının önemli bir etkiye sahip olduğunu düşündüğümüzde anne babanın iyi bir model olamadığı ya da yetersiz kaldığı durumlarda, ki yurttaki kalan öğrenciler için ailelerinden uzakta olmaları durumunu göz önünde bulundurursak, okullarda çalışan kişilerin söz konusu ergenlere destek oluşturabilmesi, sağlıklı bir toplumun gelişimi ve devamı açısından önem kazanmaktadır.

5.14. Rehberlik Servisinden Yardım Alma Durumu İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi

Tüm öğrencilere bakıldığında öğrencilerin yalnızlık toplam puanları, Rehberlik Servisi’nden yardım alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermezken;

Rehberlik Servisi'nden yardım alan öğrencilerin sosyal destek puanları, yardım almayan öğrencilerin puanlarına göre daha düşük bulunmuştur.

Daha önce yapılan araştırmalar incelendiğinde Rehberlik Servisinden yardım alma durumuyla ilgili benzer bir çalışmaya rastlanmamıştır. İleride yapılacak çalışmalarla desteklenmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Ergenlerin geçmekte oldukları bu zorlu süreçte, aile, arkadaşlar ve öğretmenlerinin sosyal desteğine ve yardımına gereksinimleri vardır. Öğrencilerin zorlandıkları bazı konularda anne-baba ve öğretmenlere göre okul psikolojik danışmanına daha rahat açılabilirdikleri ve araştırmamızda çıkan sonuç değerlendirildiğinde, öğrencilerin sosyal destek arama ihtiyacıyla Rehberlik Servisi'ne başvurdukları söylenebilir.

Çalışmamızda yer alan okullardan birinde Psikolojik Danışmanın olmaması öğrenciler tarafından şikayet edilen bir konu olmuştur. Başka okuldan ayda bir görevlendirilen psikolojik danışmanın da okulda bulunma süresi açısından öğrencilere ne kadar yarar sağlayabileceği de bir başka tartışma konusudur.

5.15. Rehberlik Servisinden Yardım Alma Sıklığı İle Yalnızlık ve Sosyal Destek İlişkisi

Rehberlik Servisi'nden yardım alma sıklığı 15 günde bir olan öğrencilerin yalnızlık puanlarının, hiç yardım almayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunurken; sosyal destek puanlarının Rehberlik Servisi'nden yardım alma sıklığına göre anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur.

Alan yazındaki araştırmalar incelendiğinde Rehberlik Servisinden yardım alma sıklığı değişkenine göre yapılmış benzer bir çalışmaya rastlanmamıştır. İleride yapılacak çalışmalarla desteklenmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Araştırmamızda çıkan sonuç değerlendirildiğinde yalnızlık düzeyi yüksek olan öğrencilerin daha sıklıkla Rehberlik Servisine başvurmaları bu konuda yardım alma ihtiyaçlarıyla doğru orantılı bulunmuştur.

ÖNERİLER

Araştırma sonuçları doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur.

1. Bu araştırma, İzmir ili merkez ilçelerinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi okullardan seçilen 670 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Araştırmanın farklı liselerde okuyan öğrenciler üzerinde yapılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.
2. Araştırmanın, bütün gelişimsel evrelerdeki bireyler için yapılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Yalnızlık yaşantılarını ve sosyal destek süreçlerini daha iyi tanımak ve etkilerini görebilmek amacıyla yapılacak çalışmalar önemlidir. Yapılacak çalışmalar, sosyal yapının etkilerini daha iyi anlamak, yalnızlık ve sosyal destek etkileşimi hakkında daha fazla bilgi edinebilmek amacıyla geniş örneklemler ve kültürler arası karşılaştırmalı gerçekleştirilebilir.
3. Ergenlerin geçmekte oldukları bu süreçte, aile, arkadaşlar ve öğretmenlerinin sosyal desteğine ve yardımına gereksinimleri vardır. Bu nedenle anne babalar, ergenlik dönemi, ergenlik döneminin sorunları, ergenlerin sosyal ve duygusal gereksinimleri konusunda bilgilendirilmelidirler. Ülkemizde, ergenlerin sağlıklı bireyler olarak yetişebilmelerini sağlamak amacıyla, erken tanı ve teşhis yöntemlerinden yararlanılmalı ve koruyucu sağlık politikaları geliştirilmelidir.
4. Ergenlerin sosyal ihtiyaçlarını karşılamaları ve boş zamanlarını değerlendirebilmeleri için spor, güzel sanatlar, doğa ve çevre, müzik gibi birçok alanda devlete bağlı ve sivil toplum örgütlerince açılan ücretsiz kurs, kulüp gibi düzenlemeler yapılmalıdır.
5. Okula yeni başlayan öğrencilerin yoğun bir yabancılaşma ve yalnızlık duygusu yaşamamaları için etkin bir Rehberlik programıyla desteklenmeleri, öğrencilerin sosyal iletişim kurma becerilerini geliştirmek için ders

programlarının grup çalışması olacak şekilde düzenlenmesi faydalı olacaktır. Öğrencilerin kendilerini daha az yalnız hissetmesinde, onların sosyal destek oluşturmalarına yönelik yaşantılarının desteklenmesi ve kişiler arası ilişkiler ile ilgili becerilerin kazandırılmasının önemli olduğu görülmektedir.

6. Okullar öğrencilerin sadece akademik açıdan değil bedensel, bilişsel ve ruhsal gelişimleri ile de ilgilenerek aileler ile işbirliği içinde olmalıdır. Okulda ergenler kendilerini ifade edebildiği, sosyalleştiği, sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere yönlendirilmelidir. Tüm eğitim kademelerinde öğrencilerin birbirleriyle daha yakın ve sağlam ilişkiler kurabileceği sosyal etkinliklere yer verilmesi onların birbirlerini anlamalarına ve kendilerini daha iyi ifade etmelerine katkıda bulunacaktır.
7. Ülkemizde yatılı okullar eğitimin çeşitli kademelerinde bulunmaktadır. Yurdu olan birçok okulda yurdun bünyesinde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Servisi bulunmamaktadır. Rehber öğretmenin olmaması, öğrencilerde bazı temel becerilerin sağlıklı bir şekilde oluşmasını güçleştirmekte, buna ek olarak temel rehberlik hizmetlerinin olmaması öğrencilerde çeşitli problemlere yol açabilmektedir. Problem davranışlar ile risk faktörlerinin azaltılmasında ve koruyucu faktörlerin güçlendirilmesinde okulların oldukça önemli bir yere sahip olduğuna inanılmaktadır. Bu nedenle de okullardaki Psikolojik Danışma ve Rehberlik Servisleri'nin yaygınlaştırılmasının ve alanda çalışan Psikolojik Danışman sayısının artırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.
8. Yatılı okullarda Rehberlik Servislerinin kurulması ve yatılı okullar için hazırlanmış bir rehberlik programının oluşturulması sağlanabilir. Bu programın sadece eğitsel ve mesleki rehberlik etkinlikleriyle sınırlandırılmayıp öğrencilerin öz yeterliklerinin, problem çözme, karar verme ve sosyal becerilerin geliştirilmesi gibi etkinlikleri kapsayacak şekilde kişisel rehberlik hizmetlerine ağırlık verilmelidir.

KAYNAKÇA

1. Akagündüz, İ.(1997). **Annesi Çalışan ve Çalışmayan Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
2. Akgün, E. (2001). **Huzurevlerinde Yaşayan Yaşlı Bireylerin Algıladıkları Yalnızlık Duyguları ve Yaşam Kaliteleri Üzerine Etkileri.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, s.61., İstanbul
3. Aral N., Gürsoy F. , Bıçakçı Y. (2006). **Yetiştirme Yurdunda Kalan Ve Kalmayan Kız Ergenlerin Yalnızlık Düzeylerinin İncelenmesi.** Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi C.5 S.15(10-19).
4. Arı, R.; Hamarta, E.(2000). **Investigation of Social Skills and Loneliness Levels of University Students with Respect to Their Personal Characteristics.** Selçuk University Journal of Faculty of Education, (10), 121-134
5. Arkar,H.;Sarı, F.H. (2004). **Relationship Between Quality of Life, Perceived Social Support, Social Network and Loneliness in a Turkish Sample.** Yeni Symposium: Psikiyatri, Nöroloji ve Davranış Bilimleri Dergisi. 42 (1) 20-27
6. Aytekin,F., Bulduk,S.(2000).**Üniversite Öğrencilerine Verilen Eğitim Modellerinin Davranış Değişikliğine Etkisinin İncelenmesi.** Milli Eğitim Dergisi,148,33-37
7. Balcı, A. (2005). **Sosyal Bilimlerde Araştırma.** 5.baskı. Pegem A Yayıncılık, Ankara

8. Banaz, M.,(1992). **Lise Öğrencilerinde Sosyal Destek Kaynakları ve Stres ile Ruh Sağlığı Arasındaki İlişki**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir
9. Baran, G.,Bulut, Ş.(2002).**Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerinin İncelenmesi**. Eğitim Araştırmaları Dergisi (7)
10. Batıgün, D.A.(2005). **İntihar Olasılığı: Yaşamı Sürdürme Nedenleri, Umutsuzluk ve Yalnızlık Açısından Bir İnceleme**. Türk Psikiyatri Dergisi; 16(1):29-39
11. Beest, M.,Baerveldt,C.(1999). **The Relationship Between Adolescents' Social Support From Parents and From Peers**. Adolescence,Vol.34, no:133, 193-201
12. Bilgiç, A.(2000). **Arkadaşlık Becerisi Eğitiminin İlköğretim 2.Kademe Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerine Etkisi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
13. Bogaerts, S.(2006). **Feelings of Subjective Emotional Loneliness: An Exploration of Attachment**. Social Behavior and Personality, 34(7), 797-812
14. Brennan, T.(1982). **Loneliness at Adolescence**, in Eds.L.A.Peplau and D.Perlman **Loneliness: A Sourcebook of Current Theory Research and Therapy**, 269-290. New York: Wiley
15. Buchholz, S.E., Catton, R.(1999). **Adolescents' Perceptions of Aloneness and Loneliness**. Adolescence, Vol.34 (no:133)203-213

16. Budak, B.(1999). **Lise öğrencilerinde algılanan sosyal destek düzeyi ile problem çözme becerileri arasındaki ilişki**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Ondokuz Mayıs Ü. Eğt.Bilimleri Anabilim Dalı Samsun
17. Buluş, M. (1996). **Ergen Öğrencilerde Denetim Odağı-Yalnızlık Düzeyi İlişkisi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir
18. Buluş, M.(1997). **Üniversite Öğrencilerinde Yalnızlık**. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3 :82-90
19. Büyüköztürk, Ş.(2006).**Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**. (6.baskı) Ankara. Pegem A Yayıncılık
20. Cheng, H., Furnham, A. (2002). **Personality, peer relations, and self confidence as predictors of happiness and loneliness**. Journal of Adolescence, 25, 327-339
21. Chou,K.L.(1999). **Social Support and Subjective Well-Being Among Hong Kong Chinese Young Adults**. The Journal of Genetic Psychology. 160(3) 319-313.
22. Cohen, S. (2004). **Social Support and Health**. American Psychologist. 676-682.
23. Cohen, S. ve Wills, T.A.(1985). **Stres, Social Support, and the Buffering Hypothesis**. Psychological Bulletin, 98(2), 310-357.
24. Çakır, Y.,Palabıyıköğlü, R.(1997). **Gençlerde Sosyal Destek-Çok Boyutlu Algılanan Sosya Destek Ölçeğinin Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması**. Kriz Dergisi 5(1): 15-24

25. Çakır, H.Y.(1993). **12-22 Yaş Grubundaki Gençlerde Çok Yönlü Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Güvenirlik ve Geçerlik Araştırması.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara
26. Çeçen, R. (2008). **Öğrencilerin Cinsiyetlerine ve Anababa Tutum Algılarına Göre Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerinin İncelenmesi.** Türk Eğitim Bilimleri Dergisi 6(3): 415-431
27. Demir, A. (1989). **U.C.L.A. Yalnızlık Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği.** Psikoloji Dergisi, 7(23):14-18.
28. Demir, A. (1990). **“Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerini Etkileyen Bazı Etmenler”** Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
29. Demirtaş, A.S.(2007). **İlköğretim 8.Sınıf Öğrencilerinin Algılanan Sosyal Destek ve Yalnızlık Düzeyleri İle Başa Çıkma Düzeyleri Arasındaki İlişki.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
30. DiTommaso, D.E. ve Spinner, B.(1997). **Social and Emotional Loneliness : A re-examination of Weiss’ Typology of Loneliness.** Personality and Individual Differences, 22 (3), 411-421
31. Duru, E., Balkıs, M. (2007) **Sosyal Provizyon Ölçeğinin Psikometrik Özellikleri : Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması.** Türk PDR Dergisi. 3(27):79-88
32. Duru, E. (2008). **Yalnızlığı Yordamada Sosyal Destek ve Sosyal Bağlılığın Rolü,** Türk Psikoloji Dergisi, 24 (61).

33. Duru, E.(2008). **Sosyal Bağlılık ve Sosyal Desteğin Yalnızlık Üzerine Doğrudan ve Dolaylı Rollerinin Üniversiteye Uyum Süreci Çerçevesinde İncelenmesi.** Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 29, 13-24
34. Eker, D., Arkar, H. Ve Yıldız, H.(2001). **Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Gözden Geçirilmiş Formunun Faktör Yapısı, Geçerlik ve Güvenirliği.** Türk Psikiyatri Dergisi, 12(1), 17-25.
35. Ekiz, D.(2003). **Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metotlarına Giriş.** Anı Yayıncılık-Ankara
36. Elbir, N.(2000). **Lise 1. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Destek Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi.** Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
37. Eraslan, L.(2006). **Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının Problem Alanları ve Olası Çözüm Önerileri.** Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi. Ankara
38. Eren, A.(1994). **Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeyleri ve Psikolojik İhtiyaçlarının İncelenmesi.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
39. Erdeğer, N. (2001). **Lise Öğrencilerinin Sosyal Destek ve Yalnızlık Düzeylerinin İncelenmesi.** Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
40. Eskin, M. (2001). **Ergenlikte Yalnızlık, Baş Etme Yöntemleri ve Yalnızlığın İntihar Davranışı İle İlişkisi.** Klinik Psikiyatri; 4-5:11

41. Feiring, C.; Lewis M.(1991). **The Transition From Middle Childhood to Early Adolescence: Sex Differences in the Social Network and Perceived Self-Competence.** Sex Roles, 24, 489-509
42. Frank,B.D.; Woodward, J.C.(1988). **Rural Adolescent Loneliness and Coping Strategies.** Adolescence. 23 (91), 559-565.
43. Gökler, I.; (2007). **Çocuk ve Ergenler İçin Sosyal Destek Değerlendirme Ölçeği Türkçe Formunun Uyarlama Çalışması: Faktör Yapısı, Geçerlik ve Güvenirliği.** Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi : 14 (2)
44. Güngör, D.(1996). **Turkish University Student' Relationships with Their Friends and Families: Social Support, Satisfaction and Loneliness.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
45. İmamoğlu, O., Yasak, G. (1993) **Önerilen Dengelenmiş Toplumsal Birey Modeli Işığında Üniversite Gençliğinin Sorunları.** Türk Psikoloji Dergisi, 8(30), 27-41
46. Jones, W.H.,Freemon, J.E. ve Goswick, R.A.(1981). **The Persistence of Loneliness : Self and Other Determinants.** Journal of Personality. (49), 27-28
47. Jou, Huey Yuh; Fukada, Hiromi(1995). **“Effects Of Social Support From Various Sources On The Adjustment Of Chinese Students In Japan”.**The Journal Of Social Psychology,135(3)305-311
48. Kahraman, S.(1995). **Cinsiyetleri, yalnızlık, başarı ve sınıf düzeyleri farklı yatılı olan ve olmayan meslek lisesi öğrencilerinin stresle başa çıkma stratejilerinin incelenmesi.** Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara

49. Kılınç, H. (2005). **Ergenlerin Yalnızlık Düzeyleri Ve Kişilerarası İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
50. Kozaklı, H.(2006). **Üniversite Öğrencilerinde Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin Karşılaştırılması**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin
51. Köse, E. (2006). **Liseli Ergenlerde Kişilik ve Sosyal Desteğin Yalnızlığa Olan Etkisinin İncelenmesi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul
52. Kutlu, M. (2003). **Yetiştirme Yurdunda ve Ailesiyle Birlikte Kalan Öğrencilerin Yalnızlık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi**. İnönü Üniversitesi 9-11 Temmuz VII. Ulusal Psikoloji ve Rehberlik Danışma Kongresi Bildiri Özetleri Kitabı s. 11.(editör. H. Atılgan ve M. Saçkes) Ankara:Pegem Yayıncılık
53. McWhiter, B. (1990). Loneliness : **A Review of Current Literature with Implications for Counseling and Research**. Journal of Counseling and Development 68, 417-422
54. Medora, N.,Woodward, J.(1986). **Loneliness Among Adolescent College Student at a Midwestern University**. Adolescence, 21, 391-402
55. Minzi de Richaud C., Sacchi, C.(2004). **Adolescent Loneliness Assesment**. Journal of Adolesence. 39 (156) 701-710.
56. Odacı, H.(1994). **Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Yalnızlık, Benlik Saygısı ve Yakın İlişkiler Kurabilme Düzeylerinin ve Bu Düzeyler Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi**.

Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

57. Ordu, F. (2005). **Psikososyal Risk Yatkinlığı Olan Ergenlerin Benlik Algularını Geliştirici Grup Çalışması**. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
58. Orzeck, T.; Rokach, A. (2004). **Men Who Abuse Drugs and Their Experience of Loneliness**. European Psychologist. 9(3) 163-169
59. Ostrov, E., Offer, D. (1980). **Loneliness and the Adolescent**, In S. Feinstein (Ed.), Adolescent Psychology Chicago: University of Chicago Press.
60. Özgüven, E.; Akhun, İ.; Önsoy, R.; Fidan, N.; Baykul, Y. (1988) **“Yurtkur Yurtlarında Barınan Öğrencilerin Beklenti ve Problemleri”** Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Yayınları, Ankara
61. Özkürkçügil, A.Ç. (1998). **Cezaevinde Yalnızlık ve Yalnızlığın Depresyonla İlişkisi**. Kriz Dergisi. 6: 21-32
62. Özodaşık, M. (1989). **Yalnızlığın Çeşitli Değişkenlerle İlişkisi: Atılganlık, Durumluk ve Sürekli Kaygı, Depresyon ve Akademik Başarı**. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, s.77. Konya
63. Öztürk, M.O. (1997). **Ruh Sağlığı ve Bozuklukları**. Hekimler Yayın Birliği. 7. Baskı. Ankara.
64. Peplau, L., Perlman, D. (1982). **Loneliness: A sourcebook of current theory, research and therapy**. New York. Wiley-Interscience, 1-19

65. Rubenstein, C.M., Shaver,P. (1982), **The Experience of Loneliness**, In Eds.L.A.Peplau and D.Perlman, Loneliness: A Source of Current Theory Research and Therapy, 123-134, New York: Wiley
66. Russell, D.;Peplau L.A.;Cutrona C.E.(1980). **The Revised UCLA Loneliness Scale: Concurrent and Discriminant Validity Evidence**. Journal Personality and Social Psychology. (39), 472-480
67. Sağlam, S. (2007). **Lise Öğrencilerinin Ana-Baba İletişimi Sosyal Destek ve Ana-Baba Tutumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
68. Saraçoğlu,Y. (2000). **Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi 19 Mayıs Ü.Eğitim Bilimleri A.B.D. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bilim Dalı, Samsun
69. Sarıhan, C.Ö.(2007). **Engelli Çocuğa Sahip Olan ve Olmayan Annelerin Aile İşlevlerini Algulamaları ile Yalnızlık Düzeylerinin İncelenmesi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Ev Ekonomisi (Çocuk Gelişimi ve Eğitimi) A.B.D., Ankara.
70. Tan, D. (2000). **Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeyleri ile Denetim Odaklarının Aile Destek Düzeyleri ve Özlük Nitelikleri Açısından Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
71. Tambağ, H.,Öz, F.(2005) **Aileleri İle Birlikte ve Yetiştirme Yurtlarında Yaşayan Ergenlerin Öfke İfade Etme Biçimleri**. Kriz Dergisi 13 (1): 11-21

72. Tarhan, N.(1988) “**Ergenlerin Sosyometrik Statüleri, Cinsiyetleri, Akademik Başarıları, Sınıf Düzeyleri ve Devam Ettikleri Okulların Sosyo-Ekonomik Statüsü ve Yalnızlık Duyguları Arasındaki İlişki**”, VIII.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresinde sunulan bildiri, Konya.
73. Taysi, E. (2000). **Benlik Saygısı, Arkadaşlardan ve Aileden Sağlanan Sosyal Destek: Üniversite Öğrencileriyle Yapılan Bir Çalışma**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi. Ankara.
74. Tümkaya, S. (2005). **Ailesi Yanında ve Yetiştirme Yurdunda Kalan Ergenlerin Umutsuzluk Düzeylerinin Karşılaştırılması. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi** 3 (4), 445-459
75. Uruk, A.(2001) **Akranların ve Ailelerin Ergenlerin Yalnızlık Düzeyleri Üzerindeki Rollerini**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara.
76. Uruk, A. ve Demir, A. (2003). **The Role of Pers and Families in Predicting the Loneliness Level of Adolescent**. The Journal of Psychology, 137(2), 179-193.
77. Ünal P.C. ve ark. (2007). **Birinci Basamakta Ergen Sağlığına Yaklaşım**. Türkiye Klinikleri J Med Sci, 27: 567-576
78. Ünlü, H. (2000). **Lise Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyal Destegin ve Ego Kimlik Statülerinin Sosyo Ekonomik Düzey ve Cinsiyete Göre İncelenmesi**. Gazi Üniversitesi, Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı, Ankara.
79. Weiss, R.(1973). **Loneliness:The Experience of Emotional And Social Isolation**. Boston, Combridge: MIT Pres

80. Williams, E.G. (1983). **Adolescent Loneliness**. Adolescence, 18, 51-66
81. Wittenberg, M.T.; Reis, H.T. (1986). **Loneliness, Social Interaction and Sex Roles**. Journal of Personality and Social Psychology Bulletin, 12, 121-130
82. Woodward, J, Fergusson, D.M.(1999). **Childhood Peer Relationship Problems and Psychosocial Adjustment in Late Adolescence**. Journal of Abnormal Child Psychology, Vol.27, No:1 87-104
83. Woodward, J.;Frank, B.(1988). **Rural Adolescent Loneliness and Coping Strategies**. Journal of Adolescence. 23(91), 459-565
84. Yahyaoğlu, R. (2007). **Yalnızlık Psikolojisi**. (5.Baskı) Nesil Yayınları, İstanbul
85. Yakınlar, C.İ.(2006). **Askeri Lise Öğrencilerinin ve Yatılı Okuyan Erkek, Sivil Lise Öğrencilerinin stres Yaşantısı ve Ergenlik Dönemi Gelişimsel Ödevleri Açısından Karşılaştırılması**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Güvenlik Bilimleri A.B.D.Ankara
86. Yaşar, K.(1999). **Lise Öğrencilerinin Kendini Değerlendirme ve Yalnızlık Düzeylerinin Karşılaştırılması Üzerine Bir İnceleme**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir
87. Yavuzer, H.(1997). **Ana-Baba-Çocuk**. Remzi Kitabevi. İstanbul
88. Yıldırım, A. (1997). **Gender Role Influences on Turkish Adolescent' Self Identity**. Adolescence, 32, 217-231.

89. Yıldırım, İ. (2000). **Akademik Başarının Yordayıcısı Olarak Yalnızlık, Sınav Kaygısı ve Sosyal Destek.** Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 18 : 167-176
90. Yıldırım, İ. (2004). **Depresyonun Yordayıcısı Olarak Sınav Kaygısı, Gündelik Sıkıntılar ve Sosyal Destek.** Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 27 : 241-250
91. Ystgaard, M. (1997). **Life Stres, Social Support and Psychological Distress in the Late Adolesence.** Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology. 32,277-283.
92. **Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Yayını(2000)** “Öğrencilerin yurttan ve üniversitede karşılaştığı sorunların belirlenmesi” Ankara.

EKLER

T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

28 KAS 2008

Sayı :B.08.4.MEM.4.35.00.03.1/
Konu :Esra KÖSE'nin Araştırma İzni

9450

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİNE
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)

- İlgi :a) 28/02/2007 tarihli ve B.08.4.EGD.0.33.03.311-311/1084 sayılı Makam Onayı.
b) 11/11/2008 tarihli ve 2430 sayılı yazınız.
c) 26/11/2008 tarihli ve 93525 sayılı Valilik Onayı.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans Programı öğrencisi Esra KÖSE'nin "Yurtta Kalan ve Ailesiyle Birlikte Yaşayan Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerinin İncelenmesi" konulu tez çalışması için hazırlanan ölçeğ ekli listede belirtilen liselerde uygulaması ilgi (c) Valilik Onayı ile uygun görülmektedir.

Araştırmacı tarafından yapılan araştırmanın tamamla anasından itibaren en geç iki hafta içinde, ilgi (a) Makam Onayı ile yürürlüğe giren Yönerge kapsamında "Araştırmanın Teslimine İlişkin Taahhütname Tutanağı" doldurularak araştırmanın iki örneğinin CD'ye kayıtlı olarak Müdürlüğümüze gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve geleceğini arz ederim.

Zahide MUTLUKAN
Müdür a.
Şube Müdürü

EKLER:

- 1- Valilik Onayı (1 sayfa)
- 2-Araştırma Değerlendirme Formu (1 sayfa)
- 3-Uygulama yapılacak Okul Listesi (1 sayfa)
- 4-Onaylı Ölçek (1 adet -3 sayfa)
- 5-Araştırma Tamamlandıktan Sonra, Araştırmanın Teslimine İlişkin Taahhütname Tutanağı (1 sayfa)

GELEN EVRAK	
Tarihi	03.12.2008
Kavut No	6054
Dosya No	-

İZMİR AR-GE
Tel : (0232) 483 89 11
Fax : (0232) 489 30 69
<http://izmir.meb.gov.tr>
arge35@meh.gov.tr

DANISMAN
444 0 632
HATTI

EGITIME
%100
DESTEK

EĞİTİMDE REFORM
Daha aydınlık
gelecek

T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı :B.08.4.MEM.4.35.00.03.1/ 83525
Konu :Esra KÖSE'nin Araştırma İzni

26 KAS 2008

VALİLİK MAKAMINA
İZMİR

İlgi :a)28/02/2007 tarihli ve B.08.4.EGD.0.33.03.311-311/1084 sayılı Makam Onayı.
b)Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 11/11/2008 tarihli ve 2430 sayılı yazısı.

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün ilgi (b) yazısında; Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans Programı öğrencisi Esra KÖSE'nin "Yurtta Kalan ve Ailesiyle Birlikte Yaşayan Lise Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerinin İncelenmesi" konulu tez çalışması için hazırlanan ölçeği ekli listede belirtilen liselerde uygulamak istediği belirtilmektedir.

Söz konusu ölçeğin ekli listede belirtilen liselerde, 2008-2009 öğretim yılında, eğitim öğretimi aksatmadan okul müdürünün gözetiminde yapılması, araştırma sonucunun bir örneğinin Müdürlüğümüze verilmesi kaydıyla uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Seyfeddin YILMAZ
Müdür V.

OLUR

26.11/2008

Sait TOPOĞLU
Vali a.
Vali Yardımcısı

35268 Konak / İZMİR
Tel : (0232) 483 89 11
Fax : (0232) 489 30 69
http://izmir.meb.gov.tr

EGİTİME
%100
DESTEK

EGİTİMDE REFORM
Daha aydınlık
gelecek!

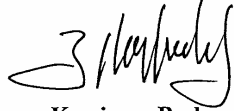
T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Esra KÖSE
Kurumu / Üniversitesi	Dokuz Eylül Üniversitesi
Araştırma yapılacak iller	İzmir
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	Ortaöğretim
Araştırmanın Konusu	“Yurt Kalan Ve Ailesiyle Birlikte Yaşayan Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Ve Sosyal Destek Düzeylerinin İncelenmesi”
Üniversite / Kurum onayı	Var
Araştırma/proje/ödev/tez önerisi	“Yurt Kalan Ve Ailesiyle Birlikte Yaşayan Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Ve Sosyal Destek Düzeylerinin İncelenmesi”
Veri toplama araçları	<ul style="list-style-type: none"> • Kişisel Bilgi Formu • U.C.L.A. Yalnızlık Ölçeği • Sosyal Provizyon Ölçeği
Görüş istenilecek Birim/Birimler	----
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
Araştırma başvurusu olması gereken nitelikler açısından incelenmiş olup araştırmanın yapılmasına oybirliği ile karar verilmiştir.	
Komisyon kararı	Oybirliği
Muhalif üyenin Adı ve Soyadı:	Gerekçesi:.....
.....
.....

KOMİSYON

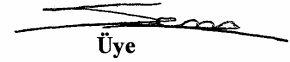
21./11/2008

Komisyon Başkanı
Zahide MUTLUKAN
Şube Müdürü

Üye
Ferruh SEMERCİ
Öğretmen

Üye
Semra BAYTURAN
Öğretmen

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Değerli Öğrenciler,

Aşağıda verilen “Kişisel Bilgi Formu”na ve ekteki iki ölçeğe vereceğiniz yanıtlar bir yüksek lisans tezi için kullanılacaktır. Anket ve ölçeklere vereceğiniz içten ve doğru cevaplar, bu araştırmaya katkı sağlayacaktır. Hiçbir sorunun doğru veya yanlış cevabı yoktur. Sorunun cevabını uygun seçeneğe ait parantezin içerisine X işareti koyarak belirtiniz. İsminizi yazmanıza gerek yoktur; kişisel değerlendirme yapılmayacaktır. Cevaplarınız gizli tutulacak ve sadece bu araştırma için kullanılacaktır. Lütfen tüm soruları yanıtlayınız.

Katkılarınız için şimdiden teşekkürler.....

Esra KÖSE
Psikolojik
Danışman

1. Okulunuz:.....
2. Sınıfınız:.....
3. Cinsiyetiniz : () Kız () Erkek
4. Yaşınız:.....
5. Geçmiş öğretim yılını göz önüne alarak not ortalamanızı belirtiniz.....
6. Anneniz sağ mı? ()Evet ()Hayır
7. Babanız sağ mı? ()Evet ()Hayır
8. Anne babanız sağsa : ()Birlikte yaşıyorlar ()Ayrı yaşıyorlar
9. Kardeş sayısı : () Tek çocuk () 2 () 3 () 4 () 5 ve üstü
10. Ailenizin ekonomik durumu aşağıdakilerden hangisidir?
()Düşük () Orta ()Yüksek
11. Annenizin öğrenim durumu aşağıdakilerden hangisidir?
() Okuma yazma yok () İlkokul () Ortaokul
() Lise () Üniversite
12. Babanızın öğrenim durumu aşağıdakilerden hangisidir?
() Okuma yazma yok () İlkokul () Ortaokul
() Lise () Üniversite
13. Annenizin çalışma durumu : ()Çalışıyor () Çalışmıyor
14. Babanızın çalışma durumu : ()Çalışıyor () Çalışmıyor
15. Nerede yaşıyorsunuz? ()Yurtta ()Ailemin Yanında
16. Yurtta kalıyorsanız ne kadar süredir yurtta kalıyorsunuz?
() 0-1 yıl () 2-4 yıldır () 5 yıl ve üstü
17. Aile bireyleri tarafından okulda ziyaret edilme sıklığınız nedir?
() Haftada bir () Ayda bir ()Dönem sonlarında
18. Okul personeli (öğretmen, belletici öğretmen, idareciler,...) arasında özel sorunlarınızı paylaşabileceğiniz birisi var mı?
() Var () Yok
19. Okul Rehberlik Servisi’nden yardım alıyor musunuz?
() Evet () Hayır
20. Okul Rehberlik Servisi’nden ne sıklıkta yardım alıyorsunuz?
() 15 günde bir () Ayda bir () Hiç yardım almıyorum

UCLA YALNIZLIK ÖLÇEĞİ

(UCLA - LS)

Aşağıda çeşitli duygu ve düşünceleri içeren ifadeler verilmektedir. Sizden istenen her ifadeye tanımlanan duygu veya düşünceyi ne sıklıkta hissettiğinizi, ya da düşündüğünüzü her ifade için bir tek rakamı (X) şeklinde işaretleyerek belirtmenizdir. Katkılarınız için teşekkür ederim.

Esra KÖSE

		Ben bu Durumu HİÇ yaşamam	Ben bu Durumu NADİREN yaşarım	Ben bu Durumu BAZEN YAŞARI M	Ben bu Durumu SIK SIK YAŞARI M
1	Kendimi çevremdeki insanlarla uyum içinde hissediyorum.	(4)	(3)	(2)	(1)
2	Arkadaşım yok.	(1)	(2)	(3)	(4)
3	Başvuracağım kimse yok	(1)	(2)	(3)	(4)
4	Kendimi tek başıyım gibi hissetmiyorum.	(4)	(3)	(2)	(1)
5	Kendimi bir arkadaş grubunun bir parçası olarak hissediyorum.	(4)	(3)	(2)	(1)
6	Çevremdeki insanlarla bir çok ortak yönüm var.	(4)	(3)	(2)	(1)
7	Artık hiç kimseyle samimi değilim	(1)	(2)	(3)	(4)
8	İlgilerim ve fikirlerim çevremdekilerce paylaşılmıyor	(1)	(2)	(3)	(4)
9	Dışa dönük bir insanım	(4)	(3)	(2)	(1)
10	Kendimi yakın hissettiğim insanlar var.	(4)	(3)	(2)	(1)
11	Kendimi grup dışına itilmiş hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
12	Sosyal ilişkilerim yüzeyseldir.	(1)	(2)	(3)	(4)
13	Hiç kimse beni gerçekten iyi tanımıyor	(1)	(2)	(3)	(4)
14	Kendimi diğer insanlardan soyutlanmış hissediyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
15	İstediğim zaman arkadaş bulabilirim	(4)	(3)	(2)	(1)
16	Beni gerçekten anlayan insanlar var.	(4)	(3)	(2)	(1)
17	Bu derece içime kapanmış olmaktan dolayı mutsuzum	(1)	(2)	(3)	(4)
18	Çevremde insanlar var ama benimle değil.	(1)	(2)	(3)	(4)
19	Konuşabileceğim insanlar var	(4)	(3)	(2)	(1)
20	Derdimi anlatabileceğim insanlar var.	(4)	(3)	(2)	(1)

EK 6

Sosyal Provizyon Ölçeği

Aşağıda diğer insanlarla olan ilişkileriniz hakkında bir takım ifadeler yer almaktadır. Her ifadeyi dikkatlice okuyun. Unutmayın ki, hiçbir ifadenin doğru ya da yanlış bir cevabı yoktur. Bu ifadeye ne düzeyde katılıp katılmadığınızı ilgili seçeneği (x) işaretleyerek belirtiniz. Katılarınız için teşekkür ederim.

	Kesinlikle Katılmıyorum 1	Katılmıyorum 2	Katılıyorum 3	Tamamen Katılıyorum 4
1	İhtiyacım olduğu zaman bana yardım edeceğini bildiğim insanlar var			
2	Başkaları ile samimi ilişkilerim olmadığını hissediyorum			
3	Stresli anlarımda başvuracağım kimse yok			
4	Yardıma gereksinim duyan insanlar var			
5	Yaptığım sosyal aktiviteleri yapmaktan hoşlanan insanlar var			
6	Çevremdeki insanlar beni yeterli, yetenekli olarak görmüyor			
7	Başka birinin iyiliği için kişisel olarak kendimi sorumlu hissederim			
8	Kendimi benimle aynı inanç ve tutumları paylaşan bir grubun parçası olarak hissederim			
9	Çevremdeki insanların yetenek ve becerilerime saygı duyduklarını düşünmüyorum			
10	Bir şeyler yanlış giderse, kimse bana yardım etmez			
11	Duygusal anlamda kendimi güvende ve iyi hissetmemi sağlayan yakın ilişkilere sahibim			
12	Yaşamımdaki kararlar hakkında konuşabildiğim insan var			
13	Yeterliklerim ve becerilerimin kabul edildiği ilişkilere sahibim			
14	Çevremde benimle aynı ilgileri paylaşan hiç kimse yok			
15	Kendini iyi hissedebilmesi için, bana gerçekten güvenen hiç kimse yok			
16	Eğer bir problemim olursa, fikrini almak için başvurabileceğim güvenilir bir insan var			
17	Çevremdeki insanlardan en az biriyle, güçlü duygusal bir bağımın olduğunu hissederim			
18	Gerçekten ihtiyaç duyarsam, yardım için güvenebileceğim kimse yok			
19	Problemlerim hakkında konuşurken kendimi rahat hissedebileceğim kimse yok			
20	Yetenek ve becerilerime hayran olan insanlar var			
21	Birine yönelik içtenlik, samimiyet duygularından yoksunum			
22	Yaptığım şeyleri yapmaktan hoşlanan kimse yok			
23	Acil durumlarda güvenebileceğim insanlar var			
24	Bakımına, ilgime ihtiyaç duyan hiç kimse yok			